

„Lapunk e számának hivatalos megjelenési dátuma május 3-a, Cantate, az éneklő gyülekezet vasárnapja. (...) Az idén ez a vasárnap egybeesik az édesanyák ünneplésével, akik ugyan csak életünk áldott karmesterei közé tartoznak.”
A „Karmester” áldó mozdulata ► 3. oldal

„Hetilapunk régi olvasói között még sokan vannak, akik hétről hétre izgatottan nyitották ki a legfrissebb számot, hogy lássák, *Gáncs Aladár* lelkész-organista írt-e valami újabb lelki útravalót az *Élő víz* rovatban. Az *EvÉlet* néhai szerkesztőbizottsági tagjának özvegyével, *Gáncs Aladár* néval a hűvösvölgyi lelkészotthonban beszélgettünk.”
Tavaszi beszélgetés a jubileum apropóján ► 5. oldal

„Úgy vélem ugyanis, hogy nem az igénytelenség, hanem a szükség állítja vasárnapról vasárnapra szolgálatba a helyettes kántorok népes táborát.”
Hálaadás d-mollban ► 15. oldal

Új teremtés – új ének ► 2. oldal
A meghívottak öröme ► 3. oldal
Mit adott nekem az ERSZK? ► 4. oldal
„Az Úristennek van hallása” ► 7. oldal
Politika a gyülekezetekben ► 10. oldal
Egyházkerületi közgyűlések ► 13. oldal

Hálakoncert Budahegyvidéken az 1%-ért

► Történt, hogy a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának Gyülekezeti és Missziói Osztálya szervezésében 1%-os köszönetturnéra indult a *Pécsi gospelkórus*. Március 22-én Balatonyörökön, a művelődési háznál, április 12-én Békéscsabán, az evangélikus Kistemplomnál, április 26-án pedig Budapesten, a budahegyvidéki evangélikus gyülekezet templománál állt meg a turnébuszuk. Kiszálltak, és kisvártatva betöltötte a teret mind az az öröm, lendület, dinamizmus, ritmus, fiatalság és szín, amelyet hoztak magukkal, vagyis amik/akik ők maguk.

FOTÓ: HORVÁTH BOLLA ZSUZSANNA

„Hallelujah” – énekeltek. Bevonultak, és az emberek onnantól nem tudták levenni róluk a szemüket. Mindent magukba akartak inni, hiszen hát ott van mindenki a vágy, hogy örüljön, hálát adjon, de sokszor észre sem veszi mindazt a jót, amely „felülről érkezik”, amelyet megköszönhet. Panaszkodni, nyüglődni... azt bezzeg tudunk. De olyan jó végre felszabadultan nevetni, énekelni és a fény felé fordulva menni tovább!

Ezen a közeli nyarat ígérő, fényes délutánon ezzel a jóval árasztották el a templom közönségét-közösségét ezek a tehetséges, remekül felkészült fiatalok, s talán... talán „meg is fertőzték” azzal a látással, amely nekik van, és amelyet ajándékként megosztottak: élni, Isten szeretetében megmerítkezni jó!

Ahogy énekeltek, az maga volt a hála és köszönet. Annak az Úristennek, aki teremtette az embert, a dallamot, a zenét, a hangot, adott bőven tehetséget, tudást, kitartást, erőt, derűt, türelmet, szeretetet. És áldása volt rajta, és akik halották, boldogok voltak. S arra is gondolhattak: nekik is van jócskán, amit megköszönhetnek...

A pécsi kórus többnyire evangélikus kötődésű tagjai örömmel vállalták a felkérést a hálakoncertekre. Műsoruk közben *Németh Zoltán* és *Balogh Éva* lelkészek (a gyülekezeti és missziói osztály vezetője, illetve gyülekezeti referense) meditatív szövegekkel teremtettek csendet, hogy aztán újra felpörögjenek az érzékek, az érzelmek. Jól ki volt találva és „működött” az elképzelés. Templomfalak között koncert, taps, mosoly, ritmus, padbeli majd-hogynem együtt mozgás és együtt éneklés az énekkarral: jóleső istendicséret volt ez, a gospel eszközével.

Ami pedig az apropót illeti: tavasztól meg sokasodnak a személyi jövedelemadó 1%-át kérő civil szervezetek, illetve egyházak felhívásai-ajánlatai. „Add nekünk az 1%-odat. Nálunk lesz a legjobb helyen. Higgy nekünk, és cselekedj, neked úgysem kerül pénzbe.” Aztán hiszünk, felajánlunk, rendelkezünk, és lehet, hogy többé hírét-hamvát sem látjuk a szervezetnek...

De – vannak kivételek.

Ezek a „gospes” délutánokon olyan gesztust gyakorolt egyházunk, amelyért elismerés illeti az ötlet gazdáját, megvalósítóját, szervezőjét, lebonyolítóját, egyszóval mindenkit, aki hozzájárult ezekhez az alkalmakhoz: az evangélikus egyház ugyanis idén ezekkel az ingyenes, nívós gospelkoncertekkel mondott köszönetet mindenkinek, aki adója 1%-áról tavaly egyházunk számára rendelkezett.

Egy nem éppen mai történet jutott eszembe. „Egyikük pedig, amikor látta, hogy meggyógyult, visszatért, és fennhangon dicsőítette Istent. (...) Jézus ekkor így szólt: »Vajon nem tizen tisztultak-e meg? Hol van a többi kilenc?

Nem akadt más, aki visszatért volna, hogy dicsőítse Istent, csak ez az idegen?» (Lk 17,15–18)

A köszönet szava, tette, gesztusa olyan lavinát indít el, amely, hiszem, minden érintettnek csak jó, és Isten áldása van rajta. Aki most élményt kapott, megőrzi, nem felejt, továbbadja. Ebben a „matematikai képletben” az a jó, hogy nemcsak az nyer, aki kap, hanem az is, aki ad...

S ne feledjük: az egyház – egyéb források mellett – éppen ezekből a felajánlott 1%-okból tud fenntartani iskolát, óvodát, anyaotthont, gondozhat időseket, fogyatékosokat,

és nyithat hajléktalanoknak melegedőket.

„Oh, happy day...” Egy nyarat ígérő, április végi délutánon történt, hogy megállt egy turnébusz, kiszállt két tucat vidám, színes ingbe és blúzba öltözött fiatal fiú és lány, mosolygott, énekel, megtapsolták őket.

„...mindig van, ami továbbvisz – olvashatjuk a gospelkórus honlapján –, van elfogadás, megbocsátás, nevetés, és mindezeket áthatja Isten szeretete, ajándékai és a zene, zene, zene.”

■ STIFNER-KÖHÁTI DOROTTYA

A szükséges plusz

■ FÜLLER TÍMEA

Az anya, akiről beszélni szeretnék, nem járt terhesgondozásra. Messziről elkerülte a szükséges szűréseket, és nem szedett vitaminokat, hogy a benne fejlődő magzatnak jobb esélyt adjon az élethez. Pedig tudjuk, hogy ez mekkora felelőtlenség. De hát előfordul ilyen. Talán tudatlanságból, vagy ki tudja, miért.

Az anya, akiről beszélünk, tanácstalan volt, és eltitkolta, hogy gyermeke született. Bizonytalan volt, nem tudta, mihez kezdjen, és rejtegette a kisfiát. Senkinek nem mutogatta meg a csecsemő bájos arcát, öklöbe szorított aprócska kezét, első tétova, fogatlan mosolyát. Nem készített gipsznyomatot az aprócska lábáról, nem vitte sétáltatni a gyermeket, sőt ha csak megnyekkent az ártatlan, befogta a száját, nehogy kiderüljön a titka. Valószínűleg nem volt könnyű élete.

Az anya, akiről szó van, csak három hónapig nevelte a kisfiát, aztán kitétte. Veszélyes helyre tette ki. Talán végig se gondolta, mert ha megteszi, maga is megrettent volna a maga cselekedetétől. Egyszerűen elborzadok, ha erre gondolok. De biztosan nem látott más utat, nagyon el lehetett keseredve.

Az élet aztán úgy hozta, hogy az anya, akit emlegetünk, munkát vállalt. És akkor pénzért a saját gyermekét még nevelte néhány évig. Talán két és fél, hároméves koráig szoptatta. Azután leadta egy nevelőszülőnek, és nem tudjuk, hogy találkozott-e még valaha vele.

Ijesztő, hogy milyen anyák vannak! Nem is értem, hogy lehet az ilyenre gyereket bízni! Ha rajtam múlna...

A gyermek, akiről beszélünk, később felnőttként nem tudta féken tartani az indulatait, és gyilkosságba keveredett. Persze nem is csoda, ilyen gyerekkor után... És nyilvánvalóan nem is lett belőle semmi, csak egy büdös, koszos pásztor. Az apósa birkáit őrizte, aki nyilván nem rúghatta ki egykönnyen. És sose tudjuk meg, hogy mivé válhatott volna, ha nem ilyen az anyja. Micsoda tehetségek, adottságok, talentumok veszthettek el!

Az anya, akiről beszélünk, Mózes anyja. Minden szó igaz, amit elmondtam róla.

A gyermek leírása is valós, bár egyik kép sem teljes: kihagytam belőle Istent. Azt az Istent, akivel Mózes anyja – életének ebben a nehéz szakaszában is – számolt. Akiben bízva nem adta át halálra a katonáknak, hanem rejtegetni merete a kisfiát. Akire – remegő szívvel – rá merete bízni kosárkába tett gyermekét, amikor ráhelyezte a Nílus vizére. Akitől maga sem tudta, mit, de valami megoldást mégis várt és remélt. És aki nem is hagyta cserben az övét.

Ő az a szükséges plusz, akivel a dolgok értelmet nyernek, és a helyükre kerülnek.

A történet folytatását is ismerjük. A kisfiú a fáraó udvarában nőtt fel, ahol olyan tanítást és kiképzést kapott, amelyet később jól tudott hasznosítani abban a munkában, amelyet Isten rábízott. Mózes a nép vezetője lett. Igaz, pár kacsaringó volt az életében, végül ő közvetített a nép és az Úr között. Általa kapták Izráel fiai a törvényt, számtalan csodát éltek át együtt, és egészen hazájuk határáig elvitte őket.

Ma, amikor olyan sok bonyolult sorsot látunk, és annyi bölcs magyarázatot hallunk, hogy ki miért rontotta el az életét, jó visszapillantásunk erre a történetre. Erre a réges-régi történetre, amely Isten nélkül rémmese egy gonosz anyáról és elfuserált gyerekről. Istennel meg – maga a csoda.

KÖSZÖNJÜK adója egyházi 1%-át, amivel anyaóvóknak segíthettünk!

Magyarországi
Evangelikus Egyház

Technikai szám: 0035

evangelikus.hu

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Urunk, oly sok gondolat és érzés kavarg bennünk, éppen ezért nehéz – még így az istentisztelet végén is – megállni előtted és elmondani mindazt, amiért végtelenül hálásak vagyunk, és azt is, ami fáj, ami foglalkoztat, amiért aggódunk.

[Lektor:] Köszönjük megannyi ajándékodat: a húsvéti csodát, a szeretettel teremtett világot és mindazt a jót és szépet, amely körülvesz minket. Segíts, hogy méltó hirdetői legyünk a ránk bízott csodának! Környezetünknek és gyönyörű földünknek pedig olyan örökösei szeretnénk lenni, akik tisztában vannak vele, hogy ami – most úgy tűnik – a miénk, az az utódaink is. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk egyházadért is. Annyi örömet, meghittséget és találkozást kaptunk már általa! Néha csalódunk is abban, ami emberi benne. Kérünk, Szentlelkeddel teremtsd újjá egyházadat, hogy hitelessé váljanak tettei és szavai. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Adj békét békétlen népeinknek szerte a világon! Aggódva szemléljük az eseményeket, ha az afrikai menekültekre tekintünk; össze-szorul a szívünk, amikor a keresztény hitükért üldözöttekről hallunk, és szorongunk az ukrán válság láttán is. Jöjj közénk, Urunk, igazsággal és békével! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk a kétségbeesettekért, a betegekért, a bajbajutottakért, a természeti katasztrófák, a földrengés áldozataiért. Ne hagyj őket magukra félelmeikkel, gyötrelmeikkel és a kilátástalanság érzésével! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lektor:] Könyörgünk az érettségi vizsgára készülőkért, az ifjúságért és a gyerekekért. Adj nekik olyan jövőképet, amelyben a benned való hit és remény az első helyen áll! Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet:] *Urunk, hallgass meg minket!*

[Lelkész:] Hallgass meg minket, Urunk, fogadd el könyörgésünket, halld meg dadogó szavunkat az Úr Jézus Krisztusért, aki veled és a Szentlélekkel él és uralkodik örökkön-örökké!

[Gyülekezet:] *Amen.*

SEMPER REFORMANDA

„Ki-ki maga bűnös abban, hogy elárthat. Nem mintha azért kárhozna el, mert Ádám bűnös ivadéka és korábbi hitetlensége miatt kárhozatra méltó, hanem mert nem fogadja el a megváltó Krisztust, aki a kárhozat alól feloldhatná. Ha nem hiszek Krisztusban, a bűn és kárhozat bizony rajtam marad, mert hiszen nincs, aki megváltson tőle. Sőt kétszeresre súlyosodik a bűnöm és kárhozatom, mivelhogy nem hittem szerelmes Üdvözítőmben, aki pedig rajtam akart segíteni, s váltságát visszautasítottam.”

▶ **Luther Márton:**

Jer, örvendjünk, keresztények!
(Szabó József fordítása)

HÚSVÉT ÜNNEPE UTÁN 4. VASÁRNAP (CANTATE) – ÉZS 12,1–6

Új teremtés – új ének

„Azon a napon ezt mondjátok majd: Adjatok hálát az Úrnak, hirdessétek nevét! Adjatok tudtára a népeknek nagy tetteit!” – *Cantate* vasárnapján így hív Istent dicsőítő éneklésre a régi próféta. A vasárnap ősi epistolájában Jakab apostol így pontosítja, hogy Isten melyik tettét kell ma dicsőítenünk: „Az ő akarata szült minket az igazság igéje által, hogy mintegy első zsengeje legyünk teremtményeinek.” (Jak 1,18)

Cantate vasárnapja – bár egyházunkban ma már hagyományosan a kórustalálkozó alkalma – nem általában buzdít éneklésre. Ez a vasárnap is a mennybemenetel ünnepéig tartó húsvéti ünnepkörbe tartozik, és – mint minden vasárnap ebben a negyvennapos szent időszakban – újabb szempontból tárja elénk a húsvét titkát. Sajnálatos, hogy a húsvétot követő vasárnapok húsvéti jellege elveszni látszik egyházunkban. Erre utal az is, hogy szinte már egy gyülekezetünkben sem éneklük a húsvéti énekeket ebben az időszakban. Megőriztük ugyan ezeknek a vasárnapoknak az ősi elnevezését, de megfelelkezünk arról, hogy ezek a bevonulási zsolta kezdőszavából vett latin nyelvű felszólítások – *Jubilate! Cantate! Rogate!* – mind húsvéti tartalmat hordoznak.

Cantate vasárnapján azért van okunk örömeinkre, mert Isten húsvétkor – Krisztus feltámadása által – új teremtésének részesévé tett bennünket. Megszabadított az Ádám-tól örökölt bűnös természetünktől és a mulandóság bűneink miatt ránk nehezedő átkától. Ez akkor is bizonyosan megtörtént, ha a „valóságban”, azaz a létezés általunk valóságként elfogadott síkján ebből semmit sem tapasztalunk. Mert a születésünkör örökölt bűnös

természetünk semmit sem változott. Ezért hitünkbelől fakadó mindennapi feladatunk, hogy keményen küzdjünk készletesei ellen. Isten óvjon bennünket a képmutatók gondolkodásától, akik csak másokat szólítanak erre a harcra, mert úgy vélik, hogy maguk már túl vannak rajta, mivel egyszer s mindenkorra győzelemmel megválták.

De mit is jelent akár az ádami természetűtől, akár a mulandóság átkától szabadnak lenni? Hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy szabadok csak akkor lehetünk, ha mindez már megsemmisült, de legalábbis nincs jelen az életünkben. De a születésünkör örökölt természetünk még nem semmisült meg. Bármennyire sikerül is megzaboláznunk, halálunk órájáig elkísér. Ahogy *Luther* mondja: az óember csak a sirású utolsó kapavágásakor tűnik el végképp. De akkor – mint az új teremtés zsengeje – hogyan lehetünk tőle már most szabadok? És hogyan lehetünk szabadok a mulandóság átkától, amikor a halált mi sem kerülhetjük el?

Mi is a szabadság? Legkönnyebben akkor érthetjük meg, ha a visszajáról vizsgáljuk a kérdést: mi a szabadság elmentéje? A válasz két szóban is megfogalmazható: függőség és alávetettség. Vagy még tömörebben: kiszolgáltatottság. Amitől tehát szabadok vagyunk, attól nem függünk, az nem uralkodik rajtunk, és nem vagyunk a kiszolgáltatottjai. Ebben az értelemben igaz, hogy mivel Krisztus meghalt értünk, és feltámadt, mi már – mint az új teremtés zsengeje – szabadok vagyunk az Ádám-tól örökölt bűnös természetűtől, és szabadok vagyunk a mulandóság átkától is.

De ez a szabadság csak annyira a miénk, amennyire – hit által – közösségben élünk Krisztussal, pontosabban engedjük, hogy ő éljen bennünk. Mert amikor hit által Krisztus él bennünk, akkor az ő természete érvényesül a gondolkodásunkban, szavainkban, tetteinkben, hiszen az ő jelenlétében az ádami természetünk halott. Amíg ebben a testben élünk, a hozzá tartozó bűnös természet jelen van ugyan, de nem uralkodik rajtunk, nem vagyunk neki alávetve és kiszolgáltatva. Szabad nem engedelmeskednünk a készleteseink. De ez nem test és vér ellen folyó aszketikus küzdelem, hanem a hit mindennapos harca.

Ez a harc nem valami ellen, hanem valamiért folyik: azért, hogy – szó szerint fordítva Pál apostol Róm 6,5-ből ismert szavait – „összenőjünk” Krisztussal halálának hasonlóságában, hogy föltámadásának hasonlóságában is még inkább „összenőjünk” vele. „Hiszen tudjuk, hogy a mi óemberünk megfeszítettével, hogy megsemmisüljön a bűn hatalmában álló test, hogy többé ne szolgáljunk a bűnnek.” (Róm 6,6)

Pál számára tehát az óember megfeszítése, a bűn számára való meghalás a hit által Krisztussal való „összenövés” természetes velejárója. Erre az „összenövésre” kell hitünk minden erejével naponta törekednünk, és akkor a többi magától megtörténik majd. Mert csak a Krisztussal való „összenövés” által nyerhetjük el a bűntől és a mulandóságtól való szabadságot.

Istennek a próféta által magasztalt nagy tette népe újjáteremtése volt a babiloni fogságból való hazatérés

A VASÁRNAP IGÉJE

után. A nép a hetven évig tartó fogság tisztító kohójában szabadult meg a bálványimádás bűnétől, amely csaknem a vesztét okozta.

Ézsaiás próféciája mégsem teljesült be maradéktalanul azon a napon, amikor Jeruzsálemben a helyreállított templomot felszentelték. Isten ugyanis nem jelent meg, és dicsőségével nem töltötte be az újjáépült templomot olyan látható módon, mint amikor Salamon az első templomot felszentelte. Az ószövetségi népnek továbbra is Isten ígéretére kellett hagyatkoznia: „Hamar eljön templomába az Úr, aki után vágyódtok, a szövetség köve, akit kívántok. Jön már! – mondja a Seregek Ura.” (Mal 3,1)

Nem a Sion hegyén újjáépült kőtemplom, hanem Krisztus emberi teste lett az új templom, amely nagypénteken ugyan a halál porába hanyatlott az Ádám-tól származó emberi nemzetség minden bűnnek terhe alatt, de húsvét hajnalán, az új teremtés hajnalán Isten hatalma által újra felépült. Akiket Isten az új teremtés csodájában részesít, azokat ebben a nem emberkéz emelte templomban gyűjti össze. Ők éneklük a próféta énekét: „Hálát adok neked, Uram, mert bár haragudtál rám, elmúlt haragod, és megvigasztaltál. Íme, Isten az én szabadítóm, bízom és nem rettegek, mert erőm és énekem az Úr, megszabadított engem.”

■ VÉGHELYI ANTAL

„S ki a fán függött, győztesen országol”

▶ **Cantate vasárnapján személyes vallomással jelentkezik a Cantate rovat. Mégpedig az egyházi év legfontosabb időszakáról, nagyhétről és húsvétről szóló beszámolóval. A rovatvezető egy cikk erejéig a budahegyvidéki gyülekezet kántoraként szól meg.**

Virágvasárnap, nagypénteken és húsvét ünnepén nagy valószínűséggel egyházunk minden anyagyülekezetében van istentisztelet (nagycsütörtökön sajnos már nem feltétlenül). A szórványgyülekezetek viszont igen hátrányos helyzetben vannak, hogy nem mindenről emlékezhetnek meg templomi keretek között abban az időszakban, amikor az ünnepek dramaturgiája napról napra változik.

Az „alap-istentiszteleteken” túli helyi szokások és lehetőségek is nagyon különbözőek. Vannak közösségek, amelyek nagyheti igehirdetés-sorozat szerveznek; mások a nagycsütörtöki eseményeket – a páskavacsorát, a lábmosást – vagy az oltárfosztás szertartását eleventik fel. Sok helyen nemcsak nagypénteken, hanem ősi hagyomány szerint virágvasárnap is tartanak passióolvasást. Egyre több gyülekezetben ünneplik a feltámadást hajnali istentisztelettel vagy virasztásos liturgiával.

Meggyőződésem, hogy a nagyhét történéseinek elmélyült befogadása nagymértékben befolyásolja azt, hogyan éljük meg hitünket a mindennapokban. Ez az idő számomra az egyházi év – és ezáltal életem eseményeinek – csúcspontját jelenti. Olyan értelemben is nagyhétről van szó, hogy nagyon sok a munka az istentiszteletek és a különleges szertartások alapos előkészítésével. De hiába fárasztó ez az időszak, valójában örülök annak, hogy

minden alkalmon jelen lehetek (nem úgy, mint a feladatokon osztozó lelkészek). Az „officium” nem nyomasztó kényszer, hanem lehetőség, hogy évről évre többet megsejthessek a nagy misztériumból.

Készüléskor a kiindulópont az ünnep kijelölt igazsákszakeknek (*Ószövetség*, epistola, evangélium) elolvasása, majd a proprium tanulmányozása. A nap témája, a kegyelemhirdetés igeverse, a bevezető zsolta, a *Kyrie* hármas megszólítása, a kollekták tömör kéreése, a *Praefatio* betétdomata: mind a nagy egész egy-egy hangsúly, színárnyalata. A javasolt énekek (a graduálének és a heti ének) még tovább gazdagítják a képet. Ezek után az istentisztelet zenei elemeit – az énekeket, orgonaműveket, egyéb tételeket – kell úgy megtalálni, hogy a liturgia belső megsejtesse, íve létrejöhessen.

Nem kérdés, hogy a megszokott istentiszteleti formák keretében is eljuthat hozzánk a megváltás öröme (ez nem a külsőségeken múlik), mégis engem ilyenkor az évente egyszer sorra kerülő, speciális szertartások kisugárzása ragad leginkább magával.

A *triduum sacrum* (szent háromnap) előestéjéhez hozzátartozik a *lamentációs istentisztelet*. Ezen az éjszakai imaórán *Jeremiás siralmait* hangzanak el. Mi évek óta nagycsütörtök vigíliáján, vagyis szerda este szólamatjuk meg az első lamentáció imádságait.

Passió énekünk indítja az alkalmat és a nagyhét történéseit. „Add látnom sebedet, / Kínos fájdalmadat, / Megvertettedesed, / Gyaláztatásodat, / Csúf töviskoronádat / S más szenvedésedet, / Megváltó nagy munkédet / S minden érdemedet! // De ne csak kínd tudjam, / Okát is megértsem, / Hogy te gúnyt, halált, Uram, / Szenvedtél érterem. / Oka annak én vagyok, / Én és tenger vétkem, / Kínjaid ezért nagyok. / Célod üdvösségem.” (EÉ 20,4,2–3)

A zsolnában Krisztus a bűnös emberiség nevében beszél és szenved, mert mindenki bűnét viseli. „Őrizz meg engem, Istenem, mert a vizek már a torkomig érnek! / Feneketlen iszapba süllyedtem, nincs hol megállanom. / Örvénylő vizekbe estem, elsodort engem az áradat. / Belefáradtam a kiáltásba, kiszáradt a torkom, szemem elhomályosodott, míg Istenemre vártam.” (Zsolt 69,1–4)

Majd megszólal Jeremiás próféta hangja: „Igen vétkezett Jeruzsálem Isten ellen, ezért lett bujdosóvá. Mindeken, akik eddig tisztelték, most szidalmazzák, mert látják ékteleenségét, ő pedig elfordul fohászokdván és sírván. Jeruzsálem, Jeruzsálem, miért hogy mégsem térsz meg a te Uradhoz, Istenedhez.” (*Öreg Gradual*, 1636)

Különlegesen drámaivá teszi a szertartást a templom fényének és az oltáron égő tizenöt gyertyának fokozatos eloltása: ezek a tizenkét tanítványt, valamint Máriát és Mária Magdolnát jelképezik; az utolsó, égve maradt gyertya pedig Jézus Krisztust szimbolizálja.

Az úrvacsorát ünneplő nagycsütörtöki istentisztelet után a 22. zsol-

CANTATE

Éged Isten dicséretére,

tár szavai kísérik az oltárfosztást. A többször visszatérő keretvers előkészít a golgotai drámára: „Elosztották maguk között ruháimat, és kötösömre sorsot vetettek.”

Nagypénteken a hiány, vagyis a dicsőítések elmaradása és a lecsupaszított oltár is mélyen érintheti az értő gyülekezetet.

Nagyszombat csöndes várakozása után elérkezünk hitünk sarokpontjához. Míg a nagyhét három napján a gyertyák eloltása, a sötétség volt a legfontosabb mozzanat, húsvét éjszakáján a sötétségből meggyünk a világosság felé: a fényt a húsvéti gyertyáról szétosztva ünnepejük Krisztusban születő új életünket. A szertartás csúcspontja a kereszténység egyik legrégebbi, a húsvéti gyertyát megáldó dicsérete, az *Exultet*. Nagy szerencsénkre találunk megfelelő éneket: *Csernyik Balázs* képes megszólaltatni *Jeremiás siralmait* és ezt a hatalmas ívű tételt is!

Az *Exultetben* koncentráldik az egyház feltámadásról vallott hite. Évről évre lenyűgöz a megfogalmazás tömörsége és alapossága: „Áldott éj, a halál bilincset ekkor törte szét Krisztus, és az alvilág mélyéről mint győző tért vissza. Mert semmit sem érne földi életünk, ha a megváltás ránk nem árad.”

Kell-e ennél több és nagyobb örömhír?

■ DR. ECSEDI ZSUZSA

A meghívottak öröme

Jótekonysági orgonahangverseny Vadosfán – Magyarkeresztúr templomának javára

Sokan gyűltek össze a vadosfai egyházközség meghívására múlt vasárnap délután az „evangelikus katedrálisban”, hogy meghallgassák *Tar Zita* és *Tüzes Marcell Sámuel* orgonaművészek koncertjét.

Elsőként *Mihácsi Lajos* lelkész üdvözölte a vendégeket, és ismertette a magyarkeresztúri templom érdekében tett lépések eddigi, minden várakozást felülmúló eredményeit, hoz-

záatéve, hogy a hét falu közössége már az elmúlt években is meglepő céltudatosságról tett tanúbizonyságot.

A fáradozások gyümölcseként újulhattak meg a környező templomok (Vadosfa, Mihályi), s a további kihívások nemhogy csüggedésre adnának okot, hanem szinte egyenes arányban növelik a megvalósítás örömeiből fakadó lendületet. Természetes, hogy az ilyen sikerek láttán minden jelenlévő

érzi, tudja, és a legnagyobb alázattal fogadja azt a jótékony odafigyelést, amely lassan már a hangos kételkedőket is elcsendesíti.

„Isten áldása fog minket össze” – fogalmazta meg valaki a szeretetvendégségen az érzést, amely a kívülről érkezőket is azonnal megérinti, ha belépnek ebbe a közösségbe. Ez volt a benyomása *Nagy Márton* fotóművész-rendezőnek is, aki először járt Vadosfán, és önzetlen munkaként kisfilmet készített az eseményről.

Az orgonakoncertet *Gabnai Sándor* esperes áhítata előzte meg. Az Ó- és az Újszövetségből felolvasott részletekkel utalt a kezdetre, a mindenek kezdetére: „Kezdetben teremtette Isten a mennyet és a földet. A föld még kietlen és pusztaság volt, a mélység fölött sötétség volt, de Isten Lelke lebegett a vizek fölött.”

– Valami nekifeszült, szinte a semmiből elindult... – folytatta a gondolatot *Gabnai Sándor*.

Isten formál, alkot, teremt, tökéletesen és egyértelműen felmutatva számunkra az utat. Mi pedig meg tesszük a lépéseket, ki-ki a saját lehetősége szerint. Mert ha elindul egy összefogás – ugyanolyan mértékkel bír a távolról, a kórházi ágyból elstutogott ima, mint a látványos tetterő. Minden segítő szándék köszönetet érdemel.

Végezetül, de nem utolsósorban meg kell említenünk a fiatal orgonaművészek lendületes játékát és a gesztust, hogy néhány szóban ismertették is az előadott darabok történetét. A múlt évi századik évfordulóra felújított vadosfai orgona pedig meghálálta az értő kezek törődését. Öröme hangját hallhattuk... hogy ismét megérezhessük a valóságot... A szeretet vendégei vagyunk.

■ BÜKY ANNA

„...mert az Isten temploma szent, és ez a templom ti vagytok” (1Kor 3,17)

Segíts te is a templomfelújításban!

Még nyolcmillió forintot szeretnénk összegyűjteni a magyarkeresztúri evangélikus templom mennyezeti burkolatának, a külső vakolatnak és a lépcsőnek a renoválására. Célunk, hogy 2016-ban, felszentelésének ötvenedik évfordulóján a templom már régi-új pompájában ragyoghasson.

A magyarkeresztúri templom a Vadosfai Evangélikus Egyházközséghez tartozik (honlapcím: <http://vadosfa.lutheran.hu>).

Az egyházközség számláját a Rajka és Vidéke Takarékszövetkezet vezeti. Számlaszám: Magyarkeresztúr: 59500186-11095952.

Kérjük, a Közlemény rovatban tüntessék fel: „Magyarkeresztúri templomfelújítás”.

Az adományozók között kisorsolunk egy hétféle nyaralást Zamárdiban, a vízparttól kétszáz méterre fekvő apartmanban.

PINTER ANDRÁS FELVÉTELEI

A „Karmester” áldó mozdulata

1969 szeptembere óta járok a Deák téri evangélikus templomba, de csak ezen a tavaszon fedeztem fel, hogy az ország templomában valójában ki is a „karmester”... Erre a megvilágosodással felérő látásra április 25-én, szombaton délután jutottam el, amikor az evangélikus általános iskolák első kórustalálkozóján ülve hallgattam a nyolc helyről összesereglett, több mint kétszáz fős, impozáns énekpróbáját.

Nováky Andrea faszori énektanár-nő és karvezető nem kis feladatra vállalkozott, amikor *Bach* nyolcvanadik – „Erős vár...” – kantatájának egyik tételét szólaltatta meg velük zenekari kísérettel. Némi gondot jelentett, hogy az éneklő gyermekek a templompadokból nem mindig látták jól a viszonylag alacsony dobogón álló, dirigáló karmestert.

Miközben azon tűnődtem, hogy miért nincs magasabban az, akinek a mozdulatait mindenkinek látni és követni kellene, tekintetem felsiklott a jól ismert hatalmas oltárképre. S ebben a pillanatban „megnyílt a szemem”, akárcsak egykor az emmausi tanítványoké: döbbenet csodálkoztam rá a megdicsőülés hegyén szinte „lebegő” Krisztus kézmozdulatára.

De hiszen bárki láthatja: ő a mi igazi Karmesterünk! Életünk nyitányán ő adja a kezdőhangot, intonálja, elindítja a többtétéles művet, és amikor itt az ideje, „leinti” a finálét. Ő biztosítja életünk egészséges tempóját, ritmusát, beleértve a szükség szüneteket. Az utolsó akkordot követően pedig ő ajándékoz meg soha el nem múló „ráadásként” az

A DEÁK TÉRI TEMPLOM OLTÁRKÉPEK RÉSZLETE

örök élet örök örömet zengő új énekével.

Lapunk e számának hivatalos megjelenési dátuma május 3-a, Cantate, az éneklő gyülekezet vasárnapja. Ezen az ünnepen adjunk hálát Istennek a *musica sacra*, a szent ének és zene ajánlékáért! Köszönjük meg mindazok szolgálatát, akik kántorként, karvezetőként, ének- és zenetanárként a Fő-karmester munkatársai, és azon fáradoznak, hogy egyházunkban soha ne nemuljon el, de ne is halkuljon el az Isten magasztaló ének és zene.

Az idén ez a vasárnap egybeesik az édesanyák ünneplésével, akik ugyancsak életünk áldott karmesterei közé tartoznak. Remélem, ezen a napon minden evangélikus istentiszteleten elénekeltük a finn *Väinö Malmivaara* szép imádságát: „Jézusom, kérlek, nézz reám, / És áldd meg édes jó

anyám! / Mindig ragyogd be éveit, / Töröld le hulló könnyeid!” (EÉ 544,1) S ha már mi hullatunk értük könnyeket, mert előrementek, akkor *József Attila* klasszikus verssorával vallhatjuk: „most látom, milyen óriás ő...”

De nemcsak az édesanyák, hanem az édesapák értékét, nagyságát is gyakran csak megkésve ismerjük fel. Édesapám május 4-én lenne kilencvenestendős. Immár több mint öt esztendeje a mennyei gyülekezetben szolgál, ahol a *Jelenések könyve* szerint zeng a győztesek boldog éneke, Mózes és a Bárány éneke. *Gáncs Aladár* gazdag szellemi, lelki hagyatékát, teológiai munkásságának ma is aktuális örökségét igazán csak most kezdem felfedezni. Ő gyakorló lelkészként, orgonistaként, karvezetőként sokat írt ebbe a lapba is az ének és a zene teológiájáról.

Hadd idézzek néhány gondolatot 2004. Cantate vasárnapján megjelent cikkéből.

„Az éneklést semmi sem pótolja. Bármilyen szép is a hangszerek hangja, a Biblia szerint az csak »zengő érc és pengő cimbalom«, és nem pótolhatja az emberi hang közvetlen, személyes, szívhez szóló hatását. (...)

Az éneklés összefügg a lélegzéssel. Nem egyéb, mint kilégzés, tehát létünk végső titkaival áll kapcsolatban. Lélegzés nélkül megfulladunk, éneklés nélkül pedig a lelkünket fosztjuk meg egy fontos dologtól.

»Énekeljete az Úrnak!« Az »Úrnak« szó arra figyelmeztet, hogy az éneklésnek van egy speciális fajtája: amikor nem valamilyen emberi érzés késztet minket éneklésre, hanem az Úrnak énekelünk. Ez nem könnyű dolog: önmagában nem elegendő hozzá egy vallásos szövegű dal, hanem belső megváltozásra van szükség. A *Zsoltárok könyve* ezt így fejezi ki: »Nyisd meg ajkamat, Uram, és dicséretedet hirdeti szám.« (51,17) Az Úrnak való éneklést meg kell, hogy előzze a szív megnyílása, majd az ajak megnyitása. Isten dicsőítése nem kegyes szövegek eléneklése, hanem belső változás, átértékelés eredménye. (...)

Ez a fajta éneklés születésünktől fogva idegen számunkra. Az ember magától csak zúgolódik, hálátlan, keserű. Csukott ajakkal ül a templomban az énekeskönyv előtt. *Nincs kedve énekelni*. Békétlen, elégedetlen Istennek.

»Énekeljete az Úrnak új éneket!« Itt az »új« szó nem az ének ke-

ÉGTÁJOLÓ

letkezési idejére utal, hanem *tartalmát jelzi*. A régi tartalom: én magam. Vágyaim, lelkiállapotom, örömmöm vagy bánatom. A régi azt jelzi, hogy még mindig magam körül forgok. Nem veszem észre Istent meg a másik embert. Az új ének azonban *nem rólam szól*. Nem én vagyok a téma, nem is az én vallásos érzéseim vagy a hitem. Az új ének egy felülről jövő üzenetet hordoz arról, hogy »Isten szeretet«. Ő lehajol hozzánk, és szeret minket.” (*Evangelikus Élet*, 2004/19., 2. o.)

Igen, ő az a Karmester, akit a Deák téri oltárképen is láthatunk! Ő nemcsak dirigál, nemcsak beint és leint, hanem türelmes atyai/anyai szeretettel hajol le hozzánk, hogy felhangolja, áthangolja életünket új énekekre és Életre.

Gáncs Péter püspök Déli Egyházkerület

Lebontani a falakat – a fejekben

Tanácskozás a cigánymisszióról

► **Ismerjük el azt a tényt, hogy a cigánymisszióban megvan a lehetőség a felekezetek közötti rivalizálásra. Am a versengés nemcsak hogy távol áll a Szentírás szellemétől, de egyben a cigánymisszió végét is jelentené – emelte ki a Magyarországi Evangélikus Egyház cigánymissziói referense, Bakay Péter azon a konferencián, amelyet a Cigánymissziós Mozgalmak Hatása Magyarországon című könyv megjelenésének apropóján rendeztek. Az április 23-i tanácskozásnak a jezsuita rend által fenn tartott fővárosi Párbeszéd Háza adott otthont.**

Az evangélikus lelkészek figyelmét igyekszik felhívni arra – mondta el továbbá Bakay Péter –, hogy a cigánymisszióval nemcsak abban az esetben kell foglalkozniuk, ha gyülekezetük érintett, mert vagy a tagok közt, vagy a településen, ahol élnek, vannak romák is. Ez az ügy önmagában is alapvető és lényeges. A felekezetek közötti együttműködésről pedig megállapította: azt az egymásra utaltság tartja fenn, és a közös cél érdekében félre lehet és félre is kell tenni mindent, ami elválaszt.

Az egész napos szakmai konferencián mindez kézzelfogható valósággá lett. A témát plenáris ülésen, illetve szekcióüléseken járták körül a résztvevők. Terítékre került a cigánymisszió társadalmi felelősségének kérdése, és egyeztetettek az egyházak cigánymisszióinak együttműködéséről, a közös munka szükségességéről és jövőbeli lehetőségeiről is.

Az egész napos alkalmon neves világi szociológus, szociálpolitikus szakemberek és egyházi missziói szervezetek, intézmények vezetői is jelen voltak. A rendezvényt a Magyar Pünkösdi Egyház (MPE) Országos Cigánymissziója által létrehozott Cigány Módszertani és Kutatóközpont (Cimok) szervezte.

A program nyitányaként a központ igazgatója, H. Kovács Judit, majd Pataky Albert, az MPE elnöke üdvözölte a hallgatóságot, és kérte Isten áldását a konferenciára. A védnöki köszöntők hangzottak el ezután – szóban tolmácsolva, illetve felolvastva –; az Aliansz Magyar Evangéliumi Szövetség elnöke, Szeverényi János evangélikus országos missziói lelkész és dr. Szalayné dr. Sándor Erzsébet, a Magyarországon élő nemzetiség jogainak védelmét ellátó biztoshelyettes (Alapvető Jogok Biztosának Hivatala) nem tudott személyesen jelen lenni.

A nagy ívű előadások részletezésére e helyütt nincs mód, a tudósító legfeljebb szemezgethet az elhangzottakból.

Az elsőként felszólaló Langerné Victor Katalin például arról beszélt, hogy az állam milyen projektekkal igyekszik elérni, felzárkóztatni a hazai cigányságot. A szemléletformálás fontos, a felelősségünk közös. „Nemzetünk felemelkedésének záloga a cigányság felemelkedése; sorsuk jobbítása az egész ország feladata ugyan, de a belső változást leginkább az egyházak tudják elérni” – húzta alá az Emberi Erőforrások Minisztériuma Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárságának helyettes államtitkára.

A gettó a fejekben van; mind a cigányság, mind a többségi társadalom építi a falakat, amelyeket ideje lenne lebontani. Nem segélyekben kell gondolkodni, mert az függővé tesz – mondotta Durkó Albert, a Magyar Pünkösdi Egyház 1996-ban alakult Országos Cigánymissziójának vezetője, hozzátéve, hogy Isten munkálkodása jelének tartja, hogy egyházában már százhusz cigány gyülekezet van több mint hatezer *bemerített* taggal.

A növekedést nem lehet megállítani, sőt az a jövőben egyenesen gyorsulni fog, és a katalizátorok főként a karizmatikus hátterű gyülekezetek. A megtérés, az Istenbe vetett hit hatalmas változást visz végbe a cigány emberek életében. Sokan közülük rendszeresen olvassák az ígét, és sokszor bizony ezáltal tanulnak meg egyáltalán olvasni. Változik a gondolkodásuk, az életük. Egy cigánytelepen például be kellett zárni a kocsmát, mert a hitre jutott férfiak már nem akartak italozni, és megszűntek a lopások is. Jelentős átalakulások történtek tehát. A jövőre nézve mégis az a legnagyobb kérdés, hogy a többségi társadalom hogyan fogadja, elfogadja-e egyáltalán a cigányságban végbemelő gyökeres változásokat – hangsúlyozta Gyetvai Gellért, aki dr. Rajki Zoltán mellett társszerzője a konferencián bemutatott, *Cigánymissziós mozgalmak hatása Magyarországon* című kötetnek.

A tudományos munka a 2012 és 2015 közt folytatott kutatások eredményeit közli, és bizonyos szempontból az első lépés megtételét jelenti, de – amint több előadó is hangsúlyozta – a következő lépés nemcsak szükséges, hanem várják is.

A vizsgálat messzemenőleg vizsgálta azt a kutatási feltételezést (amely egyébként a cigánymisszióban szolgálók mindennapi tapasztalata), hogy a megtért cigányok társadalomba való beilleszkedése minden vizsgált területen kimutatható. Ez a tény igazolja a keresztény cigánymisszió létjogosultságát, fontosságát.

Talán a folytatás jelének is tekinthető, hogy a rendezvényen bejelentették: Cimok-ösztöndíjat hoztak létre fiatal kutatók számára. Május 6-án pedig az Alapvető Jogok Biztosának Hivatalában tartanak konferenciát, hogy ismertessék a szakemberekkel és az érdeklődőkkel annak a tavaly újtjára indított kezdeményezésnek az eredményeit, amelyek keretében egyházi szervezeteknél végeztek nemzetiségekre vonatkozó kérdőíves kutatást.

GAZDAG ZSUSZANNA

Mit adott nekem az ERSZK?

► **A leghátrányosabb helyzetű, elsősorban roma fiatalok felsőfokú tanulmányainak támogatását tűzte célul Nyíregyházán az Evangélikus Roma Szakkollégium (ERSZK). A szabolcsi megyeszékhely két intézményében – a Nyíregyházi Főiskolán és a Debreceni Egyetem itt működő Egészségügyi Karán – tanuló huszonöt hallgató komplex segítséget kap az értelmiségivé váláshoz. Az Európai Unió közel kétszázmillió forintos támogatásával megvalósult projekt harminc hónapja alatt negyvenhárom fiatal volt részese hosszabb-rövidebb ideig a képzési programnak. Az április 24-én megtartott tudományos konferencián számos olyan megállapítást vettek számba a szakemberek, melyek a legfiatalabb evangélikus intézménytípus sikerességét és eredményességét dokumentálják.**

A nyíregyházi projektzárón részt vett Kocsis Fülöp görögkatolikus metropolita, Seszták Oszkár, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat elnöke és dr. Jánosi Zoltán, a Nyíregyházi Főiskola rektora; Fabiny Tamás, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke pedig levélben fejezte ki elismerését a roma szakkollégium eddigi munkájáért. A konferencia résztvevőit Langerné Victor Katalin, az Emberi Erőforrások Minisztériumának szociális ügyekért és társadalmi felzárkózásért felelős helyettes államtitkára köszöntötte.

Az egész napos programban sorjázó előadók között több szakkollégista is a projekt során megvalósult saját kutatásainak eredményeiről számolt be. Akadtak azonban olyan előadók is, akik meg sem próbálták a tudomány objektívitasának látszatát kelteni. Orgován Lilla és Djogni Joel Ségnon – *Mit adott nekem az Evangélikus Roma Szakkollégium?* címmel elhangzott – önvallomása (*Képiünkön*) nem is lehetett más, mint vállaltan subjektív...

Orgován Lilla, a Nyíregyházi Főiskola harmadéves tanító szakos hallgatója és Djogni Joel Ségnon, a Debreceni Egyetem Egészségügyi Karának szociális munkás szakos hallgatója először is arról vall, milyen nehezen jött össze az előadást megalapozó közös munka. Lilla már sokadszorra áll katedrán a gyakorlóiskolában. Minden tanítására nagy igényességgel készül, ez olykor éjszakába nyúló feladatot ad számára. A ragyogó szemű, klasszikus szépségű cigány lány Tisztaberekről érkezett, s mintha burokban élt volna korábban: nem tapasztalt előítéletből fakadó bántást, kiközösítést.

– Úgy látszik, nekem óriási szerencsém volt a falubeli iskolámban és a fehérgyarmati gimnáziumban is. Csak itt, a főiskolán tapasztaltam némileg, de leginkább tanulmányaimból meg a szakkollegistáim megélt fájdalomából van fogalmam a rasszizmusról, a „cigánykérdésről” – meséli a kétgyermekes, ép és erős kötelekkel működő családból érkezett leendő tanítónő, aki leginkább azért Joel elfoglaltságának rója fel, hogy késedelmet szenvedett a közös munka.

A magyar anyja és benini apa gyermeke nem mindig Magyarországon élt. Jól beszél franciául, fiatal kora ellenére ad a formáságokra, és jelentős energiát hozott a szakkollégium diákönkormányzatába. Talán mert Joel

Nyíregyházi evangélikus intézmények és közösségek voltak hivatalosak arra az együttlétre, melyet a kertvárosi gyülekezet Bolyai téri központjának udvarán rendeztek meg szombaton. Szép, napsütéses időben tartották meg a nyíregyházi evangélikus intézmények első főzőversenyét, Laborci Géza lelkész kezdeményezésére. Sokféle étel készült: a Luther Márton Kollégium „Káposztalesők” csapata hihetetlenül apró és gasztrosus töltött káposztát főzött a bográcsban. Az Oltalom Szeretetszolgálat anyavődjében dolgozó

Verzár Frigyes Szakkollégiumban is aktív az egészségügyi karon, az ott szerzett tudása adja az impulzust az itteni önszerveződés dinamizmusához. Lillával csipkelődve egyszer csak nagyon komolyat és fontosat mond:

– Erős gátlásossággal, félelemmel, kishitűséggel, önbizalomhiánnyal küzdöttem, hogy valóban képes vagyok-e arra a feladatra, amelyre az egyetem készít, és tudom-e azt a színvonalat nyújtani, mint a többségi társadalom tagjai. Mindig volt egyfajta megfelelési kényszerem, hogy nekem mindig minden körülmények között jobban, többet kell dolgoznom azért, mert más vagyok, mint a többiek. Ami egy bizonyos szintig normális, ám sokszor úgy éreztem, hogy erőn felül, energiámat felhasználva kergetek egy olyan álmot, amely lehet, hogy csak a fejemben létezik. Eközben elfeledkeztem arról, hogy amíg nem fogadom el magamat, nem várhatom, hogy mások is elfogadjanak. Ha valaki azt mondta volna nekem a szakkollégiumot megelőző időszak előtt, hogy ön magam másságának elfogadását egy evangélikus roma szakkollégiumban fogom megtapasztalni, hát én biztosan hülyének néztem volna az illetőt – villantja meg ragyogó fosztrát a különleges fiatalember, aki ma már teljes magabiztossággal szervezi és irányítja önkormányzati vezetőként a szakkollégisták életét.

Lillának erről a főiskolai első félév magányossága jut eszébe:

– Otthon szerető család és sok barát vett körül. Szörnyen egyedül éreztem magam, mikor bekerültem a főiskolára. A szökőkútnál szomorogtam, amikor egy lány beszélt nekem arról, hogy jelentkezhetnék ide. Miután felvettek, szorongva készül-

tem az első tréningre, vajon megszeretnek, befogadnak-e. Főlegesen aggódtam; ma már tudom, remek közösségbe kerültem.

A tréningekről jut eszébe Joelnek megemlíteni, milyen sokféle program, konferenciák, tanulmányutak, előadások, kerekasztal-beszélgetések fejlesztik a szakkollégistákat. Nagyra értékelik a nyelvtanulás lehetőségét, az ösztöndíjról nem is beszélve. D ezt már Lilla teszi hozzá:

– Sok olyan főiskoláról tudunk, akinek nagyon nehéz az élete, mert diákmunkát, gyakran éjszakai műszakot kell vállalnia, hogy fenn tudja magát tartani, az otthoniaktól ugyanis nem várhat anyagi segítséget. El lehet képzelni, milyen éjszakai munka után előadásra, szakmai gyakorlatra menni! Szóval nekünk az hatalmas

segítség, hogy ösztöndíjat kapunk, s nyilván a családuknak is, hisz számukra is egy gonddal kevesebb.

A *jó földbe esett mag* – ezt a címet adták a konferenciának, említi a leendő szociális munkás:

– Hogy mivé sarjad, az majd később jobban látszik, de mi már most is érezzük, milyen sok előnyt jelent nekünk a szakkollégium. Nem csak a nyolcvan- kilencven órányi pluszfoglalkoztatást, –képzést! Magas hivatalban lévő kormányzati, állami, egyházi, felsőoktatási vezetőkkel találkozzunk, kezét fogunk, névjegyét kapunk!

Joel szavai közben Lilla somolygása vonja magára a figyelmet; visszaemlékszik ugyanis arra, milyen jól táncolt egy konferencia alkalmával magas rangú kormányzati tisztviselővel. Jól tudja, hogy ezt azért keves vele egykorú fiatal mondhatja el magáról.

– Én biztosra veszem, ha majd végzek, és szükségem lesz segítségre, akkor is nyugodtan fordulhatok a szakkollégiumi vezetőkhöz, akár Laborci Gézához, Molnár Erzsébethez vagy Deme Dórához, hisz már most vannak olyan szociális szakon tanuló társaink, akiknek munkát biztosítanak a nyíregyházi evangélikus diakóniai intézményekben, és ez nagyon nagy dolog! De egymásnak is fontos kapcsolata leszünk majd évek, évtizedek múlva. Biztosra veszem, hogy a szakkollégisták mindig számíthatnak egymásra.

– VESI –

„2 x 2 néha 5” alkalmi néven futó csapata halászlét és lapcsánkát készített, az éjjeli menedék „Aludj nálunk!” együttese csülökpörkölttel hódított,

míg a Joób Olivér-szeretetintézmény „Hammer Marha-jó” csapata marhapörkölttel rukkolt elő. A kertvárosi gyülekezet gulyásleveset főzött, a gyülekezeti számvevőszék maroknyi „Szamszaki” nevet választott csapata lángost és fánkot állított elő bográcsban. A most alapított vándorserleget azonban az Oltalom Szeretetszolgálat nappali melegedőjének „Ebéd-elek” csapata nyerte a hagyományos tírpiák étellel, a sztrapacskaival. A verseny közös tortázással zárult.

VESZPRÉMI ERZSÉBET felvétele

Tavaszi beszélgetés az EvÉlet-jubileum apropóján

► Ha valaki igyekezne számba venni az idén 80. évfolyamában járó *Evangélikus Élet* eddigi szerzőinek névsorát, igen nagy fába vágna a fejszéjét. Mégis engedjék meg nekünk, hogy szerzőink közül kiemeljünk most egyet. Hetilapunk régi olvasói között még sokan vannak, akik hétről hétre izgatottan nyitották ki a legfrissebb számot, hogy lássák, *Gáncs Aladár* lelkész-organista írt-e valami újabb lelki útvalót az *Élő víz* rovatban. Az *EvÉlet* néhai szerkesztőbizottsági tagjának özvegyével, *Gáncs Aladár* néval a hűvösvölgyi lelkészotthonban beszélgettünk.

– Klárka néni, Aladár bácsi kettős kötődésű ember volt: Luther teológiájának elkötelezett híveként a tiszta evangéliumot hirdető lelkész, ugyanakkor vérbeli egyházzenesés is – organista, zene tanár és Bach-kutató. Hogyan lett emellett az Evangélikus Életnek több évtizeden át hűséges munkatársa és szerkesztőbizottsági tagja?

– Eleinte főleg egyházzenei témájú cikkeket és tudósításokat írt. Nagy rajongója volt *Bachnak*, így az evangélikus zeneszerző évfordulóihoz kapcsolódva is sorra jelentek meg cikkei. Később olyan hitébresztő lelki útvalókat is írt, amelyek az újság *Élő víz* című rovatában jelentek meg. Ezeket mindig nagy szeretettel készítette.

– 2005-ben, négy évvel halála előtt a Luther Kiadó meg is jelentette ezekből egy válogatást. *Élő víz volt a címe, akárcsak a rovatnak. Ez akkor már nem az első könyve volt...*

– Az 1985-ös Bach-jubileumkor *Az ötödik evangélista?* címmel írt Bachról.

– Luther Márton úgy fogalmazott: „Isten a zene által is hirdeti az evangéliumot.” Akik annak idején hallották *Gáncs Aladár* orgonálni, azokban megerősödhetett e gondolat igazsága. Honnan jött szenvedélyes zeneszeretete?

– Aladár lelkészcsaládba született, és már gyermekkorában megtanult orgonálni – nem is olyan rosszul. A Deák téri gyülekezet főorganistája – 1923-tól 1959-ben következett haláláig – *Zalánfy Aladár* orgonaművész volt, a Zeneművészeti Főiskola tanára. Nagy dolog volt, hogy ez a művész, példakép néhányszor megengedte, hogy az akkor tizenöt éves Aladár orgonálhasson a reggeli istentiszteleten.

Amikor férjem Sopronban, az evangélikus hittudományi karon lelkésznek tanult, a kedvenc tantárgya a liturgia volt. Nyíregyházára is úgy kerültünk 1951-ben, hogy megürült a Nagytemplom főorganista-állása. Itt később minden hónap első hétfőjén félórás hangversenyeket adott. Ezekre az estekre főleg főiskolások jártak, de természetesen nem csak ők. Anyyra népszerűek lettek ezek az esték, hogy a kezdeti 15-20 fős hallgatóság létszáma a későbbiekben többször is elérte az ezer főt; a *Kelet-Magyarország* című megyei napilap pedig rendszeresen hírt adott róluk.

Élete végéig meghatározó volt a számára az orgona. Nemcsak a szolgálati helyeinek templomaiban játszott, hanem nagyon sok gyülekezetben adott koncertet.

– Klárka néniék hatvanegy évig éltek boldog házasságban. 1949-ben –

A Gáncs házaspár a hűvösvölgyi lelkészotthonban 2007-ben

mai szóhasználattal élve – nem volt „rizikós” egy lelkészhez menni feleségül? Mit szóltak otthon ehhez a döntéséhez?

– Én anyai ágon evangélikus vagyok, a Deák téri evangélikus gimnáziumban tanultam. Érettségi után én is Sopronba, a teológiára jelentkeztem, ahol egy évet el is végeztem...

– ...pedig nem lelkészcsaládból származik.

– Nem. Édesapám, *Hybl József* szobrászművész volt, édesanyám pedig iparművész szakon végzett a Képzőművészeti Főiskolán. Itt is találkozott. Barátságukból később házasság lett, majd nyolcvanhét évvel ezelőtt megszülettem én.

Édesanyám sajnos meghalt a szüléskor, és a másfél évvel idősebb nővére lett az anyukám. Ő hegedűművész volt, és Norvégiából – gyűrűs vőlegényét otthagya – költözött haza, hogy engem fölneveljen. A regénybe illő történet része az is, hogy édesapámmal úgy megszerették egymást, hogy két évvel később össze is házasodtak.

– *Édesapjának még ma is több köztéri szobra áll az országban.*

– Főleg első világháborús emlékművei és Kossuth-szobrai láthatók Nagykanizsán, Garán, Ráckevén, Bonyhádon, valamint szűkebb hazájában, Kispesten, amelynek 2005-ben díszpolgára is lett. Édesanyám a kispesti temetőben van eltemetve. Sírkövét, amelyen egy bölcső szélén egy angyal ül, és egy kisbabát tart a karjaiban, szintén édesapám készítette.

– *Gondolom, egy ilyen családba születve Klárka nénién is megvolt a művészi hajlam. Elárulja, hogy milyen vonalon?*

– Nagyon szerettem rajzolni. Gyerekkori vágyam az volt, hogy én is a Képzőművészeti Főiskolára járhasak, de az élet másként hozta.

– *Akik személyesen ismerik Önt, tudják, hogy egész életében szerényen hátrahúzódnia biztosított férjének, majd fiának, Péternek – egyházunk jelenlegi elnök-püspökének – olyan szeretetteljes, biztos hátteret, amelyben ők a saját hivatásukban kiteljesedhettek, illetve elindulhattak. Ha visszatekint az életére és az Istenrel való kapcsolatára, mit emelne ki?*

– Elmondhatom, hogy mindvégig velem volt az Úr. Nagyon sok örömben volt részem, a próbatételeknél pedig megtapasztalhattam azt a segítséget, amit csak fentről kaphat meg az ember.

■ BODA ZSUZSA

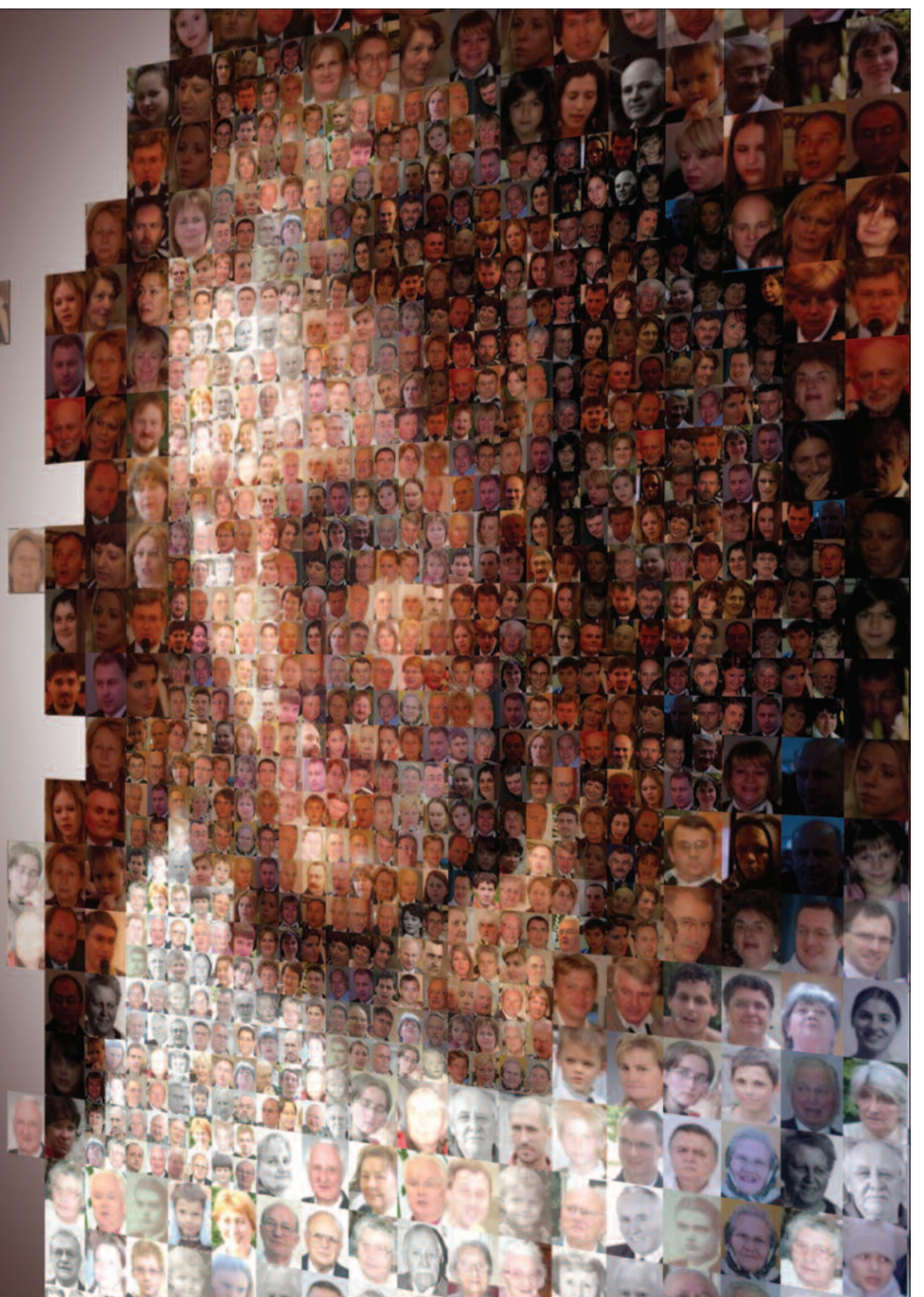
HIRDETÉS

Krisztus-arcú egyház

Missziói nap a Déli Evangélikus Egyházkerületben
2015. május 16., szombat
Evangélikus Atlétikai Centrum, Bonyhád

- 9.00 Gyülekező, közös éneklés
- 9.45 Köszöntések
- 10.15 Igehirdetés – Mesterházy Balázs
- 11.00 Krisztus-arcú egyház – Böjte Csabával beszélget Radosné Lengyel Anna
- 12.00 Ebéd
- 13.00 Szabadon választható programok:
  1. Beszélgetés az igehirdetésről – Mesterházy Balázs
  2. Csendsátor: lelki sarok, imádság, áldás – Pelikán András
  3. Beszélgetés a gyülekezeti misszió mai lehetőségeiről – Deák László, Baráthné Tóth Eszter, Bolba Márta, Herkely János
  4. Kultúrák ütközése – válaszüton az európai egyház – Jó András, Fischl Vilmos
  5. 330 éve született Bach, az „ötödik evangélista” – Varnus Xavérral beszélget Gáncs Péter
  6. Bonyhádi gimnazisták verses népzenei műsora – Hohlne Probszt Éva
- 14.30 Kerületi díjak átadása
- 15.00 Záró istentisztelet úrvacsorával – Szabóné Mátrai Marianna
- 16.00 A Pécsi Gospel Kórus ráadás koncertje

Gyermekprogramot egész nap biztosítunk.

Sántha Károly emlékezete

Költészete meríthető forrás, személye példakép

► Közel két hónapja – március 8-án – jelent meg az *Evangelikus Életben* Bakay Péter „figyelemfelhívó” írása, amelyben rövid tájékoztatást olvashattunk a százhetvenöt éves, 1840. október 22-én született és 1928. szeptember 9-én elhunyt Sántha Károlyról és arról a nemes elhatározásról, amellyel a sárszentlőrinci gyülekezet presbitériuma 2015-öt – hajdani lelkésze iránti tisztelete jeléül – Sántha Károly-émléknek nyilvánította.

A tisztelet annak a lelkésznek szól, aki sandi és várpalotai kitérő után Sárszentlőrincen – káplánkodása helyszínére – tért vissza, és ott harmincöt éven át vezette gyülekezetét, egészen nyugállományba vonulásáig, hetvenéves koráig. Ám szava és lantjának pengése messzebbre hangzott. *Kapi Béla* püspök egyházunk legtermékenyebb énekköltőjének tartotta, aki „borús és nehéz időben lantjának énekeivel Krisztushoz vezette, hinni, szeretni és remélni tanította az ő népét”.

Sárszentlőrinc emlékezik, Sárszentlőrinc ünnepel. Kövessük példáját minél többen, és tűzzük templomaink énektábláira havonta egyszer *Sántha Károly* egy-egy énekét mi is! Mondanivalójuk ma, száz-százötven év távolából is aktuális: meríthető, éltető forrás.

Sokak előtt ismeretes, hogy 1911-ben kiadott és évtizedeken át használatos *Dunántúli énekeskönyvünk* Sántha Károly 105 eredeti éneke mellett 69 általa fordított vagy átdolgozott éneket tartalmaz. Mai énekeskönyvünkben 10 saját szerzeményét és 13 fordítását, illetve átdolgozását énekelhetjük.

Pap volt és költő. Személye példakép. Életének és költészetének bemutatásával az *Evangelikus Élet* 2014. január 26-i számában és a Luther Kiadó gondozásában tavaly júniusban *Kettős elhivatottsággal* címmel megjelent (ma már nem kapható) antológiában találkozhattunk somogy-zalai kötődése jogán. (*Lapunk Cantate rovatában pedig dr. Ecsedi Zsuzsa írt – a Dunántúli énekeskönyv legfontosabb énekszerzőiről szólva – Sántha munkásságáról [2015. április 12. és 19., 2. o.] – A szerk.*)

Mélyebben is megismerkedhünk majd vele annak az emlékkönyvnek a segítségével, amely a sárszentlőrinci közösségben jelenleg szolgáló *Csepregi Erzsébet* lelkész és *Bakay Péter* kezdeményezésére készült, és a jubileumi ünnepre (október 18-ra) jelenik meg. Sántha Károly énekköltészete és az a további „istenadta” ajándék, amelyből az irodalmár lelkész teljes költői, írói és műfordítói munkássága kinőtt, e kiadványból tárul majd az érdeklődő elé, és ebből ismerhető meg az ember is.

***

Művei főképp verses formájúak, de prózai munkái is figyelemre méltók. Költeményeit tekintve az énekek az ismertebbek, de írt versebe foglalt imákat, elbeszélő költeményeket, dalokat, ódákat és életképeket is. Versei közül – az énekek mellett – a mély hitéből fakadó, vallásos témájú költeményei a jelentősebbek. Prózai alkotásai imádságok, egyházi beszédek és tanítások.

Az irodalom és a Biblia elválaszthatatlan. Hogyne tudná és érezné ezt a pap költő! A Szentírás gyakran ihlette alkotásra Sántha Károlyt is. Műveinek elején gyakran használt mottóként egy-egy igét. Írásainak szinte teljes körét áthatja az Isten iránti szeretet. A magas termetű lelkész égi Atyjához való gyermeki ragaszkodása, magasatos szavai ámulatba ejtik a gyarló, alázatot nem ismerő embert. Istenhez csak fennkölt, magasatos, ódai szárnyalású hangon szól, ahogy elődei (*Berzsenyi, Kölcsey, Vö-*

rösmarty) is tették. A hazáról és a családról szóló verseinél is ezt tapasztalhatjuk. Mindhárom szent volt előtte.

A témák tekintetében kiapadhatatlan, híves patakra lelt. Mindig keresett és talált is benne üdítő, friss vi-

zet. A patakat tápláló források: Isten, haza, család. Szinte mindenről s minden alkalomra írt. Az Istent dicsérő, hozzá fohászoló és neki hálát adó munkáiban példák sorára lelünk. Advent, karácsony, óév, újév, böjt, nagypéntek, húsvét, pünkösd éppen úgy írásra ihlette, mint a konfirmáció, a reformáció vagy március 15-e.

Anyja, hitvese, gyermekei és unokái is jelen vannak költészetében. Külön írt a nőkről, a gyermekekről és

az árvákról is. Jeles költőinkről, íróinkról (*Arany, Petőfi, Jókai, Katona*), államférfiainkról (*Rákóczi, Kossuth, Deák*) és reformátorainkról (*Luther, Melancthon*) is olvashatunk megemlékező, méltató sorokat. Ám a nap- és évszakok sem kerültek el figyelmét.

Mély hazaszeretetről és a szenvedő családok iránti együttérzéséről tanúskodik a hadba vonult katonák és családjuk számára írt imádságoskönyve. A ma már igazi ritkaságnak számító zsebkönyvben a hét minden napjára külön-külön kínál bibliai igével jelzett imát prózában és versben. Ám tartalmaz imádságokat a háború által előidézett leggyakoribb élethelyzetekre (katona sebesülése, halála, temetése, hadifogságból való szabadulása, hazatérése), a katonákkal kapcsolatos személyekre (szülő, feleség, menyasszony, kórházi orvos, ápolónő, árvák), az égbe kiáltó öldöklések befejezésére és a béke óhajtására vonatkozóan is.

Prédikációiban Sántha Károly Isten igéjét tisztán hirdető, hitében és Isten iránti bizalmában rendíthetetlen, a buzgóságából kifogyhatatlan lelkészként szól. Műveire általában jellemző a patetikus hang, a szentimentalizmus. Elbeszélő költeményeiben a liberalizálódó társadalomban élő, hétköznapi emberként közvetlenül tapasztalt, éles szemmel meglátott igazságtalanságokról, romlottságokról és istentelenségekről írt, de nem szakadt el papi mivoltától sem. Tanít, nevel, és óva int a bűnös cselekedetektől. Esetenként túlzott is a didaktikai cél.

Epikai műveiből prózaepikája (prédikációi, imádságai), verses epikáiból elbeszélő költeményei emelhetők ki.

***

Lírai művei, a versek sok költői kép-pel, a Bibliából vett parafrázisokkal, zeneiséggel tárulnak elénk. Témájuk

kat tekintve sokszínűek. Az 1897-ben megjelent, *Költemények* című kötetének egyik versében így írt: „Zengtem hazát, szerelmet, Istent, / Szent eszményképem volt e három.” Tizenöt évvel később két kötetbe foglalva jelentek meg versei *Isten, haza, család* címen. Mivel szerelmes versei hitveséhez szóltak, ezért az utóbbi változat a megfelelőbb művei besorolásához.

Istenes versei a legjelentősebbek, s műveinek nagyobb részét alkotják. Hazafias verseket általában egy-egy jeles nemzeti eseményhez kötődő alkalomra vagy történelmi személyhez fűződő évfordulóra írt. A család témakörébe tartozó versei mindent elmondanak arról, amire ez a kis közösség hivatott.

Sántha Károly mint költő „az egész nemzeté volt”. Mélyen lírai családi költeményeit is közkinccsé tette. Pontosan eligazodott az érzelmek és gondolatok világában. Őszinte hangon szólt. Szemléletesen jelent meg verseiben a szeretet, a féltő gondoskodás, a gyengédség és a szerelem. Ezek kifejezésére használt metaforák: a *gerlice, rózsza, rózsalevél, rózsabimbó, liliomszál* stb.

Négy verset emelek ki – egy-egy versszakának idézésével – a család témaköréből. Elgondolkoztatnak a bölcső előtt, a nagyanya, anya, serdülő és gyermeklány együttlétekor, de anyák napján is. Sokat elmondanak abból, amire a család hivatott.

A *Bölcsődal* altató, amelynek andalító hatását, lágy zeneiségét a páros rímek és a refrén fokozzák, s a 21. század gyermekét ugyanúgy mély álomba ringatják, mint a 19. századét:

*Reng a bölcső, halkan lendül,
Zeng az ének, lágyan zendül;
Gyönyörűség vagy nekem –
Szunnyadj drága gyermekem!*

Az *Anyám, anyám, szegény anyám* című versének keresztirimes sorai minden szülőt szerető halandóban mély gondolatokat ébresztenek. „Kezet csókolni”, áldást kapni és áldást adni ment a szerző „bű-gond miatt” meghajolt – de meg nem tört –, élete alkonyán lévő anyjához. Mondatai az anyjához való rohanásra készítik azt, akinek még módja van rá:

*Anyám, anyám, én jó anyám,
Ki meg nem törsz bú-gond miatt:
Dicső éltednek alkonyán
Kezet csókolni jött fiad.
Ki karjait áldásra tárja,
Még ott is a sír éjjelén:
Áldásom a legjobb anyára,
Áldásom az ő szent nevéen!*

A *nő* című versében megjelenik az anya térdén gerliceként turbékoló gyermeklány, a szemérmes, szerelemtől pirosuló, hamvas arcú nagylány, a hű hitves s ezüst hajával a nagyanya. Kifejeződik a költeményben a kor női ideálja, akinek legfőbb feladata a családi tűzhely melegének őrzése, ahonnan elindul, és ahova hazatér a férj, s ahol biztonságban csepereznek a gyermekek.

A hála hangja zeng minden szavából. Igaz, hogy mára ez az ideál megváltozott, de amit mond, és ahogyan megjeleníti az egyes képeket, követendő példa lehet számunkra is a szeretet és tisztelet kifejezésére.

*Óh szép a nő s tisztelt, ezüst hajával,
Gyermekeit ki hűn nevelte fel;
Sarum leoldom, úgy kulcsollak által,
Emelj magadhoz, óh áldott kebel!
Óh kedvesim ti, életem nyarán:
Lánykám, nőm, s te, édes jó anyám!*

A pap költő a felesége iránti szerelem érzését közvetlenebb szavakkal is leírta. Őszintesége, megható volta miatt egy ilyen versből vett idézettel zárom a család fogalmkörébe sorolható versekről szóló elmélkedést. A *Most is úgy szeretlek téged* című vers meggyőző bizonyítéka annak is, hogy az egymást szerető embereket a szerelmük elkísérheti a sírig:

*Mikor a kezdedel
Nekem adtad szíved, –
Mikor enyém lettél,
S én sírig a tied,
Mikor ajkamon
Első csókok égett –
Most is úgy szeretlek téged!*

A *mikor* és a *most* határozószavak az üzenet megfogalmazásának eszközei. Kifejező voltuk nem kétséges. Meg van-e még ez az ajándék? Álom? Valóság?

Az említett négy vers mind nyelvezetében, mind szeretetet és tisztelet sugárzó tartalmában példaértékű, ahogy költőjük személye is.

Sántha Károly költészetéről egyik fiatal lelkészünk – *Pongrácz Máté* – így ír: „A fiatal generáció evangélikus lelkészeként számomra nagyon fontosak azok az emberi, lelkeszi példák,

életutak, amelyekből irányt, segítséget tudok meríteni szolgálatom és hivatásom útján. Amikor Sántha Károly verseivel először találkoztam, sokkal inkább izgalmas életútja, énekeskönyvi énekei ragadtak meg, mint versei.

A kor stílusában és kifejezésmódjában megfogalmazott, gyakran patetikus hangvételű költemények értékeit a versek témáinak sokszínűségében látom. Sántha Károly evangélikus lelkészként mer írni a szerelemről, a nőkről, a szülőkről, a hazaszeretetről. Nem ragad meg pusztán a lelkeszi mivoltából adódó témák tengerében, hanem kilép mindebből, és emberként, férfiként mutatja meg versei által saját érzéseit és azt, hogyan gondolkodik a világról, az életéről egy evangélikus lelkész. Versei ezáltal különleges feladatot kapnak, egyfajta jelzőtábla minden idők evangélikus lelkészei számára; a lelkész elsősorban legyen »ember« a szó legnemesebb értelmében, és csak aztán lelkész!

Számomra nagyszerű élmény volt Sántha Károly költészetével találkozni, sok áldást és vezetést kaptam szavai, gondolatai által.

Bárcsak így éreznének sokan!

■ DR. JÁNI JÁNOS

Új ének – huszonöt éve

Évfordulót ünnepelt a békéscsabai vegyes kar

▶ Négy évtizede *Munkás dalkörként* indult, a rendszerváltás idején lutheránus kórus lett belőle. Jubilate vasárnapja előtt egy, Cantate vasárnapja előtt nyolc nappal negyedszázados évfordulót ünnepelt a *Békéscsabai evangélikus vegyes kar*. A jubileumi zenés áhítat bizonyított: ma is akadnak bőven, akik szívesen énekelnek, és olyanok is, akik örömmel hallgatják őket.

A békéscsabai evangélikus Kistemplomban tartott délutánon az ünneplő kórus egy órában adott keresztmetszetet az egyházi – elsősorban protestáns – kórusirodalomból. A *Kutyeyné Ablonczy Katalin* által vezetett együttes előadásában felcsendült többek között *Mendelssohn, Weber, Gárdonyi Zoltán* és *Kodály Zoltán* egy-egy alkotása. Elhangzott a vegyes kar jogelődjének tartott egykori *Munkás dalkör* vezetője, *Sutyinszki János* által írt két mű is; ő egy időben a békéscsaba-erzsébethelyi gyülekezet kántoraként is szolgált.

Ezen darabok érdekességét nemcsak az adta, hogy a gyülekezet eredetére tekintettel a magyar mellett szlovák nyelven is előadták, hanem

az is, hogy ez az alkalom volt a két kórusmű ősbemutatója.

Az áhítaton *Gáncs Péter* elnök-püspök a 68. és a 114. zsoltárt idézte. Utalt arra, hogy ez utóbbiban a Vöröstenegernél, a Jordánnál és a szomjasan keresztültszelt pusztában történt csodára emlékezik a zsoltáros. „Huszonöt évvel ezelőtt valami elkezdődött. Nemcsak a kórus háza táján, nemcsak Békéscsabán, hanem az országban és a világban is. A történelem Urának ajándéka, hogy engedett bennünket átkelni a folyón” – mutatott rá a püspök. Kiemelte azt is, hogy a zsoltár által megkövetelt új ének nem azért új, mert 2015-ben komponálták, hanem azért, mert Istennek szól. „A feltámadott Úr Jézus áll középen. Az énekkar szolgálata pedig a körülötte folytatott

FOTÓ: SZEVERÉNYI TAMÁS

csapatjáték, valódi közösségi munka” – mondta az igehirdető.

Az elnök-püspök *Kondor Péter* esperessel közösen lantot ábrázoló kítűzővel ajándékozta meg azokat a kórustagokat, akik legalább egy évtizede énekelnek a karban. Így kapott

ajándékot az a négy ember – *Csávás Margit, Kutiné dr. Stefanovics Katalin, Timkó János* és *Vaszko István* – is, akik már negyven évvel ezelőtt is a pódiumon álltak.

Az áhítat végén bekapcsolódott az éneklésbe a – szintén *Kutyeyné Ablon-*

czy Katalin által vezetett – *Calandrel-la kamarakórus*, valamint az evangélikus iskola diákjaiból verbuvált *Arrisus ifjúsági vegyes kar* is, jelezve, hogy néhány évtizedig még biztosan szól kórusmuzsika a csabai templomokban.

■ –Ó –Ő –A

„Az Úristennek van hallása”

Interjú Böszörményi Gergellyel, a Református énekek és a református zenei fesztivál főszervezőjével

▶ Első ízben lesznek evangélikus szereplői is a tizenkettedik alkalommal megrendezendő református zenei fesztiválnak: május 29-én a budapesti Kálvin téri református templom késő esti zenés áhítatán vendégművészként lép fel a *Kelenföldi evangélikus kamarakórus* és *kamarazenekar Bence Gábor* vezetésével. A *Művészetek Palotájában június 27-én tartandó tizennegyedik Református énekek koncert-istentiszteleten pedig helyet kapott a Kárpát-medencei egyesített kórusban az Oroszlányi evangélikus kórus. A fesztivál főszervezőjével, a Magyar Örökség és a Ferencvárosi József Attila-díjas hangfelvétellel, producerrel, Böszörményi Gergellyel beszélgettünk Isten és a zene kifürkészhetetlen útjairól: a progresszív rocktól a református énekekig.*

– A református hit és a zene iránti elkötelezettsége korántsem véletlen, ha jól tudom.

– Felmenőim háromszáz éven keresztül református lelkészek voltak, anyai és apai ágon is. Én ugyan Budapesten születtem, de mivel 1955-ben édesapámat elmozdították kőbányai segédlelkései pozíciójából, Hódmezővásárhelyen nőttem fel. Akkoriban nagy áthelyezések folytak az egyházon belül, apám pedig tudós és szókimondó ember volt – Princetonban tanult teológiát, majd Debrecenben doktorált –, nyilván nem maradhatott a fővárosban. Hódmezővásárhelyen se templom, se parókia nem volt ez időben, egy államosított általános iskola tantermében, *Marx* és *Lenin* arcképe alatt kellett a hitéletet megszervezni. Az iskola pedellusa, aki nagyon védelmezni akarta a szocialista vívmányokat, apám biciklijén minden vasárnap kiszúrta a gumit.

– Így hígította a nép ópiumát...

– Igen, aztán apám bement a tanácsba elpanaszolni az ügyet, erre a pedellus csak a szelepeket vette ki nagy buzgalomban, de apám túljárt az eszén: tíz pótszelepet vásárolt – és elegánsan hazabiciklizett. Egyébként is a figyelem középpontjában volt, mert a Tudományos Ismeretterjesztő Társulatban (TIT) tartott előadásokat, illetve az összes vásárhelyi angol nyelvtanár nála tanult, a helyi entellektüel réteg aktív tagja volt, de nem tudtak elene semmit felhozni, nem háborgatták.

– Nem lett volna akkor természetes, hogy Ön is a lelkései hivatást választja?

– Apám a biztos megélhetés érdekében inkább más irányba igyekezett minket terelni; a hatvanas évek nem kedveztek az egyházi karriernek.

A SZERZŐ FELVÉTELE

Fiatalabbik bátyám majdnem lelkész lett, ő állt habitusában legközelebb ehhez a pályához, de végül is francia–angol szakos bölcsész lett. Idősebbik bátyám közgazdászként végzett, és én is ezt a pályát választottam.

1971-ben kerültem vissza Budapestre, amikor felvettek a közgazdaságtudományi egyetemre, ámbar a tudományos rész engem kevésbé érdekelt. Tudtam, hogy ott legalizáltan hazugságokat tanítanak, ez a hitemmel és az igazságérzetemmel soha nem fért össze. Amikor a filozófiakurzuson a materialista világszemlélet alaptételéről tanultunk, én hosszú hajú, nagy szakállú beatlázádként tiltakoztam, hogy az anyag nem öröktől való, hanem az Úristen teremtette. A szeminárium végén a tanár – értelmes, művelt professzor – azt mondta: „Gergely, úgy gondolom,

hogy magának nem kell bejárnia erre az órára.” Tudta, hogy a hivatalos butaságot terjeszti...

– A zene iránt mikor kezdett érdeklődni?

– A zene mindig meghatározó volt az életemben, körülöttem mindenki zenélt. Mint minden rendes polgári családban a gyerekek, ötévesen zeneiskolába jártam, szolfézt tanultam, négy év zongorázás után vadászkiűrtön tanultam. Szimfonikus zenekarban is játszottam, nagyon tetszett, ahogy a több szőlőláb összeáll a nagy egyességes hangzás.

A gimnázium felét zenéléssel töltöttem, a zenekarban én voltam a legfiatalabb. A többiek konzervatóriumba jártak, vagy autodidakta módon tanultak zenélni. Nem halandza angol énekeltem, Magyarországon talán nekem volt először Beatles-kotta- és szövegkönyvem, ötven-ötvenöt szám-

mal. A béli szezonban minden szombaton játszottunk.

Később a katonaságnál én voltam az ezredkürtös, az egyetem alatt pedig már az első évben *disc-jockey* – lemezlovas – lettem a Közgáz Klubban, mert hozzá voltam szokva a színpadhoz, a mikrofonhoz. 1976-ban diplomáztam közlekedés szakon, de a Chemolimpeknél eltöltött három hónap után „nagy ívű” közgazdász pályám véget is ért. Nagyon hiányoltam a szabadságot, így mint szellemi szabadfoglalkozású megmaradtam a lemezlovasság mellett, majd 1993-ban megalapítottam a *Periferic Records* kiadót. Az *After Crying* zenekar albuma volt az első kiadványom.

– Milyen zenéket játszott az akkori diszkóban?

– A diszkózene csak 1974-ben jött létre, addig a Woodstock-generáció számaikat játszottam: *Janis Joplint, Led Zeppelint, Creedence Clearwater Revivalt, Jethro Tullt* és a többieket, akiknek a zenéje most már klasszikus rocknak számít. Később igazodtam a változó időkhöz, etno-, folk- és világenével, de a progresszív rock, a dzsessz és a funk meghatározó maradt.

– Hogyan jutott el a progresszív rocktól a református énekekig?

– Papgyerekként rendszeresen jártam templomba, nekem a hit természetesnek tűnt, noha a transzcendens dimenzióját még nem fogtam fel. Édesanyám volt a kántor, tízévesen már énekeltem a templomi kórusban. A zsoltárok életem természetes részévé váltak.

A negyedik református világtalálkozón, 2000-ben egy standon árultam a kiadó CD-it az említett műfajokban. Rengetegen keresték azonban a református énekeket, ezek hiánycikknek bizonyultak. Így kihasználtam a piaci rést, hiszen a családi háttérrel, a hitemmel, a zenei képzettségemmel és a kiadóm lehetőségeivel, hogy a kórusok, az iskolák, a gyülekezetek számára létrehozzam a református énekek sorozatát. Minőségben is a legjobbat akartam nyújtani, hogy ritmikailag, zeneileg megfelelő legyen, mert az Úristennek van hallása. A nagy kereslet jól jelzi, hogy a református énekek több CD-je arany-, illetve platinalemez lett.

A másik nagy felismerésem az volt, hogy mennyire fontos a közösségi hitelmény, az összetartozás élménye, a magyarságunk erősítése. A *református zenei fesztivál* és a *Református énekek* mint koncert-istentisztelet éppen ezt hivatott demonstrálni. Az első *Református énekek* rendezvényen, 2002-ben a Zeneakadémián egy nagy gyülekezet voltunk.

– Szakrális élményt nyújtott?

– Mindenképpen, talán a Szentlélek is leszállt hozzánk, nagyon szép alkalom volt. Az évek során az élmény csak erősödött. Miután a *Református énekek* a *Művészetek Palotájába* költözött, „dramaturgiailag” is szeretjük volna az esemény istentisztelet jellegét megerősíteni, nemcsak Isten jelenléte, de a külsőségek által egyaránt. Négy zenei blokk van, és már hetedik éve minden blokk elején egy magas rangú állami tisztségviselő olvassa fel a bibliai igét. Idén ezt *Trócsányi László* igazságügy-miniszter fogja megtenni, előtte többek között *Balog Zoltán, Varga Mihály* és *Gulyás Gergely* „hirdetett igét”. Számomra nagyon fontos, hogy olyan emberek vezessék az országot, akik vállalják a hitüket, ezért hiányolom, hogy nincsenek hasonló rendezvények.

A *református zenei fesztivál* alapvetése és célja, hogy kulturális értékeinket – 2017-hez közeledve általános protestáns értelemben is – megmutassuk saját magunknak és a világnak. Valószínűleg kevesen ismerik a saját – református, evangélikus, metodista és a többi – egyházuk felépítését, struktúráját, missziós tevékenységét, és sorolhatnám tovább... A fesztivál nagy bemutatkozási lehetőség lenne mindenkinek – ezt még nem értük el, de jó úton haladunk. Korlátozottak azonban a lehetőségeink, ugyanis hárman – a feleségemmel és egy kollégánövél – szervezzük a fesztivált, amelynek tavaly például 850 közreműködője volt.

Tervezzük, hogy bevonjuk a szervezésbe az egyházak különböző intézményeit. Boldog szívvel mondhatom, hogy azok az egyházi intézmények, amelyek már részt vettek egyszer – például iskolák, kórusok –, visszatérő szereplőkké váltak.

■ WALKÓ ÁDÁM

HIRDETÉSEK

Megjelent: A keresztség ünnepe

A legszebben csengő mondatok egyike a keresztnév bejelentése után hangzik el a templomtérben: „Megkereszteltek téged az Atyának és a Fiúnak és a Szentléleknek nevében.” A megkereszteltek szoros összekapcsoló üzenet követi ezt a liturgiában, amikor a vízzel történő háromszori leöntés után

az áldás szavai is betöltik a teret: „A mindenható Isten, Jézus Krisztus Urunk Atyja, aki téged vízzel és Szentlélekkel újonnan szült, és bűnödöt megbocsátotta, erősítsen meg téged kegyelmével az örök életre. Békesség néked. Az Úr kegyelme maradjon veletek. Ámen.”

Látjuk magunk előtt a frissen megkeresztelt kisgyermeket vagy felnőttet, és akarva-akaratlanul felidéződik előttünk egy pillanatra a saját keresztségünk eseménye is. Minden érzékszervünk részesezik az elemek hatásában. Páratlan és szent pillanatok ezek. Egyediek. Teljesek. Örök érvényűek.

A keresztség szentsége szoros kapcsolatba helyez minket: Isten és ember csodálatos és páratlan kötődésébe. A legszentebb kötelékbe. A megkereszteltek mind összetartoznak Krisztusban.

Olvasza ezt a könyvet örömmel az, aki készül egy kisgyermek keresztelőjére. Lapozza érdeklődéssel az a felnőtt, aki keresztelési felkészítő órára jár egy lelkészhez. Nyissa ki bátran az is, aki egy kicsit mélyebben, őszintebben és alaposabban szeretne elgondolkodni azon, mit is jelenthet személy szerint az ő számára a Luther által a lélek erősítéseként idézett mondat: „Meg vagyok keresztelve.” De lapozgassa az is, aki még nincs megkeresztelkedve. Keresse ki a saját keresztelésére emlékeztető sorokat bármelyikünk, amikor hitében bizonytalanság vagy megingás kísérti.

A legeredményesebb út az lehet, ha kézből kézbe adjuk ezt a könyvet. Keresztelés előtt vagy keresztelés után.

A keresztség ünnepe. Szerk. Szabó Lajos. 160 oldal, kartonált, 150 x 210 mm. Luther Kiadó, 2015. Ára 1090 forint.

Állaspályázat

A Gyurátz Ferenc Evangelikus Általános Iskola (8500 Pápa, Árok utca 12.) pályázatot hirdet egy fő angol szakos pedagógus részére a 2015/2016-os tanévre határozott időre. A pályázat beérkezésének határideje: 2015. május 25.

Bővebb felvilágosítás az iskola igazgatójánál a 89/313-483-as, illetve a 20/824-6566-os telefonszámon.

Evangelikus magazin a Duna Televízióban

Május 3-án, vasárnap 8.10-kor egyházkunk műsorát, az *Evangelikus magazint* láthatják a Duna Televízióban. Az adást május 5-én, kedden a Duna World csatornán 15.35-kor megismétlik. Szerkesztő Nagy László, rendező Horváth Tamás.

Mai hitvallások a Duna Televízióban

Május 3-án, vasárnap 10.45-kor a Duna Televízióban *Mai hitvallások* címmel Kiss Jenő nyelvész, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia tagja szól életéről, munkájáról, egyházunkhoz való kötődéséről. Az adást május 5-én, kedden a Duna World csatornán 16 órakor megismétlik. Szerkesztő Nagy László, rendező Horváth Tamás.

Ökumenikus program Kölcén az 500. évfordulóra készülve

A protestáns egyházak világszerte készülnek a reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójára. A szatmári régióban egyedülálló módon református és evangélikus gyülekezetek ökumenikus rendezvénysorozattal együtt készülnek fel a reformáció megünneplésére.

A *Megújuló közösségek – A reformáció 500 éve* programsorozat keretében

május 1-jén 9 órától egész napos programot szervezünk Kölcén szabadtéri ökumenikus istentisztelettel, kerékpártúrával, dicsőítő koncerttel.

• Együtt kerékpáron

A kerékpártúrára hívunk minden sportot szerető fiatal és idős embert. Az első szatmári biciklis emléktúrára jelentkezni a helyszínen lehet 8.30-tól. Indulás 9 órakor a kölcsei evangélikus templomtól. A túra útvonala: Kölcse – Túrístvándi – Szatmárcseke – Kölcse, kultúrház.

• Együtt énekelésben

Az *In His Steps (IHS)* új generációs dicsőítőegyüttes koncertje lesz a kölcsei kultúrház színpadán 13.30-kor. A belépés ingyenes.

• Együtt az ige hallgatásában

Szabadtéri ökumenikus istentisztelet lesz a koncert után 15 órakor, melyen Szalai Kont református esperes és Tóth Attila evangélikus lelkész szolgál.

A kölcsei majálison lehetőség lesz arra, hogy a résztvevők csatlakozzanak a Szatmári Fiatalokért Egyesülethez.

Szervezők: Kölcsei Evangélikus Egyházközség, kolcse@lutheran.hu, Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet. További információk: szatmarifiatalok.blogspot.hu, tel.: Tóth Attila lelkész: 20/824-3478.

Kölcsönkérnek Luther végrendeletét

Luther Mártonnak az Evangelikus Országos Levéltárban őrzött kéziratok végrendeletét kérte kölcsön Németország Wittenberg számára a reformáció kezdete ötszázadik évfordulójának megünnepléséhez.

Dr. Hafenscher Károly, a magyarországi jubileumi emlékvégszervezésével a magyar kormány által megbízott Reformáció Emlékbizottság munkáinak vezető miniszteri biztos, a Magyarországi Evangelikus Egyház Zsinatának lelkészi elnöke a Szász-Anhalt tartomány kultuszminiszterével, Stephan Dörgerlohalval e témában folytatott tárgyalásairól beszélt a Magyar Távirati Irodának.

Luther Márton (1483–1546) testamentumai közül a négy évvel a halála előtt írt, legkésőbb keletkezett, így érvényben maradt végrendelete kalandos úton, adományozás révén került a 19. században a Magyarországi Evangelikus Egyházhoz. Mivel az emlékvégs egyik pontjaként a német állam és az egyház 2017-ben, az ötszázadik évforduló Luther 95 személyes tárgyát szeretné kiállítani egy nagy tárlaton, nélkülözhetetlennek tartják ezt a dokumentumot, amely az egyik legszemélyesebb vonatkozású Luther-emlék – fogalmazott Hafenscher Károly.

A nagy jelentőségű iratért a magyarországi, elsősorban a Nemzeti Múzeumban megrendezendő nagy kiállítás megfelelő ellentételezést kapna. Elsősorban a wittenbergi gyűjtemény értékes darabja, a 16. században az egyetemen tanuló és nagy létszámú okán külön csoportot alakító magyar hallgatók által az 1520-as években használt magyar zászló került szóba, de egyéb értékes Luther-autográfokat is kölcsönkaphat Magyarország.

A Luther-testamentum kölcsönadásáról nyáron születik döntés, a végző szó a Magyarországi Evangelikus Egyházé.

Forrás: MTI

Konferencia a digitalizálásról

► A XXII. budapesti nemzetközi könyvfesztivál adott otthont április 24-én a budapesti Millenárison az Arcanum Adatbázis Kiadó által szervezett digitalizálási konferenciának. A rendezvény apropóját a *Hungaricana közgyűjteményi portál* bemutatása adta. A szervezők szándéka az volt, hogy mind a nagyközönséget, mind a szakmai érdeklődőket tájékoztassák a portál nyújtotta publikálási, illetve kutatási lehetőségekről.

Az Országgyűlési Könyvtár által üzemeltetett portál fő célja, hogy egyetlen felületen legyenek elérhetőek az elkészült adatbázisok. A Nemzeti Kulturális Alap (NKA) által támogatott digitalizálások ily módon közzétett eredményei mellett már számos intézmény e rendszerhez való csatlakozásának köszönhetően jelentős számú – köztük határon túli és külföldi – közgyűjtemény digitalizált anyagai láthatók és kutathatók.

A konferencián könyvtáros, levéltáros, informatikus szakemberek előadásaiból ismerhette meg a hallgatóság az eddigi eredményeket.

Markója Szilárd, az Országgyűlési Könyvtárának igazgatója átfogóan mutatta be a *Hungaricanát*, majd a portálon megjelenő levéltári adatbázisokról beszélt dr. Kenyeres István, Budapest Főváros Levéltárának főigazgatója.

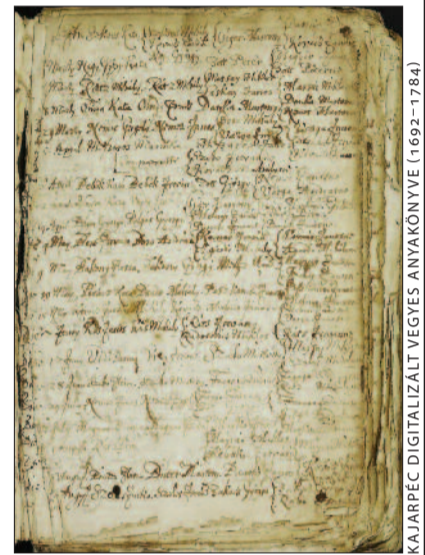
Biszak Előd fejlesztő (Arcanum) más szemszögből, a számítástechnika oldaláról ismertette a témát, s azokról a modern technológiákról beszélt, amelyeket a *Hungaricana* rendszerben alkalmaztak.

A konferencia egyéb projektek ismertetésére is lehetőséget nyújtott. Az *Arcanum Digitális Tudománytárban* megjelenő napilapokról Biszak Sándor ügyvezető igazgató előadása

számolt be. (Az *Arcanum Digitális Tudománytár* interneten keresztül hozzáférhető, folyamatosan bővülő számítógépes adatbázis, amely két-retegű PDF-eket és keresőprogramot foglal magában. Az adatok előállítója és a szoftver fejlesztője, üzemeltetője az Arcanum Adatbázis Kft. Az adatbázis jellemzően folyóiratokat, évkönyveket, periodikumokat és könyveket tartalmaz.)

Speciális dokumentumok kutatásának lehetőségeit ismertette Jankó Annamária: a Hadtörténelmi Intézet és Múzeum térképtárának digitális katalógusát mutatta be.

Kovács Eleonóra, egyházunk Gyűjteményi Tanácsának elnöke az országos evangélikus anyakönyvi projekt vezetőjeként az interneten hamarosan megjelenő szolgáltatásról, az *Őskeresőről* beszélt, de beszámolt az evangélikus gyűjteményekben eddig megvalósult, valamint 2017-ig tervezett digitalizálási tervekről is. *Luther 500, egy nagyszabású digitalizálási stratégia megvalósulása* című előadásában ismertette az országos intézmények (Evangelikus Országos Könyvtár, Evangelikus Országos Levéltár) munkájának a *Magyar Evangelikus Digitális Tárból* (ME-DiT) látható eredményeit is. Szólt a

KAJARÉC DIGITALIZÁLT VEGYES ANYAKÖNYVE (1692–1784)

Gyűjteményi Tanács által koordinált országos digitalizálási projektről, amely a vidéki levéltárakra mint bázisra támaszkodva halad előre, és az egyházközségek anyagait is rögzíti. Anyakönyvek és jegyzőkönyvi anyagok digitalizálása zajlik párhuzamosan. A vidéki evangélikus levéltárak közül eddig a győri, az orosházi, a sarvasi és a soproni került sorra, az egyházmegyek közül pedig a Győr-Ménfőcsanak, a Nyugat-Békési és Soproni Egyházmegye anyagait vették fel.

Felvázolta Kovács Eleonóra azt az elképzelést is, amely szerint – a különböző erőforrások bevonásának és a résztvevők munkájának összehangolása eredményeképpen – 2017-re egyházunk gyűjteményi anyagainak legjelentősebbjei az interneten kutathatóvá válnak. Az országos egyházközségi és vidéki gyűjteményi projekt első eredményei májusban megjelennek az interneten.

■ EÉ

Díjazott bonyhádi tehetséggondozás

Az országos tehetségnapot 2009 óta minden évben Bartók Béla születésnapja, a tehetség napja alkalmából rendez meg a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége (Matehetsz). A Nemzeti Tehetségsegítő Tanács ilyenkor különböző elismeréseket nyújt át az arra érdemeseknek. Ezek egyik legrangosabbika a *Tehetségek Szolgálatáért közösségi díj*, s ezt idén – a fiatal tehetségek felkarolásában végzett önzetlen és igen eredményes tevékenységének elismeréseként – a Bonyhádi Petőfi Sándor Evangelikus Gimnázium közösségének ítélte oda a testület. Március 28-án ezüstérmét, arany kitűzőt és oklevelet vehetett át az intézmény, amely egyébiránt már másodszor érdemelte ki az *akkreditált kiváló tehetségpont* megnevezést.

Mint az Arany János tehetség-gondozó program Tolna megyei intézménye a hozzáadott értékmutató alapján a gimnázium tavaly országo-

san az ötödik helyen szerepelt. (Az utóbbi három évben három diák nyerte el a *Felfedezettjeink díjat*, egy diák pedig *Az év felfedezettje* lett.)

A gimnázium kollektívájában több széles körben elismert szaktekintély dolgozik, akiknek tanítványai nemcsak

az országos, hanem a nemzetközi versenyeken is kiváló eredményeket érnek el. Az utóbbi öt évben a gimnázium harmincegy tanárának kétszáznyolc diákja szerepelt eredményesen országos versenyek döntőjében, és tizenhatan öregbítették az intézmény jó hírét nemzetközi versenyeken. (A gimnázium tizenhat tanárának van országos kiüntetés, közülük 2013-ban hatan kaptak *Bonis Bona díjat*.)

Az innovációk területén is élen jár a gimnázium, hiszen tizenhárom saját fejlesztésű országos versenyt szerveznek, melyeken évente hat-hétezer diák vesz részt az ország összes megyéjéből és Budapestről.

Az ország második legnagyobb fedett atlétikai csarnokával is büszkélkedő Bonyhádi Petőfi Sándor Evangelikus Gimnáziumba jelenleg 651 diák jár, oktatásukat-nevelésüket ötvenhét tanár és tizennégy kollégiumi nevelő végzi.

■ EÉ

Fizikatörténeti emlékhely lett a fasori gimnázium

A Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium volt növendékének, *Wigner Jenő* Nobel-díjas fizikusnak az emlékére az Európai Fizikai Társulat (EPS) a Magyar Tudományos Akadémiával és az Eötvös Loránd Fizikai Társulattal együttműködve *EPS Történelmi Emlékhelyé* nyilvánította április 23-án az intézményt. E megtisztelő címmel hazánkban eddig egy intézmény,

az MTA debreceni Atommagkutató Intézete büszkélkedhetett.

Európában a fasori gimnázium a huszadik ilyen hely, de az egyetlen iskola, amely megkapta a címet.

Az ünnepségen az EPS-t *Luisa Cifarelli* professzor, a társulat volt elnöke képviselte, a Magyar Tudományos Akadémia és az Eötvös Loránd Fizikai Társulat képviselőjében *Kroó Nor-*

bert akadémikus volt jelen. Az eseményen emléktáblát is avattak, amelynek föllállítását Erzsébetváros Önkormányzata támogatta. Az ünnepséget megtisztelte jelenlétével *Vattamány Zsolt*, a kerület polgármestere is. Az avatóünnepség után Wigner-konferencia zajlott a gimnázium dísztermében neves szakemberek részvételével.

■ HÁMOR ENDRE *felvétele*

Jubileumi Neumann-kupa

► Az evangélikus iskolák informatikustanulói tizenöt éve mérhetik össze tudásukat az egykori fasori diákról, a világhírre szert tett *Neumann Jánosról* elnevezett versenyen. Idén a vándorserleget nyolc iskola csapata versengett. A rendezvénynek múlt szombaton otthont adó Budapesti Evangélikus Kollégium és igazgatója, *Hegyháriné Pauló Mária* szívélyes házigazdának bizonyult.

Az igazgató asszony rövid intézménybemutatója után a verseny elindítója és szervezője, e sorok írója idézte fel az első megnyitót, melyen a soproni líceum néhai igazgatója méltán mondta a versenyzőknek: „Önökben leendő informatikai cégek tulajdonosait, feltalálóiit köszönhetjük.” *Dr. Lampérth Gyula* szavai mára beigazolódtak: a verseny korábbi nyertesei közül számosan töltenek be fontos beosztást hazai informatikai cégeknél. Két sikeres „neumannos” – *Giczy Imre*, a Huawei Solution menedzsere és *Szabadkai Márk*, a LogMeIn fejlesztőmérnöke – személyesen is szeretett volna jelen lenni a jubileumi versengésen. (Mindketten többször is nyertek a versenyen, illetve a Nyugati [Dunántúli] Egyházkerület ifjú informatikusai is voltak.)

Gáncs Péter evangélikus elnök-püspök köszöntője után *dr. Bánhídi Sándorné*, az Informatika-Számítástechnika Tanárok Egyesülete, az ISZE főtítkára méltatta a szakma, illetőleg a verseny jelentőségét.

A Neumann verseny 2000. április 7–8-án Sopronban, az evangélikus lí-

ceumban indult újtára. Ekkor még két fordulóban mérték össze tudásukat a versenyzők programozói és alkalmazói kategóriában. (A tizenegy évig a líceumban rendezett verseny sikeréért sokat tett *Nagy Andrásné* és *Sölét-Ormos Judit* líceumi tanár, illetve *Nagy András* informatikus.)

2012-től nagy változáson ment át a Budapestre került versengés, „élőbbé” és egy kicsit rövidebbé vált. Im már informatikai műveltségi vetélkedőn képviselik iskoláikat – négyfős csapatok. (A három legutóbbi verseny színhelye a fasori gimnázium volt, ahol az ottani informatikatanár, *Csordás János* járult hozzá nagyban a sikerhez.)

Ebben az esztendőben a kupát és az aranyérmeket a soproni licisták (*Szabó Áron*, *Reitter János*, *Boa Patrik* és *Csigó Ábel*) vehették át, így egy újabb évre visszavihették iskolájukba a vándorserleget, felkészítő tanáruk – *Sölét-Ormos Judit* – pedig az ISZE ajándékával gazdagodott.

Az ezüstérmeket az orosházi *Kis Ákos*, *Megyeri Dávid*, *Varju Benjá-*

min, *Varju Viktor* összetételű csapat tagjai vihették haza (sikerük *Antal László* felkészítő munkáját dicséri), míg a bronzérmek az aszódiakhoz – *Nagy Dávid*, *Jakub Ákos*, *Néma Dávid*, *Kvaka Martin* – kerültek. (Felkészítő tanáruk *Valcsák László* volt.)

Mindhárom csapat tagjai könyvtulvánnyal is gazdagodhattak, amelyet az Evangélikus Pedagógiai-szakmai Szolgáltató és Továbbképző Intézet bocsátott rendelkezésre, túl a felmerülő költségek átvállalásán. (A szervezésben személy szerint is nagyon sok köszönhető *Gáspárné Vágási Julianna* pedagógiai előadónak, aki – sok más feladata mellett – a tehetséggondozó versenyekért is felelős.)

Az idei versengés fókuszában az „infós startupok” álltak, azaz olyan kis cégek, mint amilyen annak idején a Facebook vagy a Google is volt...

A Neumann-kupa idei arculatát három – nemzetközileg is jelentős – magyar cég támogatta: a prezentációs programjáról ismert *Prezi*, az online közvetítéseket lebonyolító *Ustream* és a távoli gépek közötti kapcsolatokat lebonyolító *LogMeIn*. Ez utóbbi Andrásy úti székházába a nyertes (líceumi) csapat tagjai is meghívást kaptak a verseny után, ahol a cég képviselőjében az egykori neumannos versenyző, *Szabadkai Márk* is találkozott a fiatalokkal.

■ BABICS CSABA, a Neumann-kupa „atyja”

HIRDETÉSEK

MIÉRT? hiszük

MEGHÍVÓ KÖNYVBEMUTATÓRA

A könyv megjelenése alkalmából Zimányi Ágnes beszélget Gáncs Péter evangélikus elnök-püspökkel.

Az interjúkötetet bemutatja Kránitz Mihály római katolikus teológus.

1052 Budapest, Deák tér 4. gyülekezeti nagyterem, I. emelet (bejárat az evangélikus templom mellett)

2015. május 20., szerda, 17.00 óra

A könyv a helyszínen kedvezményesen megvásárolható!

Kedvezményes könyvvásárok májusban

A Luther Kiadó idén is szeretettel várja vásárlóit és az érdeklődőket az alábbi májusi alkalmakon.

23. Szent István könyvhét

Időpont: 2015. május 11–15.

Helyszín: Budapest V., Ferenciek tere

A Luther Kiadó pavilonjának száma: 14.

***

Idén is részt vesz a kiadó az **egyházkerületek missziós napján**.

Időpont: május 16., szombat

Helyszín: Bonyhád, Debrecen, Győr, valamint május 25-én, hétfőn Pustavám.

Az alkalmakra az eddigieknél is több egységáras, olcsó könyvvel készülünk, *kedvezménytel* árusítjuk új kiadványainkat, valamint lehetőség lesz belépni a *Luther Könyvklubba*, hogy kiadványainkat a könyvvásárokon kívül is kedvezménytel vásárolhassák meg olvasóink közvetlenül a kiadótól.

A rendezvényeken saját kiadványainkra *15% kedvezménytel* nyújtunk!

***

A gyülekezetek, intézmények és egyéni vásárlóink egyaránt élhetnek az *előrendelés* lehetőségével, így könyvrendelésüket a helyszínen, postaköltség nélkül vehetik át. Kérjük, megrendeléseiket legkésőbb május 11-ig küldjék el a kiado@lutheran.hu címre. Szíveskedjenek jelezni, melyik könyvvásárhoz kérik a csomagot, és hogy készpénzzel vagy átutalással kívánják-e fizetni. Átutalásos számla esetén 10%, készpénzes fizetés esetén 15% kedvezménytel adunk.

A könyvvásárokon csak készpénzes számlát áll módunkban kiállítani, aki átutalásos számlát kér, az legyen kedves előrendelésekor ezt jelezni!

Nagy kínálattal, új helyszínen várunk mindenkit **megújult könyvesboltunkban** is az 1081 Budapest, Kiss József u. 2/A címen hétfőtől péntekig 9 és 17 óra között.

Luther Kiadó, tel.: (1) 317 5478, (20) 824 5518; könyvesbolt: (1) 411 0385, e-mail: kiado@lutheran.hu

Újra kapható: Az imádkozás ábécéje

Gyermekek imádkoznak. A felnőtt legszívesebben megállítaná az időt... Este az ágy szélén ülve gyermek- és felnőttkezek kulcsolódnak össze. Halk szavak, a nap nagy eseményei, aggodásai és örömei. Közben kicsi és nagy érzi: Valaki hallja és meghallgatja.

Ereje van a szülők és gyermekek, nagyszülők és unokák közös imádságának. Fénye a gyermekimádságok sajátos szókincsének. Ezekből adunk közre egy kosárkával. Kedvet szeretnénk teremteni az imádkozáshoz, hogy kis kezek nyissák ki ezt az imádságoskönyvet. Lapozgassák, nézegetssék a rajzokat, megsimogassák a kedvenc képeket. Van üres lap – rajzolásra. Van vonalas lap – a

legkedvesebb imádságok leírására. De a legfontosabb, hogy elkezdjünk beszélgetni Istennel. Hogy kicsik és nagyok együtt tanulják az imádkozás ábécéjét.

Az imádkozás ábécéje. Szerk. Szabó Lajos. Gyarmathy Ildikó illusztrációival. 2. kiadás, 108 oldal, 125 x 205 mm, keménytáblás. Luther Kiadó, 2015. Ára 1190 Ft.

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

Acsarkodástól a párbeszédig – politika a gyülekezetekben

► Az, hogy politizáljon-e az egyház, talán az egyik legmegosztóbb kérdés ma Magyarországon. A felekezeteket, egyházi vezetőket gyakran éri támadás amiatt, ha véleményt nyilvánítanak valamilyen politikai kérdésben, és amiatt is, ha hallgatnak. Püspökeinket világi lapok rendre megkérdézik egyház és politika viszonyáról. Riportunkban mi most evangélikus lelkészeket kérdeztünk.

A 2010-ben ezerötszáz evangélikus gyülekezeti tag megkérdezésével lezajlott egyházsociológiai felmérés eredményei is azt mutatják, hogy az evangélikusok véleménye is igen megosztott a politikához való viszonyulás kérdésében. A megkérdezettek 41,6 százaléka mondta azt, hogy az egyháznak „teljes távolságot” kellene tartania a politikai pártoktól, 44,7 százalék szerint az egyháznak a céljaihoz közel álló pártokat kellene támogatnia, ám csak 3,4 százalék állítja, hogy egyértelműen el kellene köteleződni valamelyik párt mellett.

A közéleti kérdésekkel kapcsolatban szintén megosztott az evangélikus egyházi közvélemény: 35,2 százalék szerint az egyház általában eleget hallatja a hangját, 21,1 százalék szerint túl sokat, 28,4 százalék pedig úgy gondolja, hogy túl keveset beszélünk közéleti kérdésekről. Arról pedig, hogy a gyülekezeti tagok hogyan viszonyulnak ahhoz, ha lelkészüket politizál, hasonlóan megosztó adatokat kapunk.

A lelkész és a politika

Korányi András pestszentlőrinci evangélikus lelkész, az Evangélikus Hittudományi Egyetem egyház-

történész-professzora szerint a vélemények sokszínűsége önmagában nem baj.

– Keresztény emberekként is sokfélék vagyunk. Nem mindent élünk meg ugyanúgy, és nem is kell ugyanúgy gondolkodnunk. A lényegben, az evangélium hirdetésében kell egységnek lenni – mondja.

A probléma inkább ott kezdődik, ha a lelkész valamelyik párt szócsövévé válik a szószéken. Már az is kérdés, hogy mennyire érvényesülhet a lelkész politikai világlátása a szolgálatában.

– Lehet politikai állásfoglalása – erről valószínűleg tudni is fog a gyülekezete –, de sok faktora van annak, hogy ez milyen hatással van a közösségre. Ha például az adott egyházközösségben tekintélyelvű a berendezkedés, akkor a gyülekezeti tagok úgy élethet meg: elvárás velük szemben, hogy ők is hasonlóan gondolkodjanak. Ez esetben nyilvánvaló, hogy a másképp gondolkodók el fognak menni – vélekedik Románé Bolba Márta józsefvárosi lelkész.

Kényes egyensúly

Érthető módon a legtöbb gyülekezetben épp az az elvárás, hogy a lelkész egyáltalán ne vigye be a politikát a gyülekezeti életbe.

– Mielőtt Pilisre kerültünk, az ottani gyülekezetben megfogalmazódott az az igény, hogy a legjobb lenne, ha a lelkész tartózkodna a politikától. Számunkra ez nem is okozott gondot. Kezdetektől törekedtünk arra, hogy minden világnézeti ember számára nyitott legyen a templom, és tényleg megéltük azt, hogy mindenféle politikai háttérű ember eljött az alkalmainkra.

Nagyon fontos, hogy ez a nyitottság meglegyen a gyülekezetekben. Vannak olyan helyzetek, amikor különösen is ügyelni kell erre. Például egy presbiteri ülésen, ahol különböző politikai nézetű emberek vannak jelen. Mindez nem jelenti azt, hogy a lelkész ne állhatna ki azok mellett, akik valamit elszenvednek – állítja Pángyánszky Ágnes, az Evangélikus Hittudományi Egyetem lelkésze, aki tizenöt éven át szolgált pilisi lelkipásztorként.

Nehéz azonban egységre törekedni és a helyes egyensúlyt megtalálni a magyar közéletben, ahol a legtöbb kérdésben csak a politikai székértáborok acsarkodását hallani a méltó vita vagy valódi párbeszéd helyett.

– Az a fajta gondolkodás, amelyik politikai világnézetek mentén folyamatosan provokálja az embereket, és állandó döntéskényszerben tartja őket, kifárasztja a gyülekezeti tagokat is. Fontos, hogy tudjunk világosan beszélni és a különböző szólamoktól távolságot tartani. Nem világnézeti blokkok, különböző elfogultságok vagy aktuális trendek, hanem biblikus értékek mentén. Olyan közösségeket például nem támogatunk, amelyek az emberi méltósággal szemben álló kultúrát képviselnek és támogatnak – mondja Korányi András.

Pártpolitika vagy közélet?

Bár a közöny és az apolitikusság érthető reakció a méltatlan politikai acsarkodásokra, a közügyek – így vagy úgy – hatással vannak hétköznapjainkra, így a gyülekezetek életére is. Ám nem mindegy, hogy egy-egy közösség miként éli meg a közéleti problémák felszínre kerülését, milyen típusú szerep vállalásáig mehet el egy keresztény ember.

A megkérdézett lelkészek egyetértettek abban, hogy a konkrét pártpolitikai szerepvállalás, még inkább a toborzás az, ami problémás lehet egy gyülekezet életében.

– Hogyha a szószék propagandaeszközzé válik, az szerintem sokakat elfordít az egyháztól. Ugyanakkor merjük kimondani, hogy vannak olyan társadalmi ügyek, amelyeknek nincsen színe, hanem emberekről, sorsokról, érdekekről szólnak. Mélyen egyetérttek Dietrich Bonhoeffer azon gondolatával, hogy az egyháznak a néma jogiért kell kiállnia. Azokért, akiknek gyenge az érdekérvényesítő képességük, nem tudják nyilvánosan hallatni a szavukat, melléjük oda kell állni – mutat rá Románé Bolba Márta.

– Más a közélet és a politika országos szinten, és más az, amikor olyan helyi döntések születnek, amelyek egy adott keresztény közösség részéről is határozott állásfoglalást igényelnek. Ez a lelkészek egyik legizgalmasabb feladata – ezt már Pángyánszky Ágnes állapítja meg.

Korányi András kifejti:

– A három nagy politikai ideológia, a nacionalizmus, a liberalizmus és a marxizmus, amelyek a 19–20. században alakultak ki, és bizonyos értelemben kizárólagossá váltak, a mai politikai életet is meghatározó világnézeteként vannak jelen. Az emberek igénylik, hogy nyi-

latkozzanak arról, mi az emberi élet értelme, a boldogság, a világ sorsa. Ezekre a kérdésekre a kereszténységnek is megvannak a maga válaszai, amelyek saját biblikus meggyőződéséből következnek – és a keresztény válaszok akár szemben is állnak az említett ideológiákkal. Ugyanakkor rengeteg döntés politikai mérlegelés és tervezés eredménye, ami hatással van minden ember hétköznapjaira.

Az egyház tagjaiként egyszerre vagyunk tehát politikai lények és keresztények – lelkészek, gyülekezeti tagok. Az ebből adódó feszültséget nem lehet megkerülni, jelen van az igehirdetésekből, a liturgikus eseményekben is. Ezért a szó eredeti értelmében vett közélet, azaz a politika elkerülhetetlenül belekerül a gyülekezeti életbe is – zárja mondandóját Korányi András.

Van-e helyük szélsőséges nézeteknek?

A szélsőséges nézeteket valló templomba járókkal kapcsolatban szintén megosztottak a vélemények.

ményformáló hatása is – állítja Pángyánszky Ágnes.

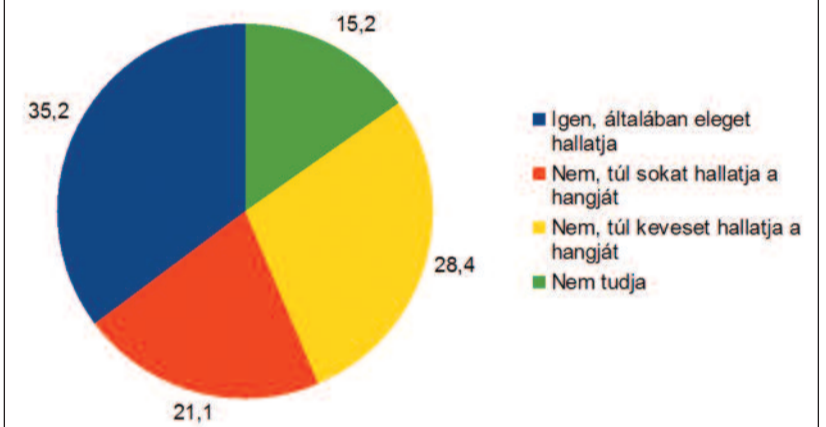
– Indulatos, erős érzelmi reakció azért is törhet felszínre vitás kérdésekben, mert az illető sérülhetett egy adott helyzetben. Nem az álláspontjával vitatkozunk ilyenkor. Fontos látni, hogy sérelmeinek kibeszélésével tulajdonképpen gyógyítani akarja magát. Csak nem tudjuk, hogy mi motiválja, mivel nem tanultunk meg beszélni egymással. Fontos annak tudatosítása: szabad, hogy az adott kérdésben más legyen a véleményünk, és a véleményeket össze is lehet ütköztetni, de ezt ne bántó indulattal tegyük – hangsúlyozza Bolba Márta.

Békesség néktek – különbözőség a szentek közösségében

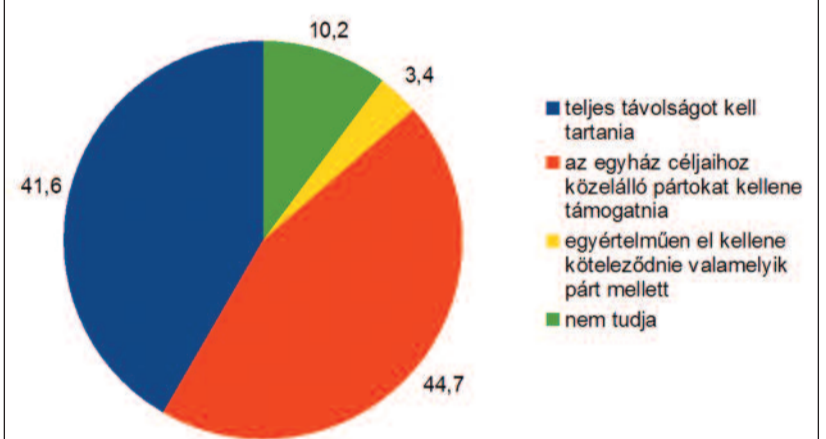
A párbeszéd főként akkor valósulhat meg, hogyha az ember ideológiai befolyásoltságtól mentesen, kézhöz kapott válaszok helyett saját maga által megharcolt, átgondolt álláspontot tud képviselni.

– Ez sokakat irritálhat, például egy depressziós társadalom tagjait,

Eredmények az egyházsociológiai felmérésből (2010)

1. diagram: Véleménye szerint az egész országot érintő politikai, közéleti kérdésekben eleget hallatja-e a hangját az egyház?

2. diagram: Véleménye szerint az egyháznak hogyan kellene viszonyulnia a politikai pártokhoz?

Van, aki szerint mindenfajta szélsőséggel szemben zéró toleranciát kell mutatni azon az alapon, hogy nem lehet egy gyülekezetben közösséget vállalni olyasvalakivel, aki maga nem képes közösséget vállalni emberek bizonyos csoportjaival. Mások azt mondják, éppen a radikálisabb gyülekezeti tagok érdekében lehet különösen fontos, hogy a lelkész helyre tegyen bizonyos kérdéseket.

– Nagyon érdekes feladata a lelkészeknek, hogy amikor szélsőséges véleményekkel találkozunk, hogyan reagáljon rájuk. Egyenlőségre, az élethez való jogra, egymás befogadására, elfogadására, toleranciára lehet helyezni a hangsúlyt, akkor is, ha tudjuk, hogy ülnek olyanok is a templompadokban vagy akár a bibliaórán, akik szélsőséges nézeteket vallanak. Egy bibliaórai beszélgetésnek vagy egy igehirdetésnek lehet véle-

hogyha tőlük értékválasztást, döntéseket várnak el. Gyülekezeteink is nyilván leképezik ezt a depresszív szemléletet, ez sem áll meg a templom kapuinál – állítja Korányi András. – Ugyanakkor a Biblia azt teszi világossá – és ez az Újszövetségre hatványozottan igaz –, hogy az emberi élet megváltása, megmentése a legfontosabb.

Politika és gyülekezet viszonyát tekintve a gyülekezetek vezetőinek tekintetbe kell venniük a tagok terhelhetőségét. Ugyanakkor törekedhetnek a párbeszédre, a békesség elérésére közéleti kérdésekben is. Az mindenesetre szép – és a társadalom számára is példamutató – mozzanata a gyülekezeti életnek, amikor különböző pártállású gyülekezeti tagok együtt veszik az úrvacsorát és az áldást – amikor az egyéni elköteleződések felülíródnak a közösség megélésében.

■ LABORCZI DÓRA

Megjelent: Kamarás István OJD Titkos kutatónaplója

feldolgozásában. Következett a karácsonykutatás: ki mit szeretne adni vagy kapni karácsonyra?

A lázas és lelkes munkavégzés során egymás után sorjáznak az egyre érdekesebb kutatási témák. A Bosnyák téri piacon azt kutatják, hogy mi van a bevásárlószatyorban, és hogy mennyire lehet ebből következtetni a vásárlók élethelyzetére és kulturáltságára. A kutatás az Intersparban folytatódik, ahol megismerkednek és összebarátkoznak Hajléktalan Gyulával, aki bekapcsolódik a „Ha azt mondom, hogy...” kutatásba. A „Ki ad a koldusnak? Miért igen? Miért nem?” kutatás során így már külső szaktanácsadó is segíti a munkát.

Vajon mi mindent lehet megtudni a társadalom tagjairól és közösségeiről az ilyen kérdések alapján, mit gondolnak a vallásról, hitről a rockerek, metálósok, house-osok, hip-hoposok, tecktonikosok, punkok és szkinhedek, vagy mit lehet megtudni az állatkertben tanúsított viselkedésük alapján egy képzletbeli földönkívüli faj nézőpontjából vagy abból, hogy ki melyik szállóigét tudja vagy nem tudja folytatni?

Kamarás István OJD Csigamese című könyve (mely 1998-ban az év gye-rekkönyve volt) a malakológusok (csigászok) szerint mesekönyv léte-re is teljesen szakszerű volt a csigákat illetően. A nyugdíjas vasútállomá-sokról szóló hangjátéka a vasutasszakma elismerését váltotta ki. Legújabb ifjúsági regényéből, a Titkos kutatónaplóból „szakszerűen” be lehet avatódni a szociológiai kutatás rejtelmeibe, néhány kutatásnak ráadásul nagyon is valóságos alapja van. Minde-z persze nem zárja ki a kisebbfajta csodákat sem, amelyekre igencsak szükségünk van mai modern, pragmatikus-racionális világlátásban.

Kamarás István OJD: Titkos kutatónapló. 236 oldal, kemény-táblás, 135 × 180 mm. Luther Kiadó, 2015. Ára 2200 Ft.

Húsvét után: szabadulásra váltottan

Jézus az élete feláldozásával a szabadságot akarta megszerezni számunkra. Váltásul az életét adta. Mert az emberi élet a bűn rabságában van. Amikor Jézus feltárta életünknek dicsőséges távlatát, és hívogatta az embereket Isten országába, kitűnt, hogy az ember követné, de nem lehet, mert fogva van, rablánc köti.

Hogyan váltott ki Jézus bennünket élete árán rabságból a szabadságra? Mindnyájan ismerjük a külső körülmények hatalmát életünk felett. Hiába ragyogtatja szemünk előtt az Isten országa felséges kilátásait, mi legtöbbször csak azt tudjuk mondani: „Követnélek, Uram, de...”

Az ember szíve vágya Jézusé lenni, mégsem követi szíve vágyát, mert nem akarja kockáztatni azokat az előnyöket, amelyek simává, gondtalanná teszik életét, és inkább lemond mindarról, amit Jézustól kaphat. Rabok vagyunk, fogságban tartanak a földi élet külsőségei.

Jézus véget akart vetni ennek az állapotnak: megtörni a külső körülményeknek ezt a zsarnoki uralmát az ember felett és megmutatni az embernek, hogy aminek oly hajlongva szolgál, az milyen mellékes, megvethető, legyőzhető, utolsó rangú dolog.

Megállunk szemtől szemben a keresztre feszített Jézussal, és azzal

mentetjük előtte magunkat: kedvezőtlen külső körülményeink miatt nem lehetséges számunkra, hogy hozzá hasonló életet éljünk. Nem érezzük, az ő halála mint töri meg a testneket, a külsőnek az uralmát felettünk? Nincs-e odaírva a keresztjére az örökre szóló szabadságlevél, amely azt hirdeti, hogy az ember úr lehet a legrettenetesebb körülmények felett is, és azoknak sincs többé hatalmuk fogva tartani bennünket?

Vegyük észre: nyitva az út előttünk, hogy az Istennek szabad gyermekei legyünk!

Erre a függetlenségre akart elvezetni Jézus. Lefizette az árat. Jöjjünk hát a szabadságra!

Másfajta rabsága is van az embernek, amely miatt sokan elmaradnak Isten országától. A szokás rabsága. Szívós, makacs szokássá lett az élet, amelyet Jézus nélkül élünk, s amikor vele találkozunk, csüggedten mondjuk: Már késő! „Hogyan születhetik az ember, amikor vén?” – így gondolkodott Nikodémus is (Jn 3,4), mert nem értette az újjászületés lényegét.

A bűn pedig szokássá vált sokaknál. Befészkelte magát, és már ő az úr a háznál: „...aki bűnt cselekszik, a bűn szolgálója.” (Jn 8,34) A bűn mind sűrűbb és sűrűbb hálóval fonja be az egyéniséget. Nem ruha már, amelyet levet-

hetünk, ha szorít, hanem a testünk-höz forrott, bőrünkkel, természetünkkel lett, melytől, úgy látszik, már csak pusztulásunk árán lehet megválnunk.

Jézus nem tudott, nem akart egyet érteni ezzel a csüggeteg lemondással. Szabaddá akarta tenni az embereket ez alól az iga alól is. Kereszthalálával megtörte a megszokás hatalmát is.

Végül említünk meg még egy hatalmat, mely olyan szívesen tartja fogva a szíveket: a bizalmatlanság hatalmát.

Örök vonása az embernek a bizalmatlanság, mely fogva tartja, visszatartja, amikor elébe lép az isteni. Az ember nem mer hinni az Istennek, mert rossz a lelkiismerete. Jézus azonban korlátlan teljességében bontja ki előttünk Isten országának dicsőségét, s azt mondja: jertek, ez számotokra van elkészítve, a méltatlanság érzése hitetlenekké tesz.

Nincs talán még egy olyan rabság, mely olyan veszedelmes lenne, mint a bizalmatlanság. Mert a küszöbről rántja vissza a legjobbakat.

Fogadjuk el a nekünk szóló igét: „Mert az Emberfia sem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és életét adja váltságul sokakért.” (Mk 10,45)

Én már elfogadtam, és boldogan követem őt.

■ SZENCZI LÁSZLÓ

Az ember, aki elutasította a kegyelmet

Képzeld el, hogy elítélnék egy bűntettért – akár szándékosan, akár akaratlanul követted el –, amelyet mélyen megbántál, és felkínálják a kegyelmet, amely felment minden bűntetést alól. Elfogadnád? Hadd meséljek valakiről, aki nem fogadta el.

1829-ben kér férfi, *George Wilson* és *James Porter* kirabolta az Egyesült Államok egyik postakocsiját. Elfogták, majd törvényszék elé állították őket. 1830 májusában mindkét férfit bűnösnek találták hat rendbeli bűntett elkövetésében, többek közt rablás és „a sofőr életének veszélyeztetése” miatt.

Wilson és Porter is megkapta az ítéletét: kétél általi halál, a végrehajtás időpontja: július 2.

Portert ki is végezték az adott napon, azonban Wilsonon nem hajtották végre az ítéletet. Befolyásos barátai kegyelmet kértek *Andrew Jackson*tól, az akkori amerikai elnöktől. Jackson elnök hivatalos felmentőlevelet írt, melyben ejtett minden vádat. Wilsonnak húsz évet kellett volna börtönben töltenie egyéb bűntetteiért.

Hihetetlen, de *George Wilson* visszautasította a kegyelmet!

Egy hivatalos jegyzőkönyv szerint úgy döntött, hogy „lemond és visszautasít minden olyan előnyt vagy védelmet, melyet a felmentőlevél biztosít számára”. Kijelentette, hogy „nincs mondanivalója, és nem

kíván semmiféle segítséget elfogadni, hogy elkerülje a bűntetést”.

Az Egyesült Államok Legfelsőbb Bírósága szerint „a bíróság nem adhat kegyelmet annak a rabnak, aki nem igényli a kegyelem nyújtotta mentességet... Ez adomány számára: mint egy tulajdon(jog); és tetszése szerint vagy elfogadja, vagy nem.” A legfelsőbb bíróság elnöke, *John Marshall* ezt írta: „Az amnesztia a kegyelem tette, melyet a törvény végrehajtásával felruházott hatóság kezdeményezhet... (De) az amnesztia aktusa nincs befejezve elfogadás nélkül. A kedvezményezett visszautasíthatja, és... a bíróságnak nem áll hatalmában ráerőltetni.”

George Wilson bűnt követett el, vádat emeltek ellene, és bűnösnek találták. Halálra ítélték, de egy elnöki határozat felmentette. Amikor *Wilson* úgy döntött, hogy nem fogadja el a kegyelmet, a halált választotta. Ezt a megdöbbentő történetet olvasva talán elcsodálkozunk: „Hogy tudja valaki elutasítani a kegyelmet, inkább a halált választva?! Ez örültség!”

De mi van akkor, ha te is elutasítasz egy kegyelmet; amikor elutasítod azt, aki lehetővé teszi számodra, hogy az örökkévalóságot Isten jelenlétében töltsd, ne pedig a tőle való örök elválasztottságban, azon a helyen, melyet a Biblia pokolnak hív?

A Biblia világosan tanítja, hogy mindnyájan bűnösök vagyunk, akik

újra és újra megszegtek Isten törvényét. Például *Pál Rómaiakhoz írt levelének* 3. fejezetében ezt olvassuk: „...mindenki vétkezett, és hiájával van az Isten dicsőségének.” (23. v.) Egy másik vers ezt mondja: „Ha azt mondjuk, hogy nincsen bűnünk, önmagunkat csaljuk meg, és nincsen meg bennünk az igazság.” (1Jn 1,8)

Mi a bűn büntetése, melyek a következmények? „...a bűn zsoldja a halál...” (Róm 6,23) Az *Ószövetség* ezt alátámasztja: „Annak a léleknek kell meghalnia, aki vétkezik.” (Ez 18,4) Ez nem hangzik jó hírnél, de Isten már megírta a felmentőlevelet, mely mindenki számára elérhető, igénybe vehető.

Péter apostol második levelében az áll: „Nem késlekedik az Úr az ígérettel..., hanem türelmes hozzátok, mert nem azt akarja, hogy némelyek elveszenek, hanem azt, hogy mindenki megtérjen.” (3,9) *János első levele* elmagyarázza, hogy nekünk el kell fogadnunk ezt a kegyelmet: „Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz ő: megbocsátja bűneinket, és megtisztít minket minden gonoszságtól.” (1,9)

Ha még nem fogadtad el, a kérdés a következő: Elfogadod vagy elutasítod a felmentést? Mindnyájunknak választani kell. „Aki hisz öbenne, az nem jut ítéletre, aki pedig nem hisz, már ítélet alatt van, mert nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében.” (Jn 3,18)

■ KEN KORKOW

Forrás: *Monday Manna*

A hónap igéje

„Mindenre van erőm Krisztusban, aki megerősít engem” (Fil 4,13)

Néhány éve egy középiskolás leánynak nagyon sokat jelentett, segített ez az ige. Gyógyszermérgezés miatt egész teste tele volt sebekkel, hozzáragadt a lepedőhöz. Amikor föl kellett kelnie a kórházban, megtett mindent ennek érdekében, és közben ezt mondogatta: „Mindenre... van erőm... Krisztusban.” És kapott erőt a nehéz öltözködéshez.

Hogy van ez? Egy ige, és minden megváltozik? Igen, mert az elhangzott szó Isten üzenetévé válik, a gondolat erővé lesz, és a hívott drága személy megjelenik. Az évszázadok során már sok-sok ember kapott segítséget és erőt a föltámadott és élő Urától.

Ez az ige nem azt jelenti, hogy bármit meg tudok tenni, ha hívó vagyok. De azt igen, hogy aki Krisztusra figyel, az tudja, hogy milyen csodálatos, végtelen lehetőségei vannak az Úrnak, és ezekből mi az, ami számára el lett készítve, csak kérnie és bízni kell Istenben. Mert kérésre, imára nyílik Isten ígéreteinek a tárháza. Ha jó helyen zörgetsz, megnyitattik neked!

Egyáltalán bízol-e abban, hogy nagyobb lehetőségeid vannak, mint a saját bölcsességed, erőd és pénzed? Ha igen, Krisztusban óriási lehetőségek nyílnak meg előtted. Bajok maradnak, de mindig lesz erőd, és lesz megoldás. Ha pedig elfogyott az erőd, imádkozhatod a Fil 4,13-at.

Ezekből következik, hogy itt az erő sem egy általános dolog. Hanem egy jó célra rendelkezésre álló „dünamis”, azaz dinamit az, amit kaphatsz. Erőt, amely szétfeszíti az eddig ismert valóság kereteit. Amely szétfeszíti elképzeléseid korlátait. Amely semmivé teszi a legyőzhetetlen ellenfél, a bajok és a

gonosz minden „vasfüggönyét” és hatalmi arroganciáját. Ez az erő győzte le a bűnt, halált, ördögöt – és Jézus, a mi Megváltónk föltámadt a halálból. Ennek csak „apró” kifejeződése volt az, hogy megnyílt a húsvéti sziklasír bejárata. Neki, aki a bezárt ajtókon is átment, erre nem volt szüksége. Értünk történt, hogy lássunk és higgyünk.

Kereszthalálának ezzel az erejével mi is szabadulást kaphatunk a bűntől és kárhóztól, ha bánjuk bűneinket. Nagy erő, amely el tudja ismerni, hogy hibáztam, elrontottam, neki van igazam; hogy neked van igazad, Uram, szükségem van az isteni segítségre, bölcsességre, erőre. Szükségem van a Megváltóra. S egyszer eljuthatunk oda bajaink közepette, hogy megértjük: egyedül csak ő segíthet, egyedül rá van szükségünk, csak rá számíthatunk. Ahogy egy énekünk mondja: „Csak Jézus az, aki segíthet, / Üdvöt nem ad más, csakis ő. / Itt áll, és türelmesen vár még. / Mit kése! Nincs már sok idő. / Ó, bízd magad e kegyelemre, / Mely gazdagon árad feléd. / Váltóságát tedd a magadévá, / Hidd, az számodra is elég.” (*Hallelujah* 138,4)

A megtapasztalt mennyei segítség pedig megerősít. Megerősít abban, hogy nem csupán van Isten, hanem hogy ő jó, gyermekei javát akarja, és máskor is fordulhatsz hozzá. Megerősít abban, hogy hűséges tudj maradni hozzá a nehéz helyzetekben. Akkor is, amikor úgy tűnik, hogy kélek a segítség. És akkor lesz erőd életed legnehezebb helyzetében is „fölkelni a lepedőről”. Amikor más azt mondja: „Hol az Isten? Nem bírom tovább! Mi lesz velem?”, te békecséggel válaszolod: „Mindenre van erőm Krisztusban, aki megerősít engem.”

■ SZÉLL BULCSÚ

HETI ÚTRAVALÓ

„Énekeljétek az Úrnak új éneket, mert csodákat tett!” (Zsolt 98,1)

Húsvét ünnepe után a 4. héten az *Útmutató* reggeli s heti igéiben Krisztus mai gyülekezetének szól a felszólítás: Isten csodálatosan cselekedett: énekeljétek! – *Cantate!* „Énekeljétek az Úrnak új éneket...” (Zsolt 98,1a) Miért? *Dr. Luther* válasza: „Mert Isten megvidámította szívünket és lelkünket egyszülött Fiával, kit értünk adott bűntől, haláltól, ördögtől való váltságul. S aki ezt komolyan hiszi, nem tehet mást, mint ujjong, vidám lélekkel róla beszél, s énekel, hogy mások is hadd hallják, s hozzájussanak!” „Jó dolog az Urat dicsérni és éneket zengeni a te nevednek, ó, felséges!” (Zsolt 92,2; LK) „Várva vártam az Urat, és ő lehajolt hozzám... / Új éneket adott a számba, Istenünknek dicséretét.” (GyLK 703,1.4)

Jézus halát adott: „Magasztallak, Atyám, menny és föld Ura... Igen, Atyám, mert így láttad jónak.” S magához hív: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek.” (Mt 11,25–26.28) És aki Jézus jó, gyönyörűsége és boldogító igáját vette magára, s felöltözte az új embert, az háládatos, mint *Pál* kéri: „Krisztus beszéde lakjék bennetek gazdagon úgy, hogy tanítátok egymást teljes bölcsességgel, és intétek egymást zsolnárokkal, dicsérettel, lelki énekekkel; háláadással énekeljétek szívetekben Istennek.” (Kol 3,16) Az ige megtartására hív *Jakab*: „Legyetek az igének cselekvői, ne csupán hallgatók, de ne csapjátok magatokat.” És aki „nem feledékeny hallgatója, hanem tevékeny megvalósítója: azt...” (Jak 1,22.25; lásd Mt 7,21) Jézus jeruzsálemi bevonulásakor tanítványai Istent dicsőítették a csodákért: „Áldott a király, aki az Úr nevében jön! A mennyben béke, és dicsőség a magasságban!” (Lk 19,38; 2,14) Mi ne várjunk a kövek kiáltására, mert a keresztyének küldetése e világban az Úristen dicsőítése – egész életfolytatásukkal! *Pál* pogánymissziójának is ez volt a célja: „Hirdethetem mindenfelé Krisztus evangéliumát.” De nem mások munkaterületén, hanem ott, ahol még nem ismerték őt, és így: „Meglátják őt azok, akiknek még nem hirdették, és akik még nem hallották, azok megértik.” (Róm 15,19.21; lásd Ézs 52,15) S a pogányok apostola fontosabbnak tartja a nyelven szólásnál, hogy másokat is tanítson, ezért: „Imádkozom lélekkel, de... értelemmel is, dicséretet éneklek lélekkel, de... értelemmel is.” (1Kor 14,15) Jézus a Gecsemáné-kertben így imádkozott térdre borulva: „Atyám, ha akarod, vedd el tőlem ezt a poharat; mindazáltal ne az én akaratom legyen meg, hanem a tied.” És tanítványait is erre biztatta: „Imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek!” (Lk 22,42.40.46) Péter vallástétele „prózában” hangzott el; mégis ez a legszebb ének, melyet zúgolódás helyett mi is Urunknak zenghetünk szívünk mélyéből fakadóan: „Uram, kihez mennénk? Örök élet beszéde van nálad. És mi hisszük és tudjuk, hogy te vagy az Istennek Szentje.” (Jn 6,68–69; lásd 6,63b) Jézus a testté lett Ige, az igazi örömhír a számodra is; kérheted őt: „Te örök evangéliom, / Te légy vezérem utamon!” (EÉ 287,4)

■ GARAI ANDRÁS

A Szatmárban élő protestáns gyülekezetek együtt készülnek a reformáció kezdete ötszázadik évfordulójának megünneplésére. Ebben az évben a *Megújuló közösségek – A reformáció 500 éve* projekt keretében Kölcse három rendezvényre is sor kerül: bibliaversenyre, majálissal egybekötött kerékpártúrára, valamint futó- és kenuversenyre.

Szokatlanul nagy volt a nyüzsgés múlt péntek délután Kölcse nagyközsége általános iskolájában. A szomszédos településekről, sőt Nyíregyházáról is érkeztek ifjúsági csoportok, hogy részt vegyenek az első szatmári protestáns bibliaversenyen, melyet a

Bibliaverseny

Kölcsei Evangelikus Egyházközség szervezett. Hatvan gyermek – tizenkét csapat – mérte össze tudását, bibliaismeretét.

Közös éneklés és áhítat után az alsós és felsős fiatalok külön tantermekben adtak számot felkészültségükről. A kapott pontokat továbbvizszik a későbbi megméretetéshez. A végső eredményhirdetés május 24-én a Pap túrjánál lesz.

A közös élmények, programok már azzal is jó szolgálatot tesznek, hogy a református, evangélikus, görög- és római katolikus fiatalok megismerik egymást a szatmári régióban.

■ TÓTH ATTILA lelkész (Kölcse)

PALACKPOSTA

„...aki keres, talál...”

„Hol a helyem?” – olyan kérdések egyike ez, melyek végigkísérnek bennünket a fogantatásunk pillanatától egészen addig, amíg örök nyugalomra nem hajtjuk a fejünket. A fogantatásunk nem saját akaratunkból fakad, s nem mi döntünk létünk felől sem. Senki nem kérdezi meg a véleményünket arról, hogy hol szeretnénk világra jönni, melyik családban kívánunk nevelkedni. Mégis az első és egyben legbefogadóbb közegünk az anyaméh, ahonnan elindulhat az életünk, ahol biztonságban fejlődhetünk. Ezért is köszöntjük a mai napon az édesanyákat, hiszen hálával tartozunk nekik a befogadásért, a szeretetért és az elfogadásért.

A biztonságból a bizonytalanságba lépünk, későbbi életünkben nem kerülhetjük hát el, hogy feltegyük ezeket a kérdéseket: „Hol a helyem az anyaméhén kívüli létben? Hol a helyem a családban, a testvéreim között, a világban?” S a választ magunknak kell megtalálnunk, méghozzá úgy, hogy olyan biztonságra leljünk, amelyben önmagunkat adhatjuk, és kiteljesedhetünk. Ez nem mindig könnyű, sőt megfelelő támogatás vagy visszajelzés hiányában akár még el is tévedhetünk.

A kérdés olykor elhalkul, máskor viszont felerősödik, vagy éppen fenyegető módon hat ránk. A középiskolát elhagyó diák számára hirtelen az életét meghatározóvá válik, a jövőre irányítja a figyelmét. Elkerülhetetlenül szembe találja magát a kérdéssel: „Vajon elegendő lesz-e az érettségivel megszerzett pontszám, felvesznek-e? És valóban érdekelni fog az a szak, az a terület, amelyet választottam magamnak?” Későbbi életünk során is nemegyszer feltehetjük magunknak a „Hol a helyem?” kérdést: a munkahelykereséssel, a párválasztás viszontagságaival, az idő múlásával kapcsolatban, az örök élet körüli kételyek és a hit kettségével találkozva...

„Hol a helyem?” – örök kérdés ez az embernek. Nem kerülhető ki, nem hallgatható el, hiszen várt vagy éppen váratlan helyzetekben újból és újból előkerül, foglalkoztat bennünket. A hangsúly azonban nem is annyira a kérdésen van, hanem sokkal inkább azon, hogy mi mit tudunk rá válaszolni. Megnyugtató vagy elbizonytalanító a válaszuk? Ez attól függ, hogy a választ önmagamtól várom csupán, vagy túllátva magamon, élek azzal az ajándékkal, amelyet Jézus kínál fel a számunkra a *Hegyi beszédben*: „Mert aki kér, mind kap, aki keres, talál, és a zörgetőnek megnyitják.” (Mt 7,8)

Az ember helye Isten mellett van, hiszen ő kapcsolatra hívott el bennünket. Olyan kapcsolatra, amely segít a hétköznapi életben, amely megerősít a nehézségek között, amely irányt mutat, ha céltalanul bolyongunk a világban. Nem kell egyedül küzdenünk, mert van hova fordulni, van kitől segítséget kérni. Van, aki nem hagy magunkra, és jó pásztor módjára utánunk jön még akkor is, ha távolra szaladtunk előle.

A helykeresés legizgalmasabb és egyben legmegnyugtatóbb pontja az, amikor megtaláljuk a helyünket teremtő Istenünk mellett. Tőle kérünk útmutatást, vele keressük a helyünket a világban, és az ő ajtaján zörgetünk bebocsátásért. Hiszem, hogy aki őszinte szívvel és hittel mindezt megteszi, annak a „hol a helyem?” kérdés nem nyugtalanító, hanem iránymutató.

Kérj, keress és zörgess! Nem fogod megbánni!

■ CSORBÁNÉ FARKAS ZSÓFIA ANNA

Névjegy:
Csorbáné Farkas
Zsófia Anna

Kisgyermekkoromtól a Győri Evangélikus Egyházközség tagja vagyok, ahol 2005 óta férjemmel, Csorba Jánossal szolgálunk. 2009 óta a Péterfy Sándor Evangélikus Gimnázium, Általános Iskola és Óvoda beiktatott iskolaelkészítőként a hitoktatás, a gyermek- és ifjúsági munka, valamint a lelkipedagógia áldott szolgálatát végzem. Szociálpedagógia szakon is folytattam tanulmányokat; ebből sokat profitálok a szülői beszélgetőkörök alkalmával. Kiemelkedően fontos területnek tartom a szülők és gyermekek közötti kapcsolat megerősítését, a család védelmét és a keresztyén értékeken alapuló nevelést.

Az oldalt szerkesztette: VITÁLIS JUDIT

Mert táborozni jó!

Beszélgetés Koltainé Somogyi Lilla gyermek- és ifjúsági referenssel

► **Alig egy hónappal húsvét után újra hosszú hétvégének örvendezhetünk, a szerencsésebbeknek ráadásul még egy érettségi szünettel is megtoldódik. Nem csoda, ha a májusi napsütésben elővakációs hangulatba kerülsz, és már a nyárra gondolsz. Mi is ezt tesszük, amikor Koltainé Somogyi Lilla gyermek- és ifjúsági referenst egyháznak nyári táborairól kérdezzük.**

– 2014 szeptemberétől az ifjúsági munka egyházunkban az eddigőtől eltérő koncepcióval zajlik. A korábbi gyermek- és ifjúsági osztály beolvadt az újonnan alakult gyülekezeti és missziói osztályba. (Erről bővebben *Gyümölcsöző gyümi?* címmel az *Evangelikus Élet* 2014. október 26-i számban olvashattok interjút Németh Zoltán osztályvezetővel. – A szerk.) Az új szervezeti egység eddigi bő fél éves működése alatt milyen fő szempontok, irányvonalak rajzolódtak ki az ifjúsági munka terén?

Természetesen továbbra is pályázhattak a gyülekezetek ifjúsági programjaikra, táborra, illetve idén az ifjúsági munkát támogató kis értékű tárgyi eszközökre is. Az elbírálásban nincsen változás, viszont azt kérjük, hogy ha lezajlott a pályázott program, vagy megvásárolták a pályázott eszközt, akkor harminc napon belül számoljanak el az igényelt összeggel.

– Az egyházkerületi táborok közül csak a déli kerületi létezik évek óta stabilan önállóan. Lehet tudni, hogy mi a „titka”?

FOTÓ: ZSOLICZAY BALÁZS

– Az új rendszer egyik legnagyobb előnye, hogy az ifjúsági munkát nem külön, hanem a gyülekezetek szerves részeként tudjuk szemlélni, illetve segíteni és kiegészíteni.

Az első évet a megismerés évének szántuk. Azokat a jól működő programokat, amelyek eddig is nagy tömegeket mozgattak meg, meghagytuk, a kevésbé népszerűek helyett pedig újakat kezdeményeztünk. Voltak olyan rendezvények – például a hittanverseny –, amelyekről már az idei szervezés előtt kikértük a résztvevők véleményét, és a beérkezett észrevételek alapján igyekeztünk módosítani, javítani a lebonyolításon.

– A nyárra tervezett programok listáját bön-gészve szembevetnő változás, hogy a korábbi táborkínálatból eltűnt a gyermek-, a zenei és a kézművestábor.

– Az utóbbi években – és ez a beérkezett ifjúsági pályázatokban is megmutatkozott – egyre több gyülekezet rendezett saját gyermek-, hit-tanos- vagy kézművestábort, így az országos szervezésű gyermektáborok iránt nem volt érdeklődés.

Ugyanez mondható el a zenei táborról is. Tavaly még meghirdették, de kellő számú jelentkező hiányában elmaradt – ugyanakkor ország-szerte több helyen gyülekezetek és egyházmegye-k is szerveztek saját zenei táborot. Az idei munkaévben mind az osztály, mind az ifjúsági bizottság nagy figyelmet szentel az ifjúsági könnyűzenének, így az idei ifjúsági pályázatban külön kategóriát is hozott létre ezeknek a táboroknak a támogatására.

– Az említett ifjúsági pályázatra április 27-ig lehetett jelentkezni. A kiemelten kezelt zenei táborokon kívül volt más jelentősebb változás is ebben az előző évek gyakorlatához képest?

– Még egy új elem megjelent benne. A táboros kategórián belül a saját táborot nem tartó gyülekezetek is pályázhattak, mégpedig a fiatalok táborozásának támogatására. Azokat a közösségeket szerettük volna ezzel a lehetőséggel segíteni, ahol kevés a fiatal, saját ifjúsági táborra nincs a gyülekezetnek, mégis szeretnék, hogy fiataljaik ne maradjanak ki egy tábor közösségi élményt adó lehetőségéből, részt tudjanak venni egyháznak országos ifjúsági táborában.

– Azt gondoljuk, talán jobban megmozgatja a fiatalokat, ha olyan programra hívjuk őket, amelynek keretében hozzájárulhatnak valami szép és jó megvalósulásához. Több olyan gyülekezet is jelentkezett, ahol elkelt a segítség, ezek közül választottunk indulásként egyet, Fehérvárcsurgót. Napi egy-két óras, közösen végzett könnyű fizikai munkával az evangélikus templom külső lábadata mellett kavicsgyűjtés a kavics ki- és visszatermelése, valamint a láb- és szigetelésének megerősítése lesz a feladatunk. Emellett sok kirándulást tervezünk a természeti szépségekben és látnivalókban gazdag, „a Bakony gyöngyszemének” nevezett Gaja-völgyben. A táborba lelkes, kirándulni szerető, a szebb és élhetőbb környezetért, egy kicsiny gyülekezet megsegítéséért tenni kész, tízennegy-húsz éves fiatalok jelentkezését várjuk.

– Elmarad a gyerek-tábor, lesz ellenben családostábor. Utóbbi esetében hogy készültök: egészen kicsi gyermekekkel „bíró” családokat vár-tok, vagy akár kamasz gyerekeket nevelők is mehetnek?

– Nem határoztuk meg a jelentkezők életkorát egyik generáció vonatkozásában sem. A koncepciónak éppen az a lényege, hogy a „családost” megfogalmazás korlátozás nélkül lehessen hívó szó mindenki számára. A jelentkezők számát látva „bejött” az elgondolás, erre a táborra már nem is tudunk több jelentkezést elfogadni.

– A táborokat hirdető plakáton két „külsős”, nem a gyülekezeti és missziói osztály által koordinált lehetőség is helyet kapott.

– Evangélikus egyházunkban két társadalmi szervezatként működő ifjúsági szövetség is szervez a nyárra gyerekeket és fiatalokat megszólító táborokat, melyeket jó szívvel ajánlok. A Magyarországi Evangélikus Ifjúsági Szövetség (Mevisz) szervezésében a fiataloknak lehetőségük van fogyatékkal élő embertársainkkal, mozgássérültként élő fiatalokkal együtt táborozni – több helyen is – a nyár folyamán. A tábor iskolai önkéntes gyakorlatként is elfogadható. A Keresztény Önkéntesek Szövetsége az Ifjúságért (KÖSZI) idén nyáron pedig kreatív táborba várja 3. osztálytól 8. osztályig a gyerekeket, és kalandtáborba 7. osztálytól 12. évfolyamig az ifjúságot.

– Ha páros év, akkor Szérlőzsa, ha páratlan, akkor... Sokáig úgy fejeztük volna be a mondatot, hogy Csillagpont, de most már azt is mondhatjuk, hogy Köz-Ép-Pont. Mit lehet tudni az idei erdélyi lutheránus ifjúsági találkozóról?

– Valóban, nyáron már másodszor rendezik meg ezt a találkozót, a két évvel ezelőtti sepsiszentgyörgyi után most Gyimesközélpokon július 28. és 31. között. Körülbelül százhatvan magyarországi fiatal várnak, akiknek részvételi díját az országos egyház átvállalta, csak az útiköltség terheli a gyülekezeti ifjúságot. Az erdélyiek nagyon a sajátjuknak érzik ezt a találkozót, így most a Vég-h Szabolcs vezette zenei csapaton kívül nem is kértek külön feladatra magyarországi testvéreket, pedig többen szívesen szolgáltak volna.

– És a már említett református ifjúsági találkozón tudósítok szerint lesz evangélikus szolgáltató? Oda készültök esetleg „központilag”?

– Immár másodszor találkozunk Tatán a református fiatalok, akik ismét hívtak néhány evangélikus zenekart is, de egyelőre csak a Korál-sziget fellépése biztos. Mi innen az osztályról is tervezzük, hogy benézünk egy-egy napra.

■ V. J.

Szépítőtábor: Fehérvárcsurgó, június 29. – július 4. • 14–20 évesek részére • Jelentkezés és információ: gyulmisz@lutheran.hu • Jelentkezési határidő: május 31.

Déli kerületi konfirmandus- és ifjúsági tábor (Kerkit): Bonyhád, június 22–26. • 12–17 évesek részére • Táborvezető: Deák László • Jelentkezés és további információ: lelkeszlaci@gmail.com • Jelentkezési határidő: május 31.

Országos ifjúsági tábor: Bánk, június 29. – július 5. • 12–19 évesek részére • Táborvezető: Csadó Balázs • Jelentkezés és további információ: csado.balazs@gmail.com, illetve www.facebook.com/eszakikonfi • Jelentkezési határidő: május 31.

2. Köz-Ép-Pont erdélyi lutheránus ifjúsági találkozó: Gyimesközélpok, július 28–31. • Előzetes regisztráció határideje: május 15. • Jelentkezés és további információ: szelrozsa@lutheran.hu

A családostáborra további jelentkezéseket nem tudunk elfogadni. Minden hely betelt! A Mevisz táborairól további információ a www.mevisz.hu oldalon található vagy a 20/824-2047-es telefonszámon kérhető. A KÖSZI programjairól a www.koszi.net honlapon lehet tájékozódni vagy a 70/329-1700-as telefonszámon lehet érdeklődni.

Artikuláris napra készül a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület

► A Vasi Egyházmegye esperesi gyülekezete, a bobai egyházközség adott otthont az elmúlt hét pénteken a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület tavaszi közgyűlésének. A gyülekezeti házból tanácskozó küldöttek jelentéseket vitattak meg, támogatási kérvényekről döntöttek, és tájékoztatást hallgattak meg a kerület talán idei legjelentősebb eseményéről, a Nemescsón megrendezendő artikuláris napról. Az egyházkerületi közgyűlésen részt vett Krámer György országos irodaigazgató is.

Köszegyhé Raczkó Zsuzsanna somogy-zalai esperes nyitóáthitátala után az egyházkerület elnökségének jelentései hangzottak el.

Szemerei János püspök jelentésének első részében a reformáció kezdetének közeledő ötszázadik évfordulójáról szólva tudatosan még egy évszázadot visszament az időben: a reformációt megelőzően munkálkodó, hatszáz évvel ezelőtt máglyahalált szenvedett Husz Jánosról emlékezett meg. A jelentés szólt a globalizálódó világ kihívásairól, amelynek egyik legnagyobb veszélye az értékek devalválódása. Kitért egyházunk aggasztó fogyására is. Evangélikus egyházunk korfája a legrosszabb – hangzott el.

Kitörési lehetőségnek az egyházkerület lelkészi vezetője egyrészt az identitás erősítését, másrészt pedig a felelősebb missziói munkavégzést látta. Szólt a püspök a hitoktatás fontosságáról és arról az örömteli helyzetről is, hogy elegendő szolgálatra készülő lelkész van az egyházkerületben.

Mészáros Tamás egyházkerületi felügyelő jelentésében megjegyezte, hogy

a ciklus felénél járunk, ezért szükséges mérleget vonni, hogy mit sikerült a tervekkel, célokkal megvalósítani. Ő is kiemelte a misszió fontosságát. Felügyelői szolgálatában mindvégig jelen-

tős szempont volt a „jelenlét”. Ezért is tekinti örömdetes ténynek, hogy az előző évben több mint száz gyülekezethez és országos eseményhez köthe-

tő alkalmon tudott személyesen is részt venni – mondta.

Az elnökség beszámolója után az egyházkerületi tisztségviselők jelentései hangzottak el. Verasztó János répcelaki lelkész, missziói felelős a tavalyi sikeres, sok résztvevőt vonzó egyházkerületi missziói napról elmondta: jó döntésnek bizonyult, hogy ezt az egyházi eseményt nem egyházi intézményben, hanem a győri Széchenyi István Egyetem sportcsarnokában rendezték meg.

Támogatási kérvényekről döntöttek a továbbiakban a küldöttek. Ha-

ság olyan mértékű külföldi segélyt nyerhet el, amelyből mindkét gyülekezet fel tudja újítani templomát. Ám ehhez a gyülekezetnek önrészt kell felmutatnia, ezért a közgyűlés úgy döntött, hogy az önrész biztosításához egymillió forintot különít el, amelyet a gyülekezetek a felújításkor használhatnak fel. A pápai egyházközségnek a lelkészlakás kialakításához nyújt hatszáz ezer forintos támogatást az egyházkerület.

Szeptember 27-e jelentős nap lesz a kerület életében: ekkor kerül sor Nemescsón az artikuláris napra, amelyen

evangélikus templomban hallgathassák az evangélium örömdetését.

A nap érdekessége az lesz, hogy autók és buszok nem közelíthetik meg Nemescsót; a résztvevőknek – úgy, ahogy annak idején elődeink – gyalog vagy lovas kocsival kell megtenniük a több helyszínen, köztük az ausztriai Rohoncon (Rechnitz) kialakított gyülekezési pontoktól az utat a templomig. A legrovidebb táv néhány kilométer lesz, de van olyan gyülekezési pont is, ahonnan tizenöt kilométeres utat kell megtennie annak, aki részt akar venni az artikuláris napon.

Szemerei János püspök elmondta, hogy a szervezés gőzerővel folyik. Számtalan előkészítő tárgyaláson vannak túl, és megalakultak azok a munkacsoportok – egyháztörténeti, istentiszteleti, gyermek- és ifjúsági, zenei –, amelyek az esemény különböző munkaágait, feladatait fedik le. A programok három helyszínen zajlanak majd: a templomban, az úgynevezett Sztrókay-házban és az önkormányzat udvarán. Az artikuláris napra Ausztriából és Szlovéniából is várnak résztvevőket, hiszen annak idején még a távolabb élő muravidéki evangélikusok is „elzarándokoltak” Nemescsóra.

Az egyházkerületi közgyűlés Benecze András püspök helyettes imájával és Mészáros Tamás zárásával fejezte be munkáját, ám a küldöttek ezután még együtt maradtak, és élvezték a bobai gyülekezet vendégszeretét.

■ KISS MIKLÓS

Tavaszi határszemle délen

Közgyűlést tartott a Déli Evangélikus Egyházkerület

► A házigazda Selmeczi Géza lelkész áhítatával és a helyi gyülekezet énekkarának szolgálatával kezdődött meg a Déli Evangélikus Egyházkerület 2015. tavaszi közgyűlése április 24-én Apostagon. A vendéglátó a nap Útmutató-beli ígéjére utalva emlékeztetett a szövetségre, amelyet Isten kötött velünk. A közgyűlésnek a község szebb napokat is látott, ma már közösségi térként működő, Europa Nostra díjas zsinagógája adott otthont. Az egyházi grémiumot a község polgármestere, Zakar Zoltán János köszöntötte.

A gyönyörű tavaszi napsütés a zsinagóga udvarára hívogatta a jelenlévőket a téli hideget őrző ódon falak közül. Talán nem hat belemagarázasként, ha a tudósító úgy véli: a szervezők sem tervezhettek volna ennél jobb, mélyebb szimbólumokat hordozó forgatókönyvet a testület ülésének.

A zsinagóga udvarán álló, rügyeit bontogató vén diófa alatt hallgathatta meg a közgyűlés a 2014. év eseményeit, gondjait, örömeit és kihívásait összefoglaló püspöki és felügyelői jelentéseket.

Gáncs Péter tavaszi határszemlére hívogatta a közgyűlés tagjait. Az egyházkerület lelkészi vezetője beszámolóját a következő gondolatébresztő témafelvetéssel kezdte: „Hagyomány, hogy a tavaszi közgyűlésen, a tél múltával, jó gazdaként végigtekintünk a déli tájakon. Mi az, ami esetleg lefagyott, kiszáradt? Hol zöldül már a vetés, merre vannak ígéretes új hajtások? Hol kellene megfelelő talaj-előkészítés után újra vetni? Milyen kártevők fenyegetik a termést? (...) Kik dolgoznak a déli munkamezőkön? Milyen állapotban vannak magvetőink, földműveseink, pásztoraink? Győzik-e még a munkát erővel és jó kedvvel? Hányan vannak, akik már csak fásult rutinnal húzzák az ígát, nem látva munkájuk értelmét és eredményét?”

A jelentésben szó esett a tavalyi lelkészszentelésekről, parókusi alkalmassági vizsgálatokról éppúgy, mint a már szolgálatban állók hivatásgond-

zásának gyakorlatáról. Az utóbbinak egyre népszerűbb módja a püspök által ősszel bevezetett, „nyakkendő és mobiltelefon nélküli”, informális látogatások sora, amelyre egyre több lelkész hívja a kerület vezetőjét.

Gáncs Péter beszámolóját a déli tájak friss hajtásainak számbavételével zárta: „Hálátlanság lenne, ha szó nélkül hagynám az elmúlt esztendő

néhány olyan örömteli eseményét, amelyek gyülekezeteink, illetve intézményeink gyarapodását mutatják. Többek között: új oltárképet szentelhettem Dombóváron, Tessedik-szobrot Szarvason, Mária-szobrot Tótkomlóson, Apostagon pedig szoborparkot avattunk ökumenikus ünnepi szertartás keretében.

Több száz milliós beruházások gyümölcseként korszerűsített, kibővített óvodának örülhettünk Kis-kőrösön, vadonatúj óvodát avathattunk Soltvadkerten. Teljesen felújított épületbe költözhetett a szarvasi Vaj-

Radosné Lengyel Anna egyházkerületi felügyelő jelentésében az örömeim mellett a nehézségeket elismerve hangsúlyozta, hogy bár sokszor nehéz evangélikusnak lenni, azért megéri... Az egyházkerület felügyelője a mögöttünk álló évet áttekintő jelentésében számba vette azt a sok személyes találkozást, amelyben része lehetett a kerületben és a kerület határain túl is.

A műtétből felépült felügyelő a kihívásokban rejlő nehézségeket aggodalommal, de reménykedve figyelve elmondta: „Van erőm, sőt most már

szünk át, sokszor erőnkön felül, de okosan, tudatosan, bátran. (...) Ha megszeretnek bennünket, a jó hírről viszik. A gyerekeknek jó tanároknak, jó hittanároknak van szükségük. (...) Sokat teszünk azért, hogy hűek maradjunk az evangélikus szellemiséghez, képzéshez. Bizony evangélikusnak lenni nehéz!”

Radosné Lengyel Anna örömmel sorolta összefoglalójában a frissen átvett, felújított vagy éppen fejlesztett oktatási intézményeinkben tett látogatásait, élményeit. Jelentését a felügyelő a gyülekezetek világi vezetőinek fontosságát hangsúlyozva zárta: „Továbbra is meggyőződésem, hogy a felügyelők, presbiterek egyházunk alapját jelentik. (...) Mindig hangsúlyozom, ők szabad idejüket áldozzák fel az evangélikus közösségért. Testvérek, nehéz manapság evangélikusnak lenni – de megéri! Ugye?”

A közgyűlés a felügyelői jelentés után a kerület részéről dr. Mekis Viktoriát jelölte a diakóniai bizottságba, valamint megválasztotta Tamásy Tamást a kerület becsületszéke új tagjává.

Miután a jelenlévők feltöltöttek a napsütésben, jólesett visszatérni a hűvös falak közé, ahol Deák László egyházkerületi missziói lelkész tartotta meg beszámolóját. A lendületes és gondolatébresztő előadás központi témája volt az a kihívás, hogy egyházunk milyen módon tarthatná a lépést a hihetetlenül felgyorsult világgal. A missziói lelkész beszámolt az elmúlt évben végzett munkájáról, valamint felvázolta terveit, ötleteit a munka folytatásához.

A közgyűlés tagjainak a hivatalos program lezárultával lehetőségük nyílt az apostagi evangélikus templom és a zárandokszállás megtekintésére.

■ KISS TAMÁS

állóképességem is. És elmondhatom, hogy tapasztalataim sora is gyarapszik. Ezért most, itt a közgyűlésünkön azt is bejelenthetem, evangélikusnak lenni nehéz! Egyre nehezebb... És bizony fogy a türelem... Öregszünk, fogyunk. Persze ez normális. Ez az élet rendje. De ha hiányzik az utánpótlás, az nagy baj. És hiányzik. Igaz, óvodákat, iskolákat ve-

395 esztendeje született a költő Zrínyi Miklós

► Irodalmunk erősen hívó, európai látókörű és nemzetét forrón szerető személyisége, a neves költő, politikus, hadvezér: **Zrínyi Miklós** háromszázkilencvenöt esztendeje született. A neves lutheránus mártír, reformpolitikus, **Bajcsy-Zsilinszky Endre** a 20. századi nagy nemzeti erőpróbák közepette „csodálatos géniusként” állította őt példaképnek. „Nem másra használ eleink tündöklése nekünk, hanem hogy égő szövétneknek, fényes fátylánál futjunk a mi életünk pályáját, nem lehetünk sötétben, sem mi, sem az mi cselekedeteink; ha jól viseljük magunkat, azoknak fényességénél mindjárt minden ember meglát: ha rosszul, úgysem kerülhetjük ujjal való ránk mutatást” – állnak példaként közel négy évszázad távolából a karddal-tollal vívó nagy magyar személyiség szavai.

Zrínyi Miklós valóban „égő szövétnek”, „fényes fátyla” történelmi múltunkból. Őseim földjétől nem messze, a Kisalföld délre nyúló táján, a Marcal völgyében lévő Külsővaton átutazóban gyermekként többször megpillanthattam a költő-hadvezér jellegzetes arcvonásait ábrázoló szobrát a faluközpontban. Kezdetben csak felületes volt az érdeklődésem, majd iskolásként fokozatosan igyekeztem beleásni magamat ennek a rendkívüli embernek az életébe. Így tudtam meg, hogy az a szoborba formált alak nemhiába magasodik ott emlékeztetőül: 1663. szeptember 17-én az ő vezetésével nagyszabású hadimustra volt e tájon.

Zrínyi Miklóst, a költőt, a 17. század legnagyobb magyar hadtudósát, a császári állandó hadsereg első magyar tábornokát a halála óta eltelt időben sokan választották példaképnek. A reformkor végére, az 1848-as nagy változások előestéjére Zrínyi történelmi példája erős Habsburg-ellenességgel volt egyenlő, negyvennyolcasaink a függetlenség szimbólumaként tekintettek reá.

Nem volt ez másként később sem. Hetvenöt esztendővel ezelőtt, 1939-ben például a bátor náciellenes újságíró-politikus, **Bajcsy-Zsilinszky Endre** Zrínyi példáját követte – függetlenség, németellenesség –, s történelmi ihletett-

ségű könyvében, a *Mátyás királyban* (igen jól ismerve Zrínyi Mátyás-tanulmányát) a Zrínyi által kezdett utat járta tovább, keresve az önálló magyar utat.

„Legyen olyan minden ember, mintha / Zrínyi Miklós unokája volna, / Harcoljon ugyan minden ember, mintha / Egyedül rá támaszkodnék honja!” – írta *Petőfi* 1848-ban (*A nemzethez*).

„Szeretlek téged, harcos, hősi költő, / zord hadvezér, te rettegett, te nagy, / ki a tiport magyarság szívetöltő / tartalma, lángja, édes fénye vagy!” – ekképp pedig *Kosztolányi Dezső* vallott 1905-ben (*Zrínyi, a költő*).

***

Napjainkban Zrínyi Miklós nevét, alakját, tevékenységét emlékek kötetek, utcák, terek, szobrok, emléktáblák, intézmények, cserkészcsapat, kiadó, állami elismerés őrzik. De ki is volt a hűsvér ember?

Gróf Zrínyi Miklós dalmát-horvát eredetű családjaként, a szigetvári hős dédunokájaként, híres törökverő család sarjaként látta meg a napvilágot Ozaly várában (más források szerint Csáktornán) 1620-ban. Szüleit korán elvesztette, jezsuita kollégiumokban nevelkedett. Nevelését maga *II. Ferdinánd* király és *Pázmány Péter* bíboros irányította. Csodálatra méltó nyelvismeretre tett szert: beszélt magyarul, horvátul, németül, olaszul, törökül, latinul. Fiaalon tanulmányutakra indult, megjárta Itáliát; ismerkedett az olasz művészettel és irodalommal, Rómába is eljutott, magával *VIII. Orbán* pápával is találkozott, aki megajándékozta saját latin verseinek egy díszes kötetű példányával.

Nagy hatással voltak reá az olasz poéták, ezek nyomán próbálkozott először a versírással, főként szerelmi idillikkel. Verses műveinek gyűjteménye *Adriai tengernek Syrenaia groff Zrini Miklos* címmel jelent meg.

Külföldről hazatérve Csáktornán telepedett le, a törökkel szomszédos birtokán. Tizenhét éves korától állandó harcban állt az ellenséggel. Fő célja a török teljes kiűzése volt. Azonban a bécsi udvar rosszállva nézte portyázásait. Ez megérelte benne azt a gondolatot, hogy Magyarország és Erdély összefogásával lehetne kiűzni a törököt.

***

Alig volt huszonhat esztendő, amikor 1645-ben nekikezdett élete fő művének, a 16. századi történelmi énekek s a protestáns jeremiádok vallásos szemléletét folytató, tizenöt énekes eposznak, amelyet *Szigeti veszedelem* címen ismerünk. A művel dédapjának, a világ javait, a gazdagságot megvető, a kereszténységért, Krisztus nevéért hősi halált halt *Zrínyi Miklós*nak és Szigetvár 1566-os, utolsó emberig való védelmének állított emléket.

*Ahon nyitva látom Istennek országát,
Ahon jól esmérem nagy Eloim fiát!
Esmérem, esmérem az Isten angyalát,
Rothatatlan ágbul tart nekünk koronát.*

(...)

*Mind ennyi között is egy jajgatás nincsen,
Mert nagy vígasággal s örömmel hal minden.
Az mely helyen állnak, ugyanazon helyben
Bocsátják lölköket Isten eleiben.*

(...)

*Angyali legio ott azonnal leszáll,
Dicsérik az Istent hangos musikával.
Gábrriel bán lelkét két tized magával,
Földről felemeli gyönyörű szárnyával.*

Zrínyi a legapróbb részletekkel, a legalaposabb forrásokkal hitelesítve állít eposzával méltó emléket dédatyjának s társainak, „Krisztus katonáinak”. A világirodalom nagy hősi eposzává váló, a török kiűzésének és az ország egyesítésének gondolatát meghirdető művével igyekezett lelkesíteni kortársait, a magyar nemességet egy eljövendő nagy törökellenes harcra. Ez valójában „program”.

Ennek a „programnak” a jegyében folytatta további munkálkodását, egyhamar szembefordulva az uralkodóval és a katolikus főpappal is. A karrier azonban nem akad meg, az előbb tábornokká, majd horvát banná váló Zrínyi a déli végek katonai irányítójaként nagy elhivatottsággal készült hadjárataira.

Mélyen hitt igazában; erkölcsös nemzeteszményért, nemzeti jellegű, abszolutisztikus államrendezkedésért, monarchiáért, állandó nemzeti hadseregért, függetlenségért küzdött. Nem rejtette véka alá gondolatait: közreadta *Tábori kis tractáját* – ez katonai szabályzat –, majd *Vitéz hadnagy* című gyűjteményét, illetve sodró lendületű prózáját, a Mátyás király életéről írt királytüköröt.

Nagy példa volt számára az erős király, akinek független államában soha azóta nem felejtető természetes belső rend és igazság uralkodott, ahol megbecsülték az emberek millióit, azokat is, akik jogilag nem tartoztak „a politikai nemzethez”. Az igazságos király alakjának, tetteinek példája is megerősítette Zrínyit egy nemzeti monarchia létrehozásának szükségességében.

Programadó kiáltvány a nemzeti hadsereg – szavai szerint „armada” – megteremtésének szükségességét kifejtő *Az török áfium ellen való orvosság*. Szenvedélyes hangú vitairat. Ha a nemesekből nem lehet, „a pórbul kell előállítanunk hadi népünket” – írta.

***

Zrínyi Miklós tekintélye egyre nőtt, annak ellenére, hogy saját céljai és a magyarság érdekei ellentétben voltak a bécsi udvar politikájával. A Bécs felé irányuló török offenzívát csak neki sikerült megállítania, azonban nem sokáig viselhette a fővezéri posztot. Következett az 1664-es dél-dunántúli téli hadjárat, mely a hadtörténetben világhírűvé tette őt.

De nádor sem lehetett belőle, azt is megakadályozták, a hercegi rangot pedig már ő nem akarta elfogadni. A szégyenletes vasvári békét követően erőteljes szervezkedésbe kezdett a fennálló hatalmi politika ellen. S ekkor jött a tragédia: baleset – a fővezér szerint az udvar által szervezett orgyilkosság – a Csáktornya melletti vadászaton. Egy felbőszült vadkan öklelte fel 1664. november 18-án.

Hirtelen halálával kora magyar függetlenségi mozgalomnak vezére szállt a sírba, hátrahagyva az utána következő korok küzdőinek örökbecsű gondolatait: „Elfussunk? Nincs hová, so-hun másutt Magyarországot meg nem találjuk, senki a maga országából barátságunkért ki nem megyen, hogy minket helyeztessen belé: az mi nemes szabadságunk az ég alatt so-hun nincs, hanem Pannoniában.”

■ KERECSENYI ZOLTÁN

Istentiszteleti rend • 2015. május 3.

Húsvét után 4. vasárnap (Cantate). Liturgikus szín: fehér. Lekció: Jn 16,5–15; Jak 1,16–21. Textus: Ézs 12,1–6. Énekek: 233., 318.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bence Imre; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; du. 6. Balicza Iván; **Fébé, II., Húsvétölgyi út 193.** de. 10. (úrv.) Herczog Csaba; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 12. (úrv.) Veperdi Zoltán; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv., anyák napja) Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Jakab Béla; **Újpest, IV., Lebstück M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, Tóth Aladár út 2-4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv., családi) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Gerőfiné dr. Brebovszky Éva; du. 6. Smidéliusz Gábor; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. 10. (családi) Pelikán András; de. 11. (úrv.) Pelikán András; **Józsefváros, VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 10. Gombkötő Beáta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Gulácsiné Fabulya Hilda; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv., családi) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. (úrv.) Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 10. (úrv., családi) Gáncs Tamás; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) Gáncs Tamás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bence Áron; de. negyed 12. Keczkó Szilvia; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. fél 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. 9. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Ponicsán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. (úrv., családi) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. (úrv., anyák napja) Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Vető István; **Árpádföld, XVI., Menyhért u. 42. (református templom)** du. 3. (úrv.) Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Nagyné Szeker Éva; **Rákocsaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.) Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.) Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Deák László; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Deák László; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) dr. Bácskai Károly; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Mátraszentimre-Bagolyirtás, Jókai u. 7-9., Fébé Názáret-temploma** de. fél 12. Thurnay Béla.

Istentiszteleti rend • 2015. május 4.

XI., Egyetemi és főiskolai gyülekezet, Magyar tudósok krt. 3. du. fél 8. hétindító istentisztelet.
Összeállította: Balla Mária

HIRDETÉS

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok, velem vannak a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Olvassa az Evangelikus Élet digitális változatát!

Még javában hasítanak a böjti szelek, kabátban járunk, és befűtünk esténként, amikor a napocska első halvány sugarára megjelenik a fű között egy kis virág. Leginkább napsárga csillaghoz hasonlít vagy szét pattant tűzijáték-rakétához. De mindenki olyan izgattottan nézegeti a faluban – az ovi udvarán –, mintha kincset lelt volna.

– Látjátok, gólyahír! – mutogatjuk a kicsiknek.

– Gólyahír... – visszahangozza az ovis csoport apraja-nagyja.

– Ez azt jelenti, hogy hamarosan megérkezik a gólya.

– Gólya... – ismétlik tátott szájjal a gyerekek.

Ilyenkor kicsit azért elbizonytalanodunk mi, felnőttek: valóban ideér-e? A virág nem hazudik, jönnek a gólyák, de hogy a miénk is közöttük lesz-e, azt senki sem tudhatja biztosan. Bármi érheti az úton, hosszú, veszélyekkel teli repülést kell túlélnie. És minden évben van olyan gólya, amelyik elpusztul az úton.

Aztán telnek a napok. Az emberek az óvoda felé veszik az utat. Lehetsz másfelé menni, de titokban mindenki aggódik egy kicsit. Figyeljük az üres gólyafészket. Csapzott ágkupac, fonaldarabok, a verebek alaposan megtépázták a télen. Vajon jön-e a gazda, hogy rendet teremtsen?

Gólyahír

Végül egy nap felszabadult öröm fut végig a falu népén.

– Megérkezett a gólyánk! Hallottátok? Láttátok? – újságolják egymásnak az emberek.

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Sánta Anikó
ararat@lutheran.hu

Mindenki elmosolyodik. Arra sétálnak a gyerekekkel.

– De ez csak egy gólya! – ámulnak a tájékozatlanabbak.

– Hát persze! Előbb a férj jön. Rendbe hozza a házat, mire ideér az asszony. Mert a gólya rendes ám! – okítjuk.

A gólya ezután méltóságteljesen viseli a népszerűséget. Elkergeti a betolakodó verebeket, igazgatja a fészket, új ágakat hoz, a csőrével rendezgeti a lakást. A falu népe megint izgattottan vár. Mikor jön már az asszony? Ugye nem érte baj? Ugye minden rendben lesz?

Ahogy telik az idő, úgy nő a feszültség. Kezdünk aggódni. Csak a gólya nyugodt.

Tavaly két másik gólya is jött. A hölgy a szomszéd ház kéményéről méregette a vetélytársakat. Volt egy kis kepeléspárba, repültek pár tiszteletkört, kerülgették egymást. Talán ez is a megmérettetés része volt. S végül az asszony a mi gólyánkkal maradt.

Idén semmi bonyodalom nem történt. Jött a feleség, lett nagy öröme, tánc, nász, ahogy kell. A falu népe megkönnyebbült. A gólyánk itt élnek újra közöttünk a természet rendje szerint.

Ami azért – tudjuk – mégsem annyira természetes...

■ FÜLLER TÍMEA

EVÉL & LEVÉL

Médiatudósítás a vasárnapi sirnyitvatartásról

Tiszteletre méltó *Walkó Ádám* igyekezete, de felháborodását nem tartom indokoltnak *A média (in)diszkrét bája* című, az *Evangelikus Élet* április 19-i számában megjelent írásában (3. o.). Véleményem szerint ugyanis ma nem újságírás van, hanem könyörtelen médiatevékenység, amelynek szabályai távolról sem a mikszáthi újságírás szabályai.

A média nem tudósít, hanem vágyat, majd dühöt indukál és gerjeszt, amellyel a célközönségben agyi tompaságot hoz létre (egyértértek *Laár András* meghatározásával).

Ne várjunk hát a médiától semmi jót, tisztességeset. „Összekutyulta” az evangélikus püspök húsvéti prédikációját és a vasárnapi zárva tartást? Ne csodálkozzunk! A média: diabolosz – szétdobáló! Javasolom mindenkinek, ne vegye sértésnek ezt az esetet és a virtuális lábtörléseket. Hiszen mint Abigail mondta Nábálról: Ő mindenkiel ilyen! Ezzel leszerelte Dávid dühét.

Ez az üzleti zárva tartásról (KDNP-s [!]) javaslat alapján) született intézkedés amúgy is ingerelte, mozgósította az egyházzellenes hangokat, hírpörtalokat, kommentelőket, igyekezett a „pláza helyett templom” kérdésre fordítani a kérdést, és máris jöhetett a média a düh gerjesztésével. Ez történt húsvét után is, nincs min felháborodni.

De mit tehetünk?

Feltételezem, hogy *Gáncs Péter* püspök úrnak néhány éve nem jutott volna eszébe húsvétkor vasárnapi nyitva tartásról beszélni a vasárnapi csoda kapcsán, politikai vitanapot emlegetni húsvétkor. Véleményem szerint 2015-ben meg nem volt szerencsés. Talán őrizkednünk kellene a napi aktualitásokra való hivatkozásoktól, még ha azok csak „áthallások” is, vagy csak azzá tehetők. Bizonyára a püspök úr nem lepődött meg a médiaviszhangon, és ha ad a média sátáni hangjára, legközelebb körültekintőbb lesz.

Vagy nem ad rá, és mi sem adunk. Kell-e nekünk kommenteket tanulmányozni az interneten?

Szerintem nem!

DECHERT GYÖRGY okl. vegyész-mérnök (Dág)

Ötven évvel ezelőtti konfirmációnkra emlékeztünk

Bényén a húsvét utáni első vasárnap, április 12-én újra az oltárhoz álltunk, akik 1965. április 25-én konfirmáltunk. Megerősítő, áldó igéért tizenhárman térdeltünk az Úr szent oltárához. Mindenkinek az ötven évvel ezelőtti konfirmációi igéje hangzott el. *Id. Cselovszky Ferenc* nagytiszteletű úr volt a konfirmáló lelkészünk 1965-ben.

Az ünnepi istentiszteleten a gyülekezet lelkésze, *Buday Zsolt* nagytiszteletű úr hirdette az igét a húsvét utáni első vasárnapra kijelölt igeszakasz alapján. Zsúfolásig megtelt a bé-

nyei templom, hogy velünk együtt ünnepeljenek családtagjaink és a gyülekezet. A *Matána kórus* szolgálatával még ünnepélyesebbé és meghatóbbá vált az emlékezés.

Igen – emlékezés, hálaadás az ötven évért, amellyel teremtő Istenünk megajándékozott minket, hogy újra megtapasztalhassuk soha el nem múló szeretetét.

Az ünnepi istentiszteletet közgyűlés követte, amelyen *Cselovszky Ferencné, Márta* néni köszöntötte a „konfirmandusokat”, és felolvasta férje köszöntő levelét, aki egészségi

okok miatt nem tudott jelen lenni az istentiszteleten, de imádsággal és lélekben velünk örült.

Sajnos vannak, akik már nem ünnepelhetek velünk. Így délután a temetőben sírjaikra virágot és mécesst helyezve emlékeztünk rájuk.

Aki a bényei együttről ott volt, bizonyára hitbéli megerősítést kapott. „Mert szívvel hiszünk, hogy megigazoljuk, és szájjal teszünk vallást, hogy üdvözüljünk.” (Róm 10,10)

Testvéri szeretettel egy jubiláló konfirmandus, a gyülekezet felügyelője:

■ KOPCSÁNDI KÁROLYNÉ

SZTODOLA MIHÁLY FELVÉTELE

Hálaadás d-mollban

■ LÁSZLÓ JENŐ CSABA

Bemelegítő éneklés (egyházzenei szakkifejezés): a gyülekezet által a kántor megérkezésétől az istentisztelet kezdetéig Isten dicsőségére, saját örömeire és a lélek ünnepelésre való felkészítése céljából minden különösebb liturgiai forma nélkül végzett éneklés.

Kicsiny magyarbányai gyülekezetünkben gyakran találkozni az általam csak bemelegítő éneklésként definiált pár perccel. Amíg lelkész édesanyám felveszi a Luther-kabátot, megbeszéli a gondnokkal a legfontosabb történéseket, és ráhangolja magát a vasárnap harmadik istentiszteletére, addig előkerülnek a hívek és a kántor legkedvesebb énekei.

Tulajdonképpen örököltem ezt a szokást. Amikor egykoron még „csak” lelkészgyerekként, nem pedig szolgálattelvőként léptem a templomba, már az utcán hallottuk, hogy szól a harmónium; kántor elődöm, *Jócsi bácsi* kedvenc koráljaival várakozott a szertartás kezdetére.

Magyarbányai testvéreink körében igazi örökzöld „*Az Úr csodásan működik...*” kezdetű énekünk. Ahogy pedig mondani szokták: a kereslet gyakran találkozik a kínálattal, ugyanis családjunkban is ez az egyik legkedvesebb dallam. Éppen tíz évvel ezelőtt meghalt nagymamám is előszeretettel énekelte, és adta tovább gyermekeimnek. És édesanyámnak is – aki saját bevallása szerint sem iga-

zán tud énekelni – az egyik kedvence lett. Ráadásul mivel Magyarbányai hegyesen a lelkész és a kántor egy padon ül, saját fülemmel hallok, hogy ezen dallammal kivétel tesz a lelkipásztor: nem fél kiereszteni amúgy bátortalan énekhangját.

„*Az Úr csodásan működik...*” – énekeljük rendszeresen az ócska harmóniummal kísérve, amely néha önálló életet él. Bár többször lett javítva, időnként kéretlenül is megszólal egy *d* hang, jómagam pedig koráljáték közben valóságos akrobatamutatvánnyal próbálom a leragadt billentyűt jobb belátásra bírni. Még jó, hogy kedvenc énekünk éppen *d*-mollban szerezpel a könyvben, így itt zavar legkevésbé a rakoncátlan *d*.

Mi persze éneklünk rendületlenül. Hálát adunk a kis gyülekezetért, az ócska harmóniumért és a zenei ábécé összes hangjáért...

Helyettes kántor (egyházzenei szakkifejezés): alacsony szintű zenei képzettséggel kántori szolgálatot vállaló gyülekezeti tagok, akik – *dr. Bence Gábor* írása szerint (*Kántoraink kényszerzabadságon, Evangelikus Élet*, február 8., 2. o.) – „megerősítő tapasztalat hiánya okozta igénytelenség” miatt 2015-ben is ellátják a képzett egyházzeneészek helyett feladatukat.

Mondanám, hogy helyettes kántor vagyok, bár én viccesen inkább a „kontár kántor” kifejezést szoktam alkalmazni magamra, magunkra. A fenti definíciónak azonban több

tucat, a szolgálatot hosszú időn keresztül ingyen vagy jelképes összegért vállaló társammal együtt nem felelünk meg teljesen. Fővárosi orgonapadokon szocializálódott és ma is ott ülő, művészi teljesítményt nyújtó szolgatársam talán rosszul gondolja. Úgy vélem ugyanis, hogy nem az igénytelenség, hanem a *szükség* állítja vasárnapról vasárnapra szolgálatba a helyettes kántorok népes táborát.

Nem arról van szó, hogy gyülekezeteink nem énekelnének szívesen profi egyházzeneészek vezetésével, és nem hallgatnának örömmel kiemelkedő orgonajátékot. Maroknyi magyarbányai közösségünknek is szerveztünk már vendégek részvételével kamarazenei koncertet, kóruszenés áhítatot, és bizony mindig mindannyian ajándékként éltük meg, hogy végre nem csak a harmónium adja a dallamot, és az a bizonyos *d* hang valóban csak akkor szólal meg, amikor a felhangzását a komponista megálmodta.

Ugyanakkor reálisan kell látnunk: gyülekezeteink többsége egy szerény lelkészi fizetést sem tud kigazdálkodni. És még a vidéki nagy gyülekezetek sem találják gyakran a felajánlott szerény fizetésért főállású kántort. Vagy ha igen, akkor a cikkíró által felsorolt „klasszikus” zenészfeladatokon túl hivatalsegédi, temető-nyilvántartási vagy harangozó feladatokat is rábíznak. (Az már csak zenetörténeti adalék, hogy ál-

lítólag minden idők legnagyobb kántora, *Johann Sebastian Bach* munkaköri leírásába is belekerültek nem zenei feladatok, a mester pedig ezt szövegezte a Tamás-iskola vezetésének.)

Biztos vagyok benne, hogy igény lenne profi muzikusok alkalmazására. Az egyetemi kántorképzés beindításával növekszik a választék is. De félok, hogy ezeknek az embereknek az lesz a sorsuk, mint annak a több százra tehető hitoktatóknak, akik az egyetemi diploma megszerzését követően be sem léptek az egyházi szolgálatba, mert az nem biztosít számukra biztos egzisztenciát... Ha a realitásokkal számolunk, hamar bekövetkezhet az, amikor még az igehirdető sem professzionális lelkész, hanem polgári hivatásból élő gyülekezeti tag lesz...

A probléma nem csak egyházunkban ismert. A környezetemben lévő falvak templomaiban olyanok ülnek az orgonapadon, akik civilben tanárok, zöldségkertészek vagy éppen lakodalmi muzikusok. Nem ritkán „éjszakai műszak” után szólaltatják meg az orgonasípokot.

Értem, hogy a cikk írója félti az evangélikus egyházat, a *Luther*, *Bach* és társaik által ránk örökített kincset. De nem tekinthetünk-e kicsit optimistábban, netán – urambocsá! – hálával a helyettes kántorok szolgálatára? Nem arról van-e szó, hogy a helyettes kántorok nem szétzilálják, tönkreteszik a korálmuzi-

kát, hanem éppen valamit megmenekenek a szent zenéből? Nem kellene boldognak lennünk, hogy helyellközöl még mindenhol akad egy lelkes amatőr, aki „átviszi a szerelmet a túlsó partra”?

Magyarbányai helyettes kántor elődöm sok évtizedes lelkiismeretes szolgálatával megőrizte a korálokat, amelyeket én – lelkes, de méltatlan szolgaként – szeretnék alkalomról alkalomra újabb testvéreknek továbbadni, abban bízva, hogy mindhárom hozzánk tartozó gyülekezetben akad majd legalább egy helyettes kántor sok-sok év múlva is.

És egyáltalán miért gondoljuk azt, hogy Istennek csak a tökéletes hangzás tetszik?

Törekednünk kell a legjobbra, de ahogy – kényszerűségből – vettem már úrvacsorát nemcsak fénylő kehelyből, hanem megkopott vizes pohárból is, úgy hiszem: Isten ugyanúgy meghallja nemcsak a profi vegyes kar, hanem a konyhában éneklő nagymamák, az elcsukló hangú lelkészek és a leragadt *d* hanggal küszködő kicsiny gyülekezetek énekét is.

„*Az Úr csodásan működik...*” Cantate vasárnapján, mely az idén éppen bemelegítő énekként újra elővesszük majd néhai nagymamám, édesanyám és a gyülekezet kedvenc énekét. És mi ismét hálásak leszünk a kis gyülekezetért, az ócska harmóniumért és a zenei ábécé összes hangjáért. Még azért a rakoncátlan *d*-ért is...

HÍREK, HIRDETÉSEK

Fogadóórát minden hónap első hétfőjén tartom. Mindenkit szeretettel várok délután három órától öt óráig a Déli Egyházkerület székházában (1088 Budapest, Puskin u. 12.).

Radosné Lengyel Anna
országosfelügyelő-helyettes, a Déli Egyházkerület felügyelője

A budavári evangélikus szabadegyetem következő előadása

Május 4-én, hétfőn 19 órai kezdettel tartjuk a budavári evangélikus szabadegyetem következő alkalmát a Bécsi kapu téri evangélikus templom kápolnájában (1014 Budapest, Táncsics Mihály u. 28.). *Fabiny Tamás* püspök áhítatát követően *dr. Jeszenszky Géza* volt külügyminiszter és nagykövet tart előadást, amelynek címe: *Szeresd felebarátodat! Magyar törekvések a dunai népek megbékélésére.*

A belépés ingyenes, minden érdeklődőt szeretettel várunk!

APRÓHIRDETÉS

Szeretném kedves ismerőseim körét bővíteni. Ezúton keresek korombeli, elsősorban 50-60 éves asszonyokat, akikkel levelezhetünk, beszélgethetünk egyházi dolgokról, sütésről és sok mindenről. E-mail címem: *presbitermarika@yahoo.hu*. Flottás evangélikus telefonom van.

Pécsett élő nyugdíjas orvosnő művészeteket kedvelő társat keres a szabadidő tartalmas eltöltéséhez. Telefon: 30/260-7202.

Kiadó lakás Budapesten a XII. kerület, Budakeszi utca 42/C-ben, 47 m². Érdeklődni lehet a Pesti Evangélikus Egyház Deák Téri Gyülekezetének irodájában *Karvai Ottó* gondnoknál, tel.: 483-2154.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (május 3.)

Ha egy férfi- vagy nőtestvérünknek nincs ruhája, és nincs meg a mindennapi kenyere, valaki pedig ezt mondja nekik közületek: „Menjetelek el békességgel, melegejtek meg, és lakjatok jól”, de nem adjátok meg nekik, amire a testnek szüksége van, mit használ az? Ugyanígy a hit is, ha cselekedetei nincsenek, halott önmagában. Jak 2,15–17 (Péld 14,31a; Mt 11,25–30; Kol 3,12–17; Zsolt 108) A valóságos fizikai világ és a lelki valóság szétválaszthatatlanul összetartozik a teremtésben. Isten nagyságát, szeretetét és dicsőségét senki sem képes átélni egészséges, felszabadult és tette kész lélekkel, ha előbb nem tapasztalta meg a nélkülözést és a rázorultságot. Az anyagi javak hiánya: az élelem, ruházat, az egészségügy és az emberhez méltó környezet elégtelensége a föld nagy részén olyan emberek jelenlétét és tevékenységét igényli még a gazdag Európában is, akik felismerik a Teremtő határtalan gazdagságát, és hittel erőt tudnak meríteni belőle. Másként legszentebb pillanataink is gúnyos féligazságokba fognak fulladni.

Hétfő (május 4.)

Képesek legyetek felfogni minden szenttel együtt: mi a szélesség és hosszúság, magasság és mélység; és így megismerjétek Krisztusnak minden ismeret meghaladó szeretetét. Ef 3,18–19a (Zsolt 31,9b; Jak 1,17–25/26–27/; Péld 6,6–11) Az igazság keresése minden nagy kultúra hagyományainak lényeges eleme. Mesék, elbeszélések, szent szövegek, emberek élettapasztalatai sok esetben szólnak az emberek fölött álló igazság iránti vágyról és a megszerzése érdekében kifejtett erőfeszítésekről. Jézus igazsága is mindenkit hosszú útra hív. Előbb el kell távolodni mindattól, ami túl közel van hozzánk ahhoz, hogy folyamatosan megbecsülhetnénk. Találkozunk kell az élet igazi arcaival. Azután észre kell venni, hogy a mi életünk is egy ezek között, és az élet összes arcát hordozó Krisztus szeretete mindenre elég.

Kedd (május 5.)

[Isten] nem hagyta magát bizonyosság nélkül, mert jötevők voltak, a mennyből esőt adott nektek és termést hozó időket, bőven adott nektek eledelt és szívbeli örömet. ApCsel 14,17 (Jól 2,26a; Lk 19,36–40; Péld 6,12–19) Gépeink és technológiáink fejlődésével egyenes arányban vagyunk hajlamosak elbizni magunkat. Fontoskodunk, sürgünk-forgunk, világra szóló titkos terveket eszelünk ki vagy próbálunk kinyomozni saját fontosságunk tudatában. A 20. század közepi „zöld forradalom” óta sok millió ember élete függ a környezetet elszegényítő ipari élelmiszer-termeléstől. De jó volna ismét átélni „szívbeli örömként” azt az érzést, amikor a táplálékot hálával és egyszerűen fogadjuk el Teremtőnkől! Hogyan tudnánk átadni ezt a szemléletet gyermekeinknek?

Szerda (május 6.)

Jézus Krisztus mondja: Íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Mt 28,20b (Zsolt 27,10; Róm 15,14–21; Péld 7,1–27) A keresztyének hite szerint a világ keretes szerkezetű. Volt kezdete, lesz vége. Sokszor azonban túlságosan mechanikusan fogjuk fel e kereteket. Könnyedén dobálózunk olyan nagy szavakkal, mint *teremtés, Krisztus visszajövele* vagy *utolsó ítélet*. Persze van ezeknek helyük. A mi legfontosabb feladatunk mégsem az, hogy ezeket folyvást emlegessük, hanem hogy ezek tudatában a lehető legmélyebben éljük meg mindennapjainkban Jézus szeretetét.

Csütörtök (május 7.)

Isten kegyelmi ajándéka pedig az örök élet Krisztus Jézusban, a mi Urunkban. Róm 6,23b (Zsolt 116,9; 1Kor 14,6–9.15–19; Péld 8,1–21) Hajlamosak vagyunk időhatározóként gondolni az örök életre. Ha ez nem elsősorban minőségi életet, mégpedig Isten közvetlen jelenlétének új minőségét jelenti, nem csoda, ha meg félünk is tőle. Jaj, csak ne kelljen örökké cipelni a terheket! Az örök élet elképzelhetetlenül múlja felül legszebb, az igazi életéről szóló ötleteinket és vágyainkat.

Péntek (május 8.)

Ne tévelyegjétek: Istent nem lehet megcsúfolni. Hiszen amit vet az ember, azt fogja aratni is. Gal 6,7 (Ézs 58,1; Lk 22,39–46; Péld 8,22–36) Ember tervez, Isten végez – tartja a mondás. De tarthatna azt is, hogy Isten tervez, ember végez. Isten terveit ugyanis nem ismerjük, nem „látunk bele a Szentháromság titkos tanácskozásába”. Ezért aztán szeretünk gyorsan megoldani sok mindent, még ha nem ismerjük is a feladat természetét. A történet azon a ponton válik szomorúvá, amikor megtudjuk, hogy Isten terveit nyugodtan megismerhetnénk. Terve az, hogy szeretett teremtményeinek jó élete legyen a földön. Ha ennek tudatában és ezzel összhangban végeznénk feladatainkat, dolgainkat, akkor más arca lenne bolygónknak.

Szombat (május 9.)

Így szól az Úr: Kitől tartottál és féltél, hogy hazudoznod kell? Miért nem törődött velem? Ézs 57,11 (Mt 26,75; Jn 6,160–62/63–69; Péld 9,1–18) A hazugság olyan szokássá lett, amelyre gyakorlatilag teljes kultúrák épülnek ma. Pár primitív, zsigeri cél érdekében (mint például: egy kicsit több vagy elkölthetetlenül sok pénz megszerzése, miért ne mindig nekem legyen igazam?, stb.) hajlamosak vagyunk belemenni a legidétlenebb kifogások keresésébe vagy legrosszabb indulatú szándékok megvalósításába. Pedig Ézsaiás így folytatja: „*Én tudom megmondani, hogyan boldogulsz.*”

■ BÉRES TAMÁS

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból május 3-ától május 10-éig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
8.10 / Duna Tv Evangélikus magazin	11.07 / Kossuth rádió A Hely (riportműsor)	10.15 / M1 Élő egyház (vallási híradó)	5.50 / Duna Tv Hajnali gondolatok
9.00 / Pax tv Evangélikus istentisztelet a budavári templomból	13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! Az evangélikus egyház félórása	11.25 / Duna World Ízörzök – Velem	11.20 / M3 Magyar felfedezők (dokumentumfilm-sorozat) Stein Aurél
9.30 / Bartók rádió Musica Sacra (egyházzenei magazin)	14.00 / Pax Tv A gyertyafénytől a LED-ig (riportfilm)	15.35 / Duna World Evangélikus magazin	13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bíztunk eleitől fogva...”
10.04 / Kossuth rádió Evangélikus istentisztelet Gyórból	19.35 / M. Katolikus Rádió Miért szeretem? Vallomások irodalomról, művekről, szerzőkről	16.45 / Duna World Ez egy ilyen falu... (magyar dokumentumfilm)	15.15 / M3 A szélhámos (magyar tévéfilm, 1975)
10.45 / Duna Tv Mai hitvallások Kiss Jenő nyelvész	20.00 / Pax Tv Kút (élő interaktív műsor) Műsorvezető: Deák László evangélikus lelkész	18.05 / M2 Magyar népmesék (rajzfilmsorozat)	15.45 / Duna World Isten kezében Magyar önkéntesek horvát ferencesek között
17.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Evangélikus istentisztelet (credoradio.hu)	21.04 / Bartók rádió A Le Concert Spirituel hangversenye	20.05 / Duna World Hogy volt?! (szórakoztató műsor)	16.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Lélekhangoló Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (credoradio.hu)
19.00 / Pax Tv Magyar–finn evangélikus kapcsolatok	22.25 / Duna Tv Ólomkapu – Mindszenty József élete és tevékenysége (olasz–magyar dokumentumfilm)	20.11 / Kossuth rádió Belépő (kulturális magazin)	23.35 / Duna Tv Becéző szavak (amerikai film, 1958) (110’)
20.50 / Duna World Ybl 200 (ismeretterjesztő sorozat) A régi képviselőház			
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
10.30 / Duna Tv Család-barát (délelőtti magazinműsor)	5.50 / Duna Tv Hajnali gondolatok	8.55 / Duna Tv Szajkosaras kosaras (amerikai ifjúsági film, 1997)	8.30 / Mária Rádió (Budapest) Ökumenikus lapszemle
11.00 / Duna World Élő egyház (vallási híradó)	11.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Egyházi útravaló (credoradio.hu)	12.05 / Bartók rádió Itt és Gergely és Szilasi Alex Bach-hangversenye	9.00 / Duna Tv Isten kezében
16.10 / Duna World Gondolkodj globálisan, cselekedj lokálisan! (magyar ismeretterjesztő film)	11.25 / Duna World Ízörzök Dunaegyháza	12.45 / Duna Tv Nőé barátai – minden, ami állat	9.00 / Pax Tv Evangélikus istentisztelet a budavári templomból
Teremtett világ	13.25 / Bartók rádió A Weiner–Szász Kamaraszimfonikusok hangversenye	14.40 / Pax Tv Natasza és Ervin (portréfilm)	9.30 / ZDF (német) Evangélikus istentisztelet Blaubeurenből
17.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Nyitott ajtók (egyházi magazin) (credoradio.hu)	15.00 / Pax Tv Dies Academicus	16.05 / Duna World Szolgabarád Találkozások Ferencz Ervin erdélyi ferences szerzetessel	10.10 / Duna Tv Evangélikus ifjúsági műsor
22.00 / Bartók rádió Dzsessz a Márványteremben	19.35 / Bartók rádió Kapcsoljuk a Bartók Béla Nemzeti Hangversenytermet	17.20 / Mária Rádió (Budapest) Mégis szeretni Gyököcsy Endre tanítása	11.45 / Bartók rádió A Magyar Rádió Gyermekórása énekel
22.55 / Duna Tv Kult.hu (kulturális magazin)	20.30 / Pax Tv 10. Szélerőzsa evangélikus ifjúsági találkozó	21.04 / Kossuth rádió Rádiószínház	13.30 / M. Katolikus Rádió Valaki ír a kezdeddel (vasárnapi versműsor)
23.35 / Duna World Talentum			17.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Evangélikus istentisztelet
Somogyi Győző festő			19.10 / Pax Tv Halld meg a hívást! Takács János evangélikus lelkész portréja
2.55 / Duna Tv Szerelmes földrajz Fabiny Tamás, Weöres Sándor	20.30 / Pax Tv Szabadulás – áhítat	23.30 / Duna Tv Szörényi Levente 70 (koncertfilm)	

Evangelikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **EvÉlet on-line:** www.evangelikusélet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.
Előfizetés: elofizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1091 Budapest, Üllői út 25. fszt. 2. Tel.: 1/317-1108, 20/824-5519; fax: 1/486-1195.
Szerkesztőségi titkár (hirdetési ügyek referense): Balla Mária (maria.balla@lutheran.hu).
Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu).
Olvasószerkesztő: Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Fedor Sára (sara.fedor@lutheran.hu).
Tervezőszerkesztő: Szabó Dávid Károly (david.szabo@lutheran.hu). **Munkatárs:** Walkó Ádám (adam.walko@lutheran.hu).
Rovatvezetők: dr. Eszedi Zsuzsa – Cantate (ezsu@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu), Tamásy Tamás – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). **Szerkesztőbizottság:** Adámi Mária, Balicza Máté, B. Walkó György, dr. Fabiny Tamás, Kende K. Péter, Kiss Miklós, Kiss Tamás, Orosz Gábor Viktor, Pröhle Gergely, Radosné Lengyel Anna, T. Pintér Károly.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228, 20/824-5518; fax: 1/486-1229.
Felelős kiadó: Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Konsilo Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.).
Felelős vezető: Nagy Zoltán. **Árusítja a kiadó.** **Terjeszti a Magyar Posta Zrt.** **Terjesztési ügyekben reklamáció** a Magyar Posta Zrt. Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

